

Plán péče o CHKO Jeseníky na období 2024–2033

Návrhová část

Obsah

1	Strategická vize ochrany přírody a krajiny v CHKO.....	4
1.1	Strategie ochrany přírody	4
1.2	Legislativní zajištění ochrany	5
1.2.1	Změny zřizovacího předpisu CHKO	5
1.2.2	Návrhy na změnu zonace CHKO	5
1.2.3	Maloplošná zvláště chráněná území.....	6
2	Zásady využívání území.....	7
2.1	Zásady hospodářského využívání krajiny	7
2.1.1	Lesní hospodářství.....	7
2.1.2	Zemědělství.....	11
2.1.3	Rybářství	14
2.1.4	Myslivost	16
2.2	Zásady jiného využívání krajiny	18
2.2.1	Vodní hospodářství	18
2.2.2	Výstavba a územní plánování	22
2.2.3	Doprava.....	25
2.2.4	Energetika a sítě	27
2.2.5	Těžba nerostných surovin a rašeliny.....	29
2.2.6	Rekreace, cestovní ruch, sport	29
3	Návrhy rámcových opatření prováděných orgánem ochrany přírody.....	34
3.1	Péče o předměty ochrany	34
3.1.1	Krajinný ráz	34
3.1.2	Přírodní funkce krajiny	36
3.1.3	Přírodní hodnoty oblasti	41
3.2	Invazní a nepůvodní druhy	52

3.2.1	Invazní a nepůvodní druhy rostlin	52
3.2.2	Invazní a nepůvodní druhy živočichů	55
3.3	Práce s veřejností.....	56
3.4	Monitoring.....	58
3.5	Další speciální činnosti.....	59
3.5.1	Speciální činnosti pro druhy vázané na umělé antropogenně ovlivněné či vytvořené ekosystémy a biotopy a druhy vyžadující speciální ochranu a podporu	59
4	Závěrečný přehled prioritních úkolů	62
4.1	Ochrana krajinného rázu	62
4.2	Zlepšování přírodních funkcí krajiny.....	62
4.3	Ochrana biologické rozmanitosti a zlepšování stavu klíčových ekosystémů	62
4.4	Další prioritní úkoly.....	63
5	Seznam zkratk.....	64
6	Použitá literatura.....	66
7	Přílohy	71

1 Strategická vize ochrany přírody a krajiny v CHKO

1.1 Strategie ochrany přírody

Dlouhodobým cílem je krajina CHKO:

- se zachovalým, pro Jeseníky typickým krajinným rázem v přírodní, kulturní i historické charakteristice;
- s dochovanými přírodními hodnotami v celé jejich šíři, od druhově bohatých lesních ekosystémů (přírozené horské smrčiny, rašelinné a podmáčené smrčiny, listnaté a smíšené lesy středních a vyšších poloh) přes nelesní ekosystémy (primární (subalpínské bezlesí) i sekundární (druhově bohaté louky a pastviny)), rašeliniště, vrchoviště a mokřadní biotopy až po zachovalé úseky vodních toků s životaschopnými populacemi zvláště chráněných či vzácných druhů, doplněnými bohatou sítí soliterní i skupinové nelesní zeleně v krajině a v maximální míře dochovanými geologickými a geomorfologickými fenomény oblasti včetně pozůstatků historické hornické činnosti (štoly);
- plnící všechny své primární přírodní funkce, zejména ekologickou stabilitu, přírozenou retenční schopnost a migrační propustnost.

Strategické (dlouhodobé) cíle ochrany CHKO Jeseníky je možné shrnout do následujících priorit, na které by se měla zaměřit pozornost ochrany přírody:

- zachovat dochovaný typický krajinný ráz bez významnějších narušení, která by snižovala jeho hodnotu, uchovat historickým vývojem vytvořené krajinné struktury a charakter zástavby a udržet pestrost krajiny (zachování nelesních enkláv, zachování rozptýlené zeleně v zemědělské krajině);
- zlepšit přírodní funkce krajiny – ekologickou stabilitu, přírozenou retenční schopnost a migrační propustnost, a to zejména v zemědělsky a lesnický intenzivně využívaných částech CHKO. Při zlepšování přírodních funkcí krajiny klást důraz na změnu druhové skladby lesních porostů směrem ke skladbě přírozené (prioritně v návaznosti na nejcenější partie horských smrčin), zlepšení přírozené retence vody v krajině apod.;
- zvyšovat kvalitu a rozšířit plochu primárního subalpínského bezlesí na úkor kulturních porostů nepůvodní borovice kleče;
- zvyšovat kvalitu, příp. plochu významných lesních ekosystémů (přírozených horských a rašelinných smrčin, acidofilních, květnatých a horských klenových bučin apod.);
- rozšiřovat rozsah území s přísnou ochranou ve smyslu strategie BDS 2030 a dosáhnout změny managementu území v I. a II. zóně, aby byly zachovány všechny ekosystémy, které jsou v přírodním stavu;
- dle finální podoby závazku ČR v rámci strategie BDS 2030 připravit dílčí změnu plánu péče o CHKO;
- udržet vodní režim rašelinišť/vrchovišť a obnovit ho v místech, kde byl člověkem historicky narušen;
- zachovat rozsah významných druhotných nelesních stanovišť (především luk a mokřadů), zabraňovat jejich ponechání bez údržby a tím jejich degradaci či zániku zarůstáním náletovými dřevinami a zachovat jejich kvalitu a druhovou pestrost;

- zachovat a cílenou péčí zlepšovat podmínky pro všechny zvláště chráněné a vzácné druhy rostlin a živočichů a jejich společenstva se zvláštním zřetelem na sokola stěhovavého;
- zachovat významné prvky neživé přírody typické pro CHKO Jeseníky včetně prvků člověkem (hornickou činností) vytvořených.

Ve střednědobém horizontu, tedy v období platnosti plánu péče, budou sledovány všechny strategické (dlouhodobé) cíle. Konkrétní postupy jejich naplňování jsou vyjádřené v návrzích opatření k jednotlivým předmětům ochrany a v zásadách hospodaření. Významnou prioritou bude zejména uchování stávajících přírodních biotopů, včetně výskytu významných druhů rostlin a živočichů, zvětšení plochy a zvýšení kvality ekosystému subalpínského bezlesí, postupná změna významně pozměněných lesních ekosystémů na ekosystémy přírodě blízké a obnova ekologické stability, retenční schopnosti a migrační prostupnosti v zemědělsky i lesnický intenzivně využívané krajině (kde bude indikátorem žádoucích změn i početnost sokola stěhovavého jako samostatného předmětu ochrany). Při péči je třeba se zaměřit prioritně na ochrannářsky cenné lokality, tj. území s výskytem významných ekosystémů, druhů či prvků neživé přírody.

1.2 Legislativní zajištění ochrany

1.2.1 Změny zřizovacího předpisu CHKO

Chráněná krajinná oblast Jeseníky byla zřízena výnosem Ministerstva kultury v roce 1969. Tento zřizovací předpis je již dlouhou dobu legislativně zastaralý a neodpovídá současným potřebám ochrany přírody a krajiny.

Při novém vyhlášení by byla vhodná úprava hranice CHKO Jeseníky, a to vyjmutím silně urbanizovaných částí měst Jeseník a Vrbno pod Pradědem z CHKO a vedením nové hranice v okrajových částech těchto měst. Z pohledu ochrany přírody a krajiny by tímto krokem nebyl ohrožen ani krajinný ráz ani dochovaný stav přírodního prostředí.

Z důvodu problematického a zastaralého výnosu, potřeby aktualizace bližších ochranných podmínek a úpravy hranic CHKO Jeseníky by bylo nové vyhlášení CHKO vhodné.

1.2.2 Návrhy na změnu zonace CHKO

Zonace rámcově velice dobře odráží zachovalost a zranitelnost přírodních hodnot CHKO Jeseníky. Z pohledu zachování příznivého stavu předmětů ochrany ji lze rámcově považovat za funkční a nevyžaduje proto naléhavou revizi. V případě, že by došlo k novému vymezení CHKO, lze navrhnout určité dílčí úpravy a optimalizaci zonace s cílem zajistit u některých předmětů ochrany, zejména přirozených horských smrčín, jejich větší ochranu zařazením do I. zóny. Jako vhodné se jeví též zařazení dalších významných fenoménů, např. zachovalých niv vodních toků s přirozenou morfologií či některých druhově mimořádně bohatých luk do II. zóny. Současně je možné provést přesun do III. zóny některých částí krajiny, u nichž zachovalost přírodních podmínek neodpovídá zařazení do I. či II. zóny.

1.2.3 Maloplošná zvláště chráněná území

Na území CHKO Jeseníky se nachází 32 maloplošných zvláště chráněných území o celkové rozloze 5 007 ha, což představuje 6,7 % celkové plochy CHKO. S ohledem na současnou úroveň poznání přírodního prostředí a změn, které v něm probíhají, je možné formulovat návrhy na vyhlášení dalších maloplošných zvláště chráněných území, a to zejména tam, kde stávající nástroje ochrany nedostatečně zajišťují zachování příznivého stavu přírodního prostředí. Především jde o pokrytí některých významných lokalit celostátně či regionálně ohrožených druhů, příp. ekosystémů či vytvoření kompaktních celků zahrnujících zachovalé a cenné přírodní prostředí (rašeliniště, vrchoviště, horské smrčiny, bučiny).

Pro vyhlášení MZCHÚ připravit tyto lokality:

- **Mazance:** k. ú. Bedřichov u Oskavy, květnaté a acidofilní bučiny, suťové lesy, navrhovaná kategorie ZCHÚ: PR, orientační rozloha cca 30 ha.
- **Rašeliniště Stará Ves:** k. ú. Stará Ves u Rýmařova, komplex přechodových rašelinišť, podmáčených smrčín a olšin s výskytem kruštiku bahenního (*Epipactis palustris*), korállice trojklané (*Corallorhiza trifida*) a prstnatce Fuchsova (*Dactylorhiza fuchsii*), navrhovaná kategorie ZCHÚ: PP, orientační rozloha cca 15 ha.
- **Hutě/Solná:** k. ú. Železná pod Pradědem, suťové lesy, květnaté bučiny, populace krtičníku jarního (*Scrophularia vernalis*), navrhovaná kategorie ZCHÚ: PR, orientační rozloha cca 40 ha.
- **Šumná:** k. ú. Domašov u Jeseníka, zachovalý fragment staré horské klenové bučiny s bohatým bylinným patrem a výskytem kriticky ohroženého puchýrníku sudetského (*Cystopteris sudetica*), který zde má jedinou lokalitu v České republice, navrhovaná kategorie ZCHÚ: PR, orientační rozloha cca 15 ha.
- **Jezerná:** vrchovištní rašeliniště s bradáčkem srdčitým a kyhankou sivolistou, navazující podmáčené a třtinové smrčiny ve stádiu počínajícího rozpadu, cca 105 ha
- **Jezerníky–Slatě:** vrchovištní rašeliniště s šichou oboupohlavnou, bradáčkem srdčitým, ostřicí mokřadní a okolní lesní porosty, návaznost na PR Vysoký vodopád, cca 80 ha
- **Špičák:** zachovalý kompaktní strukturovaný a dlouhodobě samovolně se vyvíjející porost buku a javoru klenu s lilí zlatohlavou, jádro 20 ha, celkem cca 40 ha
- **Javorná:** suťový les v úzkém pásu podél potoka v závěru údolí Javorné, představující nejbohatší malakozoologickou lokalitu v CHKO Jeseníky s výskytem *Vestia rajonevici moravica* (vřetenatka moravská) a dalšími 49 druhy měkkýšů; jádro cca 3 ha, celkem cca 30 ha
- **Bobrovník:** komplex přechodových rašelinišť, slatinných a podmáčených luk s podmáčenými olšinami, bohaté populace prstnatce májového, vachty trojlisté, mečíku střechovitého, ostřice Davallovy a bledule jarní; cca 13 ha
- **Schinderhübel (Rasovna):** pegmatitové žíly s řadou vzácných minerálů, celosvětově významné naleziště chryzoberylu, dále je přítomen např. beryl, bavenit, bismutin, gahnit; cca 1 ha

Připravit návrhy na nové vyhlášení některých stávajících MZCHÚ z důvodu zajištění ochrany cenných ploch v jejich okolí nebo optimalizace vedení jejich hranic či posílení ochrany cenných fenoménů např. jejich připojením k navazujícím MZCHÚ, resp. jejich částem.

- **NPR Praděd:** rozšíření rezervace o přirozené lesní porosty, příp. vrchoviště při a pod hranicí lesa (např. v závěru Sviního, Velkého Dědova a Medvědího dolu, v oblasti Jezerníků a Pradědského příkopu) a zahrnutí nejcennějších částí území stávajících PR Břidličná, PR Pod Jelení studánkou, PR Vysoký vodopád, orientační rozloha cca 1 200 ha.
- **NPR Šerák-Keprník:** rozšíření rezervace o komplex přirozených smrkových lesů v závěru Hučivé Desné (tzv. Japonská zahrádka), masívu Vozky a na LHC Hanušovice, tedy o část území, které je v současnosti zařazeno do I. zóny CHKO a ochranného pásma NPR, orientační rozloha cca 290 ha.
- **PR Skalní potok:** rozšíření rezervace o navazující květnaté bučiny s kyčelníci devítilistou a prameništi v její východní části, orientační rozloha cca 16 ha.

2 Zásady využívání území

2.1 Zásady hospodářského využívání krajiny

Zásady využívání území vedou k zachování nebo zlepšení stavu krajiny, jejího rázu, přírodních funkcí či přírodních hodnot na území CHKO Jeseníky. Zásady jsou doporučující pro všechny subjekty v oblasti působící a jsou navrženy tak, aby byl stav krajiny, včetně jejích přírodních hodnot a plnění přírodních funkcí zachován, a v oblastech s výrazným negativním vlivem na stav předmětů ochrany zlepšován.

2.1.1 Lesní hospodářství

Lesní hospodářství je jednou z aktivit, která zásadním způsobem ovlivňuje stav oblasti, neboť CHKO má lesnatost cca kolem 80 %. Lesní porosty s přírodě blízkou druhovou skladbou se na území CHKO zachovaly většinou roztroušeně; nejcennější a nejzachovalejší porosty jsou zpravidla součástí některého z MZCHÚ.

Lesnictví (nejenom na území CHKO Jeseníky) musí v současnosti reagovat na důsledky lesnického hospodaření v minulosti, kdy vznikly rozsáhlé plochy monokulturních lesů s vysokou predispozicí k rozpadu v důsledku abiotických (především vítr a sucho) a biotických činitelů (kůrovec), což se na území CHKO Jeseníky projevuje v doposud nebyvalém rozsahu. Navrhované zásady jsou určeny pro území mimo MZCHÚ a podrobněji jsou popsány v příloze č. 1 (rámcové směrnice péče o les v CHKO Jeseníky).

Dlouhodobým cílem jsou přírodě blízké lesní porosty, se zdárně odrůstajícími geograficky původními dřevinami, odpovídající stanovištním podmínkám a dané klimatické situaci. V případě porostů na území I. zóny porosty přirozeně strukturované a na rozhodující ploše se vyvíjející samovolně.

Navrhované **zásady**:

- při obnovních těžbách preferovat hospodářské způsoby nepasečné s uplatňováním výběrných principů na různých škálách;
- s ohledem na charakter daného porostu a s ohledem na stanovištní podmínky pěstovat věkově a prostorově bohatě strukturované (dvou a víceetážové) a druhově

pestré lesní porosty;

- uplatňovat heterogenitu managementu lesů jak v rámci lokálního, tak i v rámci krajinného měřítka, od ponechání vybraných částí samovolnému vývoji, přes zásahy vytvářející specifické lesní struktury podporující biodiverzitu či netradiční managementové zásahy vytvářející tzv. *old-growth* charakteristiky;
- výchovné zásahy provádět s cílem zvýšení ekologické stability, prostorové heterogenity i druhové pestrosti lesních porostů;
- v porostech nejstarších věkových stupňů (věkový stupeň 15 a starší) vybrat porosty přírodě blízkého druhového složení a struktury a neprovádět v nich úmyslné těžební zásahy, provádět v nich jen asanační těžby (kůrovcovití);
- přirozeně rozvolněné smrkové porosty vyznívající do bezlesí na horní hranici lesa ponechávat bez jakýchkoliv těžebních zásahů s výjimkou redukce borovice kosodřeviny;
- zahájit přestavbu smrkových monokultur (zejména na stanovištích bučin a jedlobučin) na porosty smíšené a prostorově i věkově diferencované, vnos MZD provádět i před počátkem obnovy;
- v případě smrkových monokultur silně poškozených zvěří (především loupáním) realizovat jejich předčasnou obnovu;
- při obnově porostů preferovat přirozenou obnovu, pomocí umělé obnovy zajišťovat zejména doplnění chybějících druhů dřevin přirozené druhové skladby, např. jedle bělokoré, jeřábu ptačího, javoru mléče, javoru klenu; upřednostňovat sadební materiál místního původu;
- věnovat zvýšenou pozornost vnosu méně zastoupených či vyloženě vzácných dřevin jakými jsou jilm habrolistý, jilm drsný, lípa malolistá a velkolistá, dub letní a zimní, tis červený, třešeň ptačí apod.;
- při umělé obnově využívat pouze geograficky původní dřeviny, modřín opadavý nevyjímaje;
- v I. zóně CHKO využívat při obnově takovou skladbu dřevin, která odpovídá skladbě přirozené;
- ve II. a III. zóně CHKO při obnově využívat alespoň „doporučený“ podíl domácích druhů MZD (ve smyslu vyhlášky č. 298/2018 Sb., vyhláška o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů), v případě porostů, kde je tento podíl již naplněn, případně překročen, nesnižovat ho pod dosažené množství;
- při umělé obnově záměrně nesnižovat současné zastoupení domácích listnatých dřevin a jedle;
- přirozeně rozvolněné lesní enklávy zalesněním uměle nezahušťovat (ponechat bez zalesnění);
- přirozeně bezlesé plochy (skály, sutě, přirozeně vzniklé strže apod.) nezalesňovat, převést do bezlesí;
- provádět a podporovat redukci geograficky nepůvodních dřevin, přednostně v I. zóně CHKO, zvláště borovice kosodřeviny, olše zelené atd.;
- zlepšovat biotopové podmínky pro výskyt jeřábka lesního (*Tetrastes bonasia*) v lesích zachováváním podrostu a podílu měkkých listnáčů;
- při vzniku kalamitních ploch či holin po nahodilých těžbách maximálně využívat přirozenou obnovu stanovištně vhodných druhů dřevin včetně dřevin pionýrských/přípravných (např. jeřáb ptačí, břízy, vrby, olše šedá, topol osika)

a obnovu buku lesního, jedle bělokoré (smrku ztepilého) zde přednostně realizovat formou podsadby pod tyto porosty, v případě umělé obnovy nezakládat stejnověké a stejnorodé porosty, zalesnění prostorově a časově diferencovat;

- používat přednostně mechanickou asanaci pro kůrovce atraktivní či kůrovcem napadené dřevní hmoty;
- zachovávat, udržovat, případně vytvářet lesní okraje (včetně keřového patra) jako ekotonové společenstvo na přechodu ke společenstvům nelesním;
- případné zalesnění zemědělských půd provádět jen mimo lokality důležité z hlediska druhové ochrany, při zachování hodnot krajinného rázu v místě, se zvýšeným podílem MZD a s vhodným prostorovým rozmístěním dřevin, případně vytvořením ekologicky cenného okraje lesa (ekotonového společenstva), viz kap. 2.1.2;
- obhospodařovat lokality s výskytem významných, tj. zvláště chráněných (zařazených ve vyhlášce č. 395/1992 Sb., vyhláška MŽP ČR, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny) a ohrožených (zařazených v červeném seznamu) druhů hub, rostlin a živočichů způsobem vedoucím k udržení jejich populací dle doporučení AOPK ČR;
- lesnické a další práce v okolí hnízdišť na rušení citlivých druhů (např. sokol stěhovavý, čáp černý) provádět v období mimo jejich hnízdění;
- v lesních skladebních částech ÚSES (především v biocentrech) uplatňovat nepasečné způsoby a jemnější formy hospodaření (maloplošně podrostit, skupinovitě až jednotlivě výběrné, skupinové seče apod.) a vytvářet tak prostorově a věkově diferencované a druhově pestré lesní porosty včetně vnosu málo zastoupených a vzácných dřevin; v těchto porostech ponechávat dostatečné množství tlejícího dřeva (podle složení porostu v množství dle aktuálních metodických doporučení MŽP);
- navrhovat zařazení porostů v biocentrech ÚSES do kategorie „lesy zvláštního určení“ (konkrétně lesy potřebné pro zachování biologické různorodosti);
- ponechávat část dřevní hmoty (eventuálně ve vybraných porostech zejména v I. zóně CHKO veškerou dřevní hmotu) na místě k zetlení ve formě ležících kmenů, pahýlů, jednotlivých stojících stromů (výstavků) či jejich skupinek (podrobněji viz obecné principy pro ponechávání tlejícího dřeva a pro území I. a II. zóny CHKO a Rámcové směrnice péče o les v příloze č. 1);
- přednostně nekácet a ponechávat biotopové a potenciálně biotopové stromy se vznikajícími či již vzniklými mikrostanošti – např. výskytem hniloby, dutinami, prasklinami, zlomy v koruně apod.;
- v případě ležícího dřeva ponechávat přednostně kmeny silných dimenzí;
- preferovat koncentraci více kmenů před jejich roztroušeným výskytem po ploše;
- ponechávat tlející dřevo v různých formách (pozicích) mimo jiné pro zajištění co nejrozmanitějších fází rozkladu, zároveň v různých světelných režimech;
- prioritně ponechávat tlející dřevo v místech s vyšší ekologickou (biologickou) hodnotou – tam kde se již mrtvé dřevo nachází, zajišťovat kontinuitu a diverzitu habitatů tlejícího dřeva v čase; platí zásada, že diverzita je důležitější než kvantita;
- ponechávat na dožití druhy stanovištně původních dřevin, zvláště se zaměřit na ponechávání dřevin vtroušených či vyloženě vzácných (jilmy, lípy, třešně atd.);
- tlející dřevo ve všech jeho formách ponechávat za předpokladu respektování principů ochrany lesa, bezpečnosti a ochrany zdraví a majetku;

- v rámci asanace kůrovcového dříví na území I. a II. zóny a v přírodních biotopech (předměty ochrany CHKO Jeseníky) na území III. zóny dbát na zachovávání dochovaného biologické dědictví po přírodních událostech – především nekácet sterilní souše, zachovávat stojící pahýly po zlomech, vyklopené vývraty nevracet zpět apod., ponechávat delší oddenky u odtěžených vývrátů, v případě nenapadení kůrovci (smrk) neodkorněné apod., v porostech bez tlejícího dřeva jej eventuálně vytvářet aktivně – např. kroužkováním vybraných živých stromů nebo ponecháváním vyšších pařezů; při provádění asanačních zásahů proti kůrovcům na území I. zóny v nejstarších biologicky nejceněnějších porostech využívat také šetrné způsoby asanace (např. odkornění ve větvích bez další manipulace, případně odkornění nastojato) zároveň s ponecháním veškeré dřevní hmoty v porostu k zetlení;
- z porostů na území I. a II. zóny nevyklízovat klest a těžební zbytky (nehroubí), v případě nutnosti úklidu tuto hmotu ukládat do hromad nebo valů orientovaných převážně po vrstevnici;
- pro zajišťování péče o lesy používat technologie odpovídající konkrétním přírodním podmínkám lesních porostů a jejich použití přizpůsobit aktuálním klimatickým podmínkám;
- minimalizovat narušení vegetačního krytu a povrchu půdy a předcházet tak vzniku eroze;
- nenarušovat lesním hospodařením lesní mokřady, prameniště a rašeliniště, nezasahovat do jejich přirozeného vodního režimu, na lokalitách s narušeným vodním režimem podporovat jeho obnovu;
- upřednostňovat údržbu stávajících lesních komunikací před výstavbou komunikací nových;
- v případě nezbytnosti budování nových lesních cest je trasovat takovým způsobem, aby nenarušovaly z pohledu ochrany přírody cenná stanoviště (sutě, skalní výchozy, prameniště apod.);
- preferovat přírodní nestmelené povrchy lesních cest z místního materiálu a objekty lesních cest (propustky, svodnice, podélné příkopy, mostky) z materiálů přírodních, podle uvedených zásad provádět také rekonstrukce stávajících lesních cest a omezovat soustředěný odtok na lesní cestní síti;
- zajistit, aby výstavba lesních cest nevedla ke zrychlenému odtoku vody z krajiny kupříkladu podporou budování cest s jednostranným sklonem bez podélného odvodnění nebo pomocí zasakovacích pásů či přírodních akumulčních tůní, viz kap. 3.1.2.2;
- v I. a II. zóně usilovat o revitalizaci stávajících nepoužívaných lesních cest (od změny charakteru povrchu až po jejich úplné zrušení);
- iniciovat a prosazovat úpravu stavů spárkaté zvěře (především jelení) na stavy odpovídající stavu lesa, resp. na míru umožňující plně využívat potenciál přirozené obnovy lesních porostů, viz kap. 2.1.4 Myslivost;
- ve III. a IV. zóně minimalizovat chemizaci na nejnižší možnou míru;
- vymezit kompaktní území přirozených horských smrčín ponechaných zcela bez zásahu a v návaznosti na něj s ohledem na zamezení šíření kůrovců vhodnou pufrací zónou, ve které budou realizovány intenzivní přestavby s cílem změny prostorové struktury i druhové skladby;
- založit demonstrační objekt, v němž budou uplatněny principy tzv. „Ecological

silviculture“ (viz např. PALÍK et al. 2021, KJUČUKOV 2022).

2.1.2 Zemědělství

Zemědělské hospodaření je významnou aktivitou, která zásadním způsobem ovlivňuje charakter krajiny a spolupodílí se na vnímání míry její kulturnosti. Dalším významným faktorem je míra intenzity zemědělského hospodaření, která ovlivňuje charakter jednotlivých částí území, má dopad na existenci specifických společenstev a druhů na tuto činnost vázaných. V CHKO Jeseníky je díky velkému rozdílu nadmořských výšek zastoupena široká paleta lučních a pastevních porostů od podhorských až po vysokohorské a velmi specifické lokality, na jejichž uchování se hospodaření, extenzivního charakteru, rovněž podílelo.

Na území CHKO Jeseníky představuje zemědělská půda především louky a pastviny. Orná půda je zastoupena v malé míře, především v okrajových částech území. Zemědělskou výrobu představuje především chov skotu a ovcí. Část trvalých travních porostů slouží jako trvalé pastviny, část pro výrobu píce (seno, senáž) a doplňkově jsou tyto plochy v druhé části sezóny přepaseny. Oproti minulým letům došlo i vlivem dotační politiky státu v zemědělství ke zlepšení obhospodařování řady pozemků, pozemky jsou obhospodařovány v souladu s pravidly správné zemědělské praxe (podmínka příjmu dotace).

Kulturní a biologická hodnota krajiny je významně ovlivněna agrotechnickými termíny (doba sklizně, počet sklizní), které by měly odrážet potřeby jednotlivých stanovišť v souvislosti s druhy rostlin a živočichů na ně vázaných. Bohužel často dochází k tomu, že i přes rozdílné termíny sklizní, nastavené dotačními programy, jsou velké plochy sklizeny prakticky v jednom termínu (v rozpětí několika dní). Termíny pro jednotlivé dotační tituly (jednosečné i dvousečné obhospodařování travních porostů) se napříč dotačními tituly často překrývají a hospodáři musí zohlednit i ekonomickou stránku provozu (přejezdy techniky, lidské zdroje, časové harmonogramy). Kvůli těmto faktorům se stává, že i při dodržení nastavení podmínek dotačních titulů dojde k velkoplošnému posečení, které je z hlediska zachování druhové pestrosti nežádoucí.

Na území CHKO se nachází i pozemky, které nejsou dlouhodobě obhospodařovány a zarůstají vysokobylinnými společenstvy a náletem. U řady obhospodařovaných pozemků dochází vlivem zarůstání okrajových částí sousedících s lesem k postupnému zmenšování rozlohy travního porostu.

Pro druhovou pestrost je vhodné ponechat část ploch ladem po kratší dobu, tak aby nedošlo k degradaci a zarůstání pozemku náletem. Úplné ponechání pozemku bez obhospodařování je však nežádoucí. Obzvláště v případě cenných biotopů, jako jsou mokřadní louky nebo obecně plochy s výskytem významných druhů rostlin a živočichů, je v případě nezájmu o hospodaření nutné použít jiné zdroje financování tak, aby plocha nedegradovala a nedošlo k rozvoji náletových dřevin.

V případě orné půdy je významné zachování šetrného způsobu hospodaření, s minimálním vnosem průmyslových hnojiv a rozvážným používáním prostředků na ochranu rostlin, protože tyto plochy jsou biotopem polních druhů rostlin (včetně polních plevelů) a živočichů. Současně by měla být zachována jejich retenční schopnost se sníženou mírou povrchového odtoku a vysokou migrační prostupností.

V zemědělské krajině slouží jako prostředek k udržení biodiverzity a přírodní rovnováhy také územní systém ekologické stability (viz kap. 2.1.1). Priorita navržených opatření je určena jednak zonací CHKO (postupná podpora směrem od I. zóny ke IV.), jednak výskytem

významných společenstev nebo druhů rostlin a živočichů a krajinářskou hodnotou jednotlivých enkláv.

Dlouhodobým cílem je pestrá, zemědělsky obhospodařovaná, esteticky hodnotná krajina pod horami, s pestrá mozaikou luk a pastvin, doplněnou o malé plochy orné půdy (v nižších polohách, blíže obcím), s vysokým zastoupením prvků s mimoprodukční funkcí, tedy s rozptýlenou mimolesní zelení, mezemi, remízky, hromadnicemi s porostem i bez porostů, solitérními stromy i alejemi, s mokřadními ploškami a prameništi. Nejen v MZCHÚ, v I. a II. zóně s mozaikou mikrobiotopů vhodných pro život různých druhů rostlin a živočichů na sekundárním bezlesí. Cílem je krajina s vysokou ekologickou stabilitou, která bude schopná reagovat a alespoň částečně vyrovnávat dopady klimatických změn. K tomu je potřeba odpovídajícím způsobem hospodařit na maximální možné rozloze zemědělské půdy (tzn. minimalizace zalesňování, zarůstání náletovými dřevinami aj.), na území I. a II. zóny a v ochranářsky cenných lokalitách ve III. a IV. zóně používat extenzivní formy hospodaření na trvalých travních porostech (zachování rozsahu a zvýšení kvality významných nelesních ekosystémů), na ostatním území volit takové způsoby hospodaření, které respektují mimoprodukční funkce krajiny a vedou k výraznému zlepšení jejích přírodních hodnot a funkcí (především v intenzivněji zemědělsky využívaných plochách ve III. a IV. zóně CHKO).

Navrhované zásady zemědělského hospodaření

- nezalesňovat, minimalizovat zarůstání okrajů travních porostů náletem apod., aby byla zachována současná rozloha zemědělské půdy;
- upravit na travních porostech (zvláště druhově bohatších) způsob hospodaření negativně ovlivňující významné druhy – tzn. omezit pozdní jarní vláčení z důvodu ochrany hnízdicích druhů ptactva, neprovádět příliš časně a plošně rozsáhlé a na sebe navazující seče, ponechávat plochy nekosené v 1. seči pro podporu bezobratlých, upřednostnit sušení sena na pokosené ploše místo odvozu pouze zavadlé travní hmoty (především I. a II. zóna, ve III. a IV. zóně hlavně lokality v nivách vodních toků a lokality na ně navazující, lokality s výskytem či potenciálním výskytem významných druhů např. chřástala polního);
- na ochranářsky cenných nelesních lokalitách hospodařit způsobem podporujícím dané společenstvo či výskyt významných druhů rostlin a živočichů (kosení ruční, lehkou mechanizací, pastva, redukce náletových dřevin, pásová seč, posun seče, ponechávání nepokosených několikametrových pásů či plošek, obnova povrchových stružek);
- zlepšovat druhovou skladbu lučních porostů vhodným managementem stávajících luk a pastvin, které mají potenciál pro samovolné rozšiřování bylinných komponent (pravidelná seč s odvozem biomasy nebo pastva);
- upravit způsob hospodaření nebo ho obnovit na degradujících a neobdělávaných pozemcích zarůstajících nitrofilními plevely (šťovíky, kopřiva, pelyněk černobýl aj.) nebo invazními a expanzivními druhy či náletovými dřevinami;
- extenzivně hospodařit, především formou šetrné pastvy (a v odůvodněných případech i seče nedopasků) v I. zóně CHKO, na plochách stávajících i nově obnovených, které vlivem absence hospodaření ztrácejí svou druhovou pestrost;
- provádět pastvu hospodářskými zvířaty (ovce, skot, kozy, koně) s cílem zachování a obnovy biologické rozmanitosti a malovýrobní struktury krajiny;
- pastvu provádět v souladu s ekologickou únosností pozemků, tzn. nepřekračovat výši

přípustného stavu zvířat, aby nedocházelo k ohrožení pozemků erozí; z pastvy vyloučit zamokřené pozemky a pozemky se soustředěným výskytem chřástala polního, případně je velmi šetrně občasně přepásat v podzimním období; ošetřovat pasené plochy po skončení pastvy vhodným způsobem (sekání nedopasků, smykování, válení apod.);

- pastevní areály oplocovat tak, aby nepůsobily jako nepřekonatelná a neprostupná migrační bariéra pro živočichy (především velké savce) – tj. souvisle neoplocovat velké plochy (oplotit více menších ploch oddělených migračními koridory); v případě prokázání trvalého výskytu velkých šelem chránit stáda v souladu s příslušným Standardem na ochranu hospodářských zvířat před útoky velkých šelem;
- při výsevu TP nepoužívat mezidruhové křížence, používat dlouhodobě užívané taxony (pouze druhy původní na území CHKO), nedoplňovat směsi dalšími druhy neznámého původu;
- obnovy a rychloobnovy travních porostů přeoráním provádět jen na kulturních, degradovaných či silně zaplevelených, a současně erozně neohrožených plochách ve III. a IV. zóně, po podrobném vyhodnocení stavu společenstva;
- udržovat a obnovovat stávající zeleň a vysazovat novou zeleň (původní druhy) rostoucí mimo les (solitéry, stará stromořadí a sady, liniová zeleň, stromové i keřové remízy), včetně následné péče o tyto výsadby (viz též kap. 3.1.3.4);
- nepoškozovat např. nevhodným ořezem dřeviny nacházející se na okrajích i uvnitř půdních bloků coby krajinné prvky;
- vytvořit prostor pro prvky ÚSES, např. v rámci jednoduchých a komplexních pozemkových úprav a realizovat je (viz též kap. 3.1.2.1);
- obnovovat původní a zřizovat nové polní cesty při preferování přírodního povrchu s výsadbou doprovodné zeleně, zachovat staré a již nevyužívané úvozové cesty; liniovou výsadbu dřevin podél cest řešit nikoliv jako souvislou, ale prostorově a druhově co nejvíce diferencovanou, tj. ostrůvkovitou s ponecháváním proluk a s převahou keřů v kombinaci se stromy (ovocné stromy, přednostně staré či krajové odrůdy, situovat do lokalit navazujících na sídla);
- zakládat biopásky na orné půdě, zachovat polní okraje bez chemického ošetření, zakládat travnaté pásy, ponechávat drobné úhory, případně chemicky neošetřená strniště;
- zachovat a obnovovat trvalé protierozní prvky (meze, mokřady apod.), podél vodních toků zachovat pruh TTP min. v šířce 5–10 m podle erozního ohrožení;
- zatravnit erozí ohrožené plochy orné půdy a realizovat agrotechnická protierozní opatření (pásové střídání plodin, využití meziplodin a plodin s vysokým protierozním účinkem, přednostně však omezení velikosti souvislých pozemků trvalými způsoby);
- v blízkosti vodních ploch a toků a na svazích (i jiných erozí ohrožených plochách) provádět opatření podporující přirozenou retenci vody, nejen na orné půdě budovat trvalá protierozní opatření (mimo zatravňování a výsadby např. zasakovací pásy, meze, poldry apod.) a sanovat důsledky erozní činnosti; zabránit přístupu pasoucích se zvířat do těchto míst;
- na vybraných, v minulosti odvodněných plochách rušit staré plošné drenáže;
- opravy nefunkčních částí odvodňovacích systémů provádět jen ve výjimečných případech ve III. a IV. zóně a záměr konzultovat s AOPK ČR z důvodu posouzení již vznikajícího mokřadního biotopu a skutečného či potenciálního hnízdiště či jako

biotopu jiného druhu; takto vznikající mokřady evidovat v LPIS jako krajinné prvky mokřad;

- mulčování travních porostů provádět jen minimálně a na nezbytné ploše (potřeba likvidace dřevinného náletu, některých invazních druhů rostlin, obnova dlouhodobě neobhospodařovaných pozemků apod.);
- energetické plodiny a rychle rostoucí dřeviny pěstovat po komplexním vyhodnocení lokality s omezením na III. a IV. zónu za podmínky důsledné ochrany před šířením těchto rostlin mimo vymezené pozemky a s důrazem na využívání geograficky původních druhů;
- aplikaci hnojiv (hnůj, močůvka, umělá hnojiva, kejda) a chemických postřiků provádět především v době a na místech zaručujících vyloučení negativního dopadu na ochrannářsky cenné lokality (s ohledem na výskyt vzácných a chráněných druhů, ochranu EVL, ochranu před znečištěním povrchových a podzemních vod apod.);
- upřednostňovat organická hnojiva včetně zeleného hnojení před zásobním hnojením průmyslovými hnojivy;
- hnojení aplikovat pouze po řádném posouzení, z hnojení úplně vynechat vlhké pcháčové louky, tužebníková lada a všechny typy rašelinných luk;
- v I. a II. zóně CHKO aplikovat hnojiva zcela výjimečně a pouze organická (hnůj, kompostovatelný hnůj, kompost) místního původu, a to po provedení půdního rozboru;
- aplikaci chemických látek (biocidy) na TTP provádět pouze ve výjimečných případech jako jsou kalamity nebo hrozící přemnožení škůdců, preferovat mechanické způsoby eliminace hlodavců na orné půdě (např. hluboká orba);
- výstavbu samostatných zemědělských objektů směřovat do IV. zóny (příp. III. zóny v návaznosti na stávající zástavbu), přednostně využívat stávající budovy a již zastavěné plochy, u výstavby ve III. zóně preferovat stavby se vztahem na údržbu okolních zemědělských pozemků;
- u nových zemědělských objektů upřednostňovat architektonickou návaznost na místní tradiční zástavbu; maximálně podporovat revitalizaci nevyužívaných a chátrajících staveb mimo zastavěné části obcí, ve smyslu nalezení nové náplně v souladu se zájmy OPK), případně podpořit jejich úplné odstranění;
- zařízení pro zemědělskou prvovýrobu charakteru jímek na kejdu a močůvku, silážních jam apod. umisťovat v souladu s platnou legislativou, přednostně do IV. zóny v návaznosti na stávající objekty a na místech vodohospodářsky bezpečných a s potřebnými opatřeními k zabránění kontaminace vod;
- polní hnojiště umisťovat tak, aby nedošlo ke střetu se zájmy ochrany přírody, bez rizika znečištění povrchové nebo podzemní vody;
- k výstavbě nových velkokapacitních provozů (odchovny) přednostně využívat brownfieldy.

2.1.3 Rybářství

Hospodaření na rybnících

Stavby nových a rekonstrukce stávajících vodních nádrží a rybníků jsou jedním z opatření, která podporují zadržení vody v krajině a mohou být přínosem pro ochranu přírody i z jiných hledisek, jako je ochrana biotopů a druhů. Pro plnění ekologické funkce rybníků je však klíčový způsob hospodaření vlastníků a uživatelů. Dlouhodobým cílem je existence rozmanitých biotopů stojatých vod a litorálních stanovišť a životaschopné populace přítomných zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.

Rybníkářství není na území CHKO Jeseníky provozováno. V činnosti je jen několik menších rybochovných zařízení. Také další typy stojatých vod (přírodní, umělé) jsou na území CHKO Jeseníky zastoupeny minimálně.

Sportovní rybářství

Rybářské revíry na území CHKO Jeseníky jsou převážně pstruhové. Mezi hlavní toky v této oblasti patří řeky Bělá, Branná, Desná a Moravice. Jednotlivé revíry jsou obhospodařovány místními organizacemi Českého rybářského svazu. Některé části toků jsou vyhlášeny chráněnou rybí oblastí se zákazem lovu. Hlavním chovaným druhem v jesenických tocích je pstruh potoční (*Salmo trutta* m. *fario*), lipan podhorní (*Thymallus thymallus*) a nepůvodní pstruh duhový (*Oncorhynchus mykiss*).

Dlouhodobý cíl

- odpovídající početnost a druhová pestrost místních druhů ryb a zachovaný rozsah jejich přirozených biotopů a trdlišť;
- zachované úseky toků bez rybářského obhospodařování.

Navrhované zásady

- nové rybníky stavět mimo vodní toky s přirozenou morfologií koryta;
- nové rybníky vhodně zasazovat do terénu tak, aby umístěním, velikostí a tvarem odpovídaly krajinnému rázu oblasti;
- nové rybníky budovat s pozvolným přechodem mezi vodní hladinou a souší; a s dostatečnou rozlohou litorálního pásma; litorální zóna s hloubkou vody do 50 cm by měla být minimálně na 15 % vodní plochy rybníka;
- dle možnosti doplnit do blízkosti rybníků tůň;
- napájení obtokových rybníků řešit tak, aby na toku nevznikl migračně neprostupný objekt;
- při odbahňování stávajících rybníků ponechávat cennější části litorálu bez zásahu;
- u rybníků v I. a II. zónách CHKO a u rybníků s významným výskytem ZCHD - obojživelníků, bezobratlých a vodních ptáků by průhlednost během května až června neměla klesnout pod 50 cm a měl by zde být přítomen alespoň střední zooplankton (velikosti nad 2 mm);
- potlačovat nežádoucí především invazní druhy ryb – zejména střevličku východní (*Pseudorasbora parva*) a karase stříbřitého (*Carassius auratus*); přednostně řešit problém invazních druhů při výlovu – ponechat rybník delší dobu bez vody, nejlépe nechat vymrznout s ohledem na případný výskyt škeblí, raků a jiných živočichů;
- k eliminaci nežádoucích druhů ryb nasazovat i dravce - candáta obecného (*Sander lucioperca*) zejména na potlačení střevličky východní, štika obecnou (*Esox lucius*) nebo sumce velkého (*Silurus glanis*) k potlačení karase stříbřitého na větších nádržích;

- k potlačení nadměrného zárustu vodní vegetací využít býložravé druhy ryb za podmínky, že neohrozí ZCHD nebo další významné druhy rostlin;
- provádět údržbu břehových porostů dřevin, tak aby nedocházelo k nadměrnému zastínění vodních ploch a potlačování bylinných litorálních porostů;
- při kosení a údržbě břehových porostů dbát na odstranění biomasy mimo vodní plochu i přilehlé podmáčené plochy;
- nové stavby krmných sil a skladů nářadí či krmivu umísťovat mimo I. a II. zónu, pokud je umístění těchto staveb a zařízení k rybářskému hospodaření nutné, umístit tak, aby nedošlo ke snížení hodnoty krajinného rázu; stavby realizovat pouze jako dočasné.

Rybářské revíry

Zarybňování rybářských revírů je v současnosti prováděno na základě zarybňovacích dekretů vydávaných orgány státní správy rybářským organizacím Českého rybářského svazu, chovné rybářské revíry zarybňují místní organizace podle vlastního uvážení a předpokládaných podmínek. Rybářské revíry na území CHKO jsou převážně pstruhové. Mezi páteří toky patří Bělá, Desná, Černá Opava a Oskava. Hospodaření na rybářských revírech by mělo být prováděno tak, aby nebyl narušen ekosystém vodního prostředí a v tocích se vyskytovala přirozená rybí společenstva.

Navrhované zásady:

- do revírů vysazovat původní druhy ryb, přičemž je při výběru druhů zapotřebí odlišit revíry pstruhové a mimopstruhové;
- obsádku přizpůsobit výskytu zvláště chráněných rostlin a živočichů;
- v I. a II. zóně nevyužívat toky jako chovné pstruhové revíry;
- vysazování nepůvodních druhů provádět mimo I. a II. zónu, za podmínky platné výjimky ze ZOPK a za předpokladu, že podstatně neovlivní přirozená rybí společenstva;
- změny a vydávání nových zarybňovacích plánů provádět po dohodě s orgánem ochrany přírody;
- při hospodaření na rybářských revírech předcházet šíření invazních druhů raků a tím i račího moru (důkladně vysušit rybářskou výstroj před vstupem do jiného toku apod.);
- v souvislosti s probíhající klimatickou změnou, periodickým snižováním průtoků a zvyšováním počtu predátorů upřednostnit zákaz hospodaření na horních úsecích vybraných toků nebo iniciovat vyhlašování chráněných rybích oblastí.

2.1.4 Myslivost

Příznivý vývoj většiny předmětů ochrany CHKO Jeseníky zcela zásadně negativně ovlivňují nepřiměřeně vysoké stavy býložravé zvěře a to především zvěře jelení. Z dalších problémů souvisejících s mysliveckým hospodařením je podstatné řešit redukci početních stavů černé zvěře ve vztahu k populacím na zemi hnízdících ptáků, aktivně omezovat rozšiřování geograficky nepůvodních druhů zvěře a je nutné usměrňovat provoz mysliveckých zařízení včetně problematiky příkrmování a vnaďení zvěře.

Obecné zásady:

- chov všech druhů zvěře obhospodařovatelných lovem zajišťovat na úrovni ekologicky únosných stavů, především pak stavy zvěře v honitbách normované udržovat v rozmezí mezi minimálním a normovaným stavem zvěře (v souladu s ustanovením § 3 odst. 2 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti);
- snižovat počet nepůvodních druhů zvěře (muflon (*Ovis musimon*), daněk (*Dama dama*), sika (*Cervus nippon*));
- provádět intenzivní lov nepůvodních druhů, které lze lovit, zejména drobných šelem (psík mývalovitý, mýval severní, norek americký);
- s ohledem na zajištění příznivého stavu předmětů a cílů ochrany CHKO nenavrhovat a nezavádět nové intenzivní chovy zvěře;
- na území MZCHÚ a I. zóny CHKO neprovádět přikrmování a vnaďení zvěře; rovněž předkládání soli až na odůvodněné výjimky plošně velmi rozsáhlých souvislých ploch, a to vždy ve spolupráci s AOPK ČR;
- myslivecká zařízení za účelem lovu zvěře umisťovat v MZCHÚ a I. zóně CHKO ve spolupráci s AOPK ČR;
- nepodporovat vznik nových mysliveckých (loveckých) chat a neumisťovat zařízení plnící funkci těchto objektů (maringotky, kontejnery, mobilní domy apod.).

Zásady chovu jelení zvěře:

- zachovat standardní fungování vymezených oblastí chovu, jako vhodného nástroje k usměrňování chovu jelení zvěře ve spolupráci s orgány státní správy myslivosti na úrovni krajských úřadů;
- v rámci oblastí chovu provádět dostatečně vysoký lov samičí a mladé zvěře jednoznačně směřující k uvedení chovu zvěře do souladu s ustanovením § 3 odst. 2 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti; následně tuto zásadu zapracovávat do plánů lovu jednotlivých honiteb na základě dohody poradního sboru oblasti chovu zvěře; stanovený plán lovu pak v potřebném množství a struktuře průběžně plnit;
- preferovat redukční lov zvěře před lovem průběžným, a to minimálně dokud nebude dosažena rovnováha mezi početností populace jelení zvěře a úživností prostředí; v rámci redukčního lovu upřednostňovat lov samičí zvěře a zvěře mladé, lov samčí trofejové zvěře dočasně omezit, případně zcela vyloučit; lov realizovat průběžně po celou dobu lovu a ve všech částech honiteb tak, aby nevznikaly klidové oblasti s vysokou koncentrací zvěře;
- na vhodných místech podporovat vznik nových, resp. provoz stávajících, přezimovacích objektů pro zvěř; stavy zvěře v těchto objektech využívat pro objektivní stanovení početnosti populací zvěře a ke stanovení plánů lovu v potřebné výši.

Zásady chovu geograficky nepůvodních druhů spárkaté zvěře:

- u daňčí zvěře intenzivním lovem všech věkových tříd zamezit jejímu dalšímu rozšiřování a maximálně omezovat výskyt této zvěře na území CHKO;
- kamzičí zvěř lovem udržovat na úrovni ekologicky únosných stavů, tj. takových, kdy nebude docházet k narušování populací vzácných druhů rostlin a jejich stanovišť; zastavit další narůstání početnosti tohoto druhu zvěře a eliminovat její rozšiřování mimo vymezenou oblast chovu (tyto zásady uplatňovat v rámci celé zřízené oblasti chovu zvěře kamzíka horského Hrubý Jeseník).

Zásady příkrmování a vnaďení zvěře:

- u populací zvěře, které je nutné významně regulovat (především jelení, černá a dančí zvěř) příkrmování zvěře v době nouze omezit prakticky pouze na předkládání kvalitního sena a příkrmování černé zvěře zcela vyloučit;
- v rámci příkrmování zvěře nevyužívat dužnatá krmiva;
- vnaďení zvěře provozovat pouze v době aktivního lovu zvěře; neprovozovat více vnaďišť než jedno na cca 100 hektarů plochy honitby; zvěř vnaďit malou dávkou kvalitního atraktivního krmiva (cca 2 kg krmiva na vnaďiště), při vnaďení nevytvářet tzv. hromady.

Zásady provozu intenzivního chovu zvěře (Jelení obora Loučná nad Desnou):

- nepřekračovat stanovené normované stavy zvěře v oboře;
- postupovat v souladu s dlouhodobým posláním tohoto účelového oborního chovu (oborní chov jelení zvěře je dlouhodobě koncipován a obhajován především za účelem zachování genofondu „jesenického“ jelena evropského při snižování stavů jelení zvěře ve volných honitbách);
- trvale udržovat funkčnost oborního oplocení tak, aby zvěř nemohla žádným způsobem migrovat z obory.

2.2 Zásady jiného využívání krajiny

2.2.1 Vodní hospodářství

Dlouhodobým cílem z pohledu ochrany přírody jsou vodní toky, včetně jejich pramenných oblastí, údolních niv a vodní plochy s vysokou ekologickou hodnotou. Dále zvýšená přirozená retenční schopnost krajiny, čistota vod a migrační kontinuum na významných vodních tocích (Bělá, Staříč, Střední, Bílá a Černá Opava, Hučivá a Divoká Desná, Moravice, Branná, Merta, Oskava). Primárně je nutné důsledně prosazovat ochranu toků mimo zástavbu, údržbu stabilizačních objektů a zásahy do koryt umožňovat pouze v odůvodněných případech bezprostředního ohrožení objektů a infrastruktury, umožňovat posun štěrkového materiálu v korytě a zajistit přirozený vývoj těchto toků včetně jejich niv vedoucích za účasti vegetace k dosažení stavu dynamické rovnováhy. Při současných problémech s poklesem populace v místě přirozeně se vyskytujících druhů ryb je nutné dbát na dobrý morfologický stav koryt vodních toků v intravilánu obcí a také zde prosazovat zásady ekologicky orientované správy vodních toků.

Navrhované zásady

Obecné:

- v případě nových záměrů je navrhovat až po jejich důkladném posouzení s ohledem na všechny aspekty významné z pohledu ochrany přírody a krajiny (dostatečný průtok vodního toku, ovlivnění živočichů a rostlin, příp. krajinného rázu, délka ovlivněného úseku toku, zachování zůstatkového průtoku dle vydatnosti toku na úrovni nejméně Q_{330d} , automaticky regulovaný odběr apod.);
- při nezbytných úpravách koryt v souvisle zastavěném území obcí realizovat břehy kolmé zděné nebo fixované rovnalinou či kamenným záhozem (do sklonu 1:1,5; 1:1), v případě obnovy a rekonstrukce stupňů a prahů preferovat migračně propustné

příčné objekty (drsne skluzy), obnovu morfologické diverzity dna (umístění jednotlivých kamenů i jejich skupin, kamenných výhonů a úkrytů při březích, vytváření tůní) a částečně i břehů odpovídajících horskému toku a doplnění nezbytných břehových porostů podél toků (keře je žádoucí vysazovat i do horní třetiny průtočného profilu v místech, kde to charakter úpravy umožňuje, stromy lze sázet pouze za břehovou hranu);

- při úpravách úseků toků procházejících rozptýleně zastavěným územím realizovat břehy polopřírodní a přírodní, případně stabilizované nesouvislým kamenným záhozem (do výšky cca 2/3 průtočného profilu), případně v kontaktu s dopravní infrastrukturou důsledně provádět pouze lokální zásahy, alternativní přírodě blízké úpravy a kompenzační opatření (např. náhradní výsadby břehových porostů);
- zajistit dodržování MZP a výšky vodního sloupce v korytě toků minimálně 20 cm pro průchod ichtyofauny;
- zachovávat nebo realizovat obnovení biologické kontinuity toků a migrační prostupnosti pro ryby, v případě větších překážek alespoň pro lososovité druhy ryb;
- veškeré zásahy do koryt vodních toků provádět společně s opatřením (monitoring, operativní likvidace) vedoucím k vyloučení rizika následného rozšíření invazních druhů rostlin;
- po dokončení ichtyologických inventarizačních průzkumů nejvýznamnějších povodí, postupovat podle jejich výsledků při sestavování koncepce péče o jednotlivé toky;
- na přípravě koncepčních dokumentů pro management povodí na území CHKO spolupracovat s AOPK ČR;
- zajistit vhodné podmínky pro stávající ichtyofaunu, včetně budování úkrytů (skupiny kamenů, tůně, kamenné či dřevěné výhony).

Hospodaření s vodou v krajině:

- napřimování a technické úpravy toků realizovat pouze jako dílčí změny v odůvodněných případech v zástavbě sídel;
- ponechávat toky přirozeným korytotvorným procesům v přírodních úsecích toků mimo zastavěné území;
- provádět ekologicky orientovanou správu vodních toků také na území III. a IV. zóny CHKO;
- obnovu drenážního systému na zemědělské půdě provádět jen v odůvodněných výjimečných případech, kdy nebudou dotčeny přírodní hodnoty a přírodní funkce krajiny;
- zajišťovat a podporovat opatření k nápravě narušeného vodního režimu rašelinišť a mokřadů za účelem zadržení vody v krajině (přehrazovat odvodňovací příkopy, neobnovovat odvodnění), rozvoje mokřadních společenstev rostlin a živočichů a zvýšení biodiverzity území;
- opravy stávajících drenážních systémů lesních a zemědělských půd v I. a II. zóně CHKO provádět pouze v odůvodněných případech;
- ve III. zóně CHKO realizovat opatření k obnově narušeného přirozeného vodního režimu a zadržení vody v krajině; místo obnovy podpovrchových drenáží na obhospodařovaných loukách preferovat a v případě potřeby budovat mělké povrchové odvodňovací stružky s hloubkou do 30 cm;
- trvale zvyšovat retenční a protierozní efekt lesních porostů v I. a II. zóně CHKO,

nadregionálních a regionálních biocentrech přiblížením jejich prostorové a druhové struktury přirozenému stavu;

- revitalizovat nepoužívané lesní cesty v I. zóně a MZCHÚ z důvodů zvýšení retence;
- vymezit všechna významnější pramenná území a jejich ochranná pásma a následně přizpůsobit hospodářské využívání lesních porostů těchto území v zájmu zvyšování retenční schopnosti;
- eliminovat negativní vlivy odvodňovacích soustav a lesní dopravní sítě;
- umožnit postupné zazemňování odvodňovacích kanálů v podmačených lesích;
- na zemědělských pozemcích provádět nová protierozní opatření (průlehy, meze, remízky) a aplikovat vhodné osevní postupy a další opatření zadržující vodu v půdě;
- obnovovat vhodné retenční prvky v kulturní krajině (malé obtokové vodní nádrže, zasakovací průlehy a suché poldry na drobných tocích v širokých mělkých nivách, liniové výsadby zeleně apod.);
- realizovat obnovu funkce ekosystémů údolních niv a ekologicky vhodné způsoby hospodaření na zemědělské půdě v nivách;
- realizovat opatření ke zpomalení povrchového odtoku a zadržení vody v půdě;
- využívat dešťových vod z budov a staveb, jejich akumulování v nádržích k dalšímu využití, např. zavlažování pozemků, případně umožnit jejich zasakování;
- využívat možnost zasakování dešťových vod z komunikací, parkovišť a zpevněných ploch do okolního terénu či retenčních nádrží před jejich odvodem přímo do recipientu;
- budování drobných vodních ploch provádět s cílem zvýšení biodiverzity a krajinných hodnot území;
- napomáhat renaturaci vodních toků, zejména těch, které nejsou příliš zahloubeny;
- provádět revitalizace upravených koryt vodních toků a jejich niv zejména v zemědělské krajině a v úsecích ohrožených hloubkovou erozí a v místech umožňujících neškodné plošné rozlivy povodňových průtoků;
- při hrazení či stabilizaci strží využívat přírodních materiálů a omezit se na případy ohrožení či narušení konkrétních (i hrazenářských) objektů, zásadně doplnit tato opatření výsadbami autochtonních dřevin, postupně měnit druhovou a věkovou strukturu lesních porostů v rizikových územích, umožnit transport splavenin alespoň menší zrnitosti dále po proudu toku;
- nenarušovat při obnově stávajících objektů hrazení bystřin migrační prostupnost pro ryby, jsou-li v daném úseku toku aktuálně nebo potenciálně přítomny, a dále umožnit částečný transport splavenin dále v toku s eliminací tzv. efektu hladové vody vedoucí k zahlubování koryta pod přehrázkou (např. formou tzv. tlamového otvoru v přehrážce v úrovni dna, která převede průtok cca Q_{10});
- realizovat při snižování rizika zanesení koryt v obcích s následným omezením jejich průtočné kapacity umístění pro ryby prostupných lapačů štěrku (i plošných, dle charakteru reliéfu) bezprostředně nad těmito obcemi;
- při záměrech na odstraňování štěrkových splavenin z koryt toků zacílených na obnovení průtočné kapacity dodržovat zachování úrovně hladiny při Q_{270d} , tak, aby byla zachována morfologická diverzita vodního a pobřežního prostředí a zároveň vyhodnotit potřebnost zásahu;
- využívat vyhotovené studie týkající se vodních toků v CHKO při návrzích jejich revitalizací, zadat zpracování revitalizačních studií vybraných problematických dílčích

povodí.

Odběry a jiné využívání povrchových i podzemních vod

- odběry povrchových vod k nevodárenským účelům realizovat tak, aby byl zachován průtok nesnižující biologickou hodnotu toků či nádrží;
- obnovy starých vodních děl realizovat pouze v odůvodněných případech, kdy nedojde ke střetům s předměty ochrany ZCHÚ, nebo budou sloužit k protipovodňové ochraně v intravilánech měst a obcí v oblasti; řešit otázky průchodnosti pro migrující vodní živočichy v obou směrech proudění vodního toku včetně zajištěné funkční ochrany mihulovců a ryb před jejich splavením do turbín MVE; současně odborně posuzovat narušení splaveninového režimu vodního toku provádět rušení nepotřebných a zprůchodňování ostatních migračních překážek na tocích;
- nové příčné stupně na tocích budovat pouze v případech odůvodněných veřejným zájmem, pokud budou vyloučeny škodlivé dopady na předměty a cíle ochrany CHKO;
- záměry na převody vod k vodárenským účelům mezi oběma hlavními úmořími v CHKO realizovat výjimečně; v odůvodněných případech použít taková řešení, která minimalizují negativní zásahy do předmětů ochrany CHKO;
- odběry podzemních vod provádět pouze pro individuální zásobování obytných objektů bez možnosti napojení na veřejnou infrastrukturu, po v předstihu provedeném hydrogeologickém posouzení;
- při záměrech na budování nových vodních elektráren na stávajících jezových objektech zachovávat migrační prostupnost pro ryby a minimální zůstatkový průtok (minimální asanační průtok $Q_{355-330d}$);
- u stávajících vodních elektráren derivačního typu respektovat asanační průtoky přinejmenším v úrovni Q_{330d} v závislosti na délce ovlivněného úseku toku;
- neprovádět nevhodné realizace nových kumulativních odběrů povrchových vod pro zasněžování či odběrů pro derivační MVE na tocích s $Q_{330d} < 200 \text{ l.s}^{-1}$.

Kvalita vody

- likvidovat splaškové vody v místě jejich vzniku, tj. v domácnostech a provozovnách, a to za pomoci nejnovějších technologií separací šedých a černých vod a jejich vyčištěním a zpětným využitím v objektech a okolí;
- u starší zástavby budovat obecní čistírny odpadních vod nebo kanalizace odvádějících splaškové vody na stávající ČOV, případně budovat ČOV likvidujících odpadní vody částí obcí či sídel;
- u nových ČOV, případně při modernizaci stávajících zajistit zařazení terciárního stupně čištění odpadních vod s odstraněním fosforu;
- dodržovat zásady správné zemědělské a lesnické praxe – nehnojit a nepoužívat prostředky chemické ochrany rostlin až k břehové hraně toků a nádrží, omezit splachy hnojiv a chemických přípravků do niv;
- realizovat vznik tzv. "nárazníkové zóny", několikametrového pásu vyšších bylin či keřové zeleně v okolí břehové hrany vodních toků i nádrží.

Zásady povodňové ochrany:

- management odtokových poměrů realizovat přednostně v horních částech povodí;
- realizovat protipovodňová opatření bez zásahu do vodních toků, např. podporou

zemědělského a lesnického hospodaření umožňujícího vsakování a zabraňujícího soustředěnému odtoku, vytvářením mezí a zasakovacích pásů, použití např. metody strip-till, či bezorebných technologií;

- mimo zastavěná území upřednostňovat přirozené rozlivy a zasakování, technická protipovodňová opatření směřovat převážně do intravilánu obcí;
- protipovodňová opatření budovat tak, aby nedocházelo k poškozování vodních toků jako významných krajinných prvků, snižování jejich ekologicko-stabilizační funkce a s ohledem na ochranu krajinného rázu území;
- u suchých nádrží protékaných tokem zajistit migrační prostupnost a zachování vodního režimu při běžných průtocích, umožnit mírné rozlivy, korytotvorné procesy, podpořit přirozený splaveninový režim;
- v procesu územního plánování zachovat dostatečný prostor pro vodní tok (širší proměnlivý profil s nízkými břehy), zachovávat říční a potoční nivy a jiná přírodní území významná z hlediska rozlivu povodňových vod bez další urbanizace v rámci zpracovaných podkladových dokumentů pro územní plánování, dále v samotném procesu schvalování územních plánů jednotlivých měst a obcí na území CHKO;
- zásahy do koryt vodních toků související s protipovodňovou ochranou provádět pouze v odůvodněných případech, převážně v intravilánech obcí, dále ve vhodných profilech ve volné krajině, kde došlo k velkoplošnému odvodnění zemědělských pozemků a regulacím hlavních odvodňovacích zařízení;
- při zpracovávání koncepce protipovodňové ochrany na území CHKO spolupracovat s AOPK ČR a využívat její odbornou podporu.

2.2.2 Výstavba a územní plánování

Výstavba zásadně ovlivňuje charakter osídlení a celkový vzhled krajiny. Jednotlivé stavby, jejich urbanistické uspořádání a měřítko i jejich jednotlivé skladebné prvky, např. typ a sklon střechy, tvar a velikost půdorysu, barva střechy a fasády, pak určují celkový charakter sídla a jeho obraz v krajině. Stanovení zásad pro výstavbu je tedy také nástrojem k zajištění ochrany vzhledu krajiny.

Územní plánování zajišťuje územní podmínky pro zachování (obnovu) typického uspořádání krajiny, její prostupnosti, ekologických funkcí včetně případné revitalizace narušených částí a uchování typické urbanistické struktury sídel a charakteru zástavby.

Dlouhodobým cílem je rozvoj venkovských sídel v souladu s místně typickou urbanistickou strukturou a zachování specifických urbanistických a architektonických hodnot zástavby, projevujících se zejména ve hmotovém uspořádání staveb v krajině.

Navrhované zásady pro výstavbu a územní plánování:

- v procesu územního plánování vycházet z Preventivního hodnocení krajinného rázu (Atelier V – Doc. Ing. arch. I. Vorel, CSc. a kol., 2011) a vytvářet prostor pro zachování či zlepšování přírodních funkcí krajiny, tzn. ekologické stability, migrační prostupnosti krajiny a přirozené retence vody;
- plošné a prostorové uspořádání pro navrhované zastavitelné plochy (včetně hmotových a architektonických limitů pro stavby) stanovovat podle kategorizace sídel uvedené v Preventivním hodnocení území CHKO Jeseníky z hlediska krajinného

rázu;

- při navrhování změn v územně plánovací dokumentaci zachovávat typický charakter zástavby v území a nezastavitelnost volné krajiny;
- v územně plánovací dokumentaci zachovávat a chránit typickou liniovou strukturu údolních sídel, rozvolněné zástavby ve vyšších horských polohách a samot s horskými chatami;
- nové rozvojové plochy a zastavitelné území vymezovat v přímé návaznosti na sídla (ve III. a IV. zónách CHKO);
- při umisťování staveb zachovat dosavadní charakter, měřítko a hustotu zástavby, důraz klást na zachování urbanistické struktury rozvolněných zástaveb, nové stavby umisťovat do prostorů po zaniklých objektech;
- při umisťování staveb, zvláště na okraji sídel, zachovat dosavadní obraz sídla v krajině, zajistit dostatečný prostor pro přechod zástavby do volné krajiny (humna, historické stodoly apod.);
- k umisťování rozvojových ploch a staveb přistupovat diferencovaně na základě preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO a kategorizace obcí s důrazem na zachování nenarušených celků s dochovanou urbanistickou strukturou a lidovou architekturou.

Zásady pro jednotlivé kategorie sídel a lokalit se zástavbou

V rozborové kapitole 4.6 Výstavba – Aktuální stav jsou konkrétní sídla a lokality se zástavbou rozčleněny podle Preventivního hodnocení území CHKO Jeseníky z hlediska krajinného rázu (Atelier V – Doc. Ing. arch. I. Vorel, CSc. a kol., 2011) do 5 kategorií, a to v závislosti na zachovalosti urbanistické struktury, architektonických hodnot a typického charakteru zástavby. Ve jmenované kapitole je kategorizace prezentována v přehledné tabulce. Pro jednotlivé kategorie jsou v Preventivním hodnocení definovány podmínky ochrany (regulativa) za účelem zachování všech hodnot, které sídla v různé míře vykazují (např. původní sídelní struktura, místní lidová architektura, tradiční zástavba, historicky cenné objekty, kulturní dominanty apod.). Příslušný text studie Preventivního hodnocení byl hlavním podkladem pro stanovení podmínek ochrany.

Zásady ochrany – kategorie I (do této kategorie jsou zařazena tato sídla a lokality: Karlova Studánka, Rejvíz – St. Rejvíz, Javorná, Přední Aloisov, Zadní Aloisov, Ždárská Potok, Drakov)

- sídla považovat za stabilizovaná, chránit krajinu před rozšiřováním zástavby, zachovat historickou strukturu zástavby zpravidla bez možnosti jejího rozšíření s ohledem na krajinářské hodnoty (rozvoj obce by měl být ukončen a měl by dále směřovat k přestavbě a obnově existujících objektů);
- zachovávat historický a tradiční charakter zástavby (měřítko, tvar, sklon střechy, proporce, barevnost, uspořádání fasády) včetně doplňkových staveb a okolí stavby (optimální je 1 doplňková hospodářská stavba k jedné stavbě hlavní), respektovat celkový ráz typických staveb, bez oplocení;
- chránit dochovanou siluetu sídla a jeho vizuální projev v krajině (vyloučit stavby, které by měřítkem, formou, materiálem nebo barevností vytvářely nový znak vizuálního projevu sídla v krajině);

Zásady ochrany – kategorie II

- plochy pro výstavbu navrhovat tak, aby spíše nedocházelo k dalšímu rozšiřování zástavby, ojediněle umožnit doplnění proluk, chránit strukturu a charakter zástavby, optimálně bez oplocení;
- respektovat historickou strukturu zástavby s možností jejího úměrného doplnění;
- novou výstavbu situovat do kontaktu s existující zástavbou, jiné řešení je možné pouze u specifických typů rozptýlené zástavby;
- přizpůsobit hmotové a materiálové řešení charakteru zástavby, a to i mimo přímý kontakt s dochovanými objekty lidové architektury;
- zachovávat typický charakter zástavby (měřítko, tvar, sklon střechy, proporce, barevnost, optimálně včetně uspořádání fasády) včetně doplňkových staveb (preferovat 1 doplňkovou hospodářskou stavbu k jedné stavbě hlavní) a okolí stavby, preferovat variantu bez oplocení;

Zásady ochrany – kategorie III

- urbanistickou strukturu sídla lze upravit a doplnit v souladu s dochovanými znaky vývoje urbanistické struktury sídla, rozvoj sídla je možný pouze v návaznosti na existující zástavbu sídla;
- novou výstavbu na okrajích existující zástavby navrhovat s cílem vytvořit harmonický přechod sídla do krajiny;
- doplnění a přestavbu struktury sídla směřovat k vytvoření nových hodnot harmonie měřítka a vztahů v krajině;
- zachovat charakter zástavby, nová výstavba a přestavby stávajících objektů by neměly vytvářet prvky měřítkově, hmotově a barevně cizorodé venkovskému prostředí, prosazovat návaznost na kvalitní stavby (ve smyslu tradičního charakteru), nezhoršování stavu;
- respektovat architektonické hodnoty stávajících objektů ležících ve vizuálním kontextu, a to řešením hmot, objemů a použitých materiálů ve vnějším výrazu navrhovaných staveb;
- v rámci procesu tvorby ÚPD chránit strukturu zástavby, včetně výškové hladiny, novou zástavbu směřovat do proluk nebo v přímé vazbě na souvisle zastavěné území, chránit charakter zástavby, v částech sídel (zejména uvnitř souvislé zástavby) vycházet v rámci projednávání ÚPD z předpokladu, že lze dohodnout podmínky prostorového uspořádání v podrobnosti ÚP.

Zásady ochrany – kategorie IV

- kultivovat strukturu zástavby (kde je to možné), prosazovat udržení současné hladiny zástavby (nezvyšovat ji), s ohledem na umístění v krajině rozhodovat, zda lze dohodnout podmínky prostorového uspořádání v podrobnosti ÚP;
- doplnění a přestavbu struktury sídla směřovat k vytvoření nových hodnot harmonie měřítka a vztahů v krajině;
- nová výstavba a přestavby stávajících objektů nebudou vytvářet prvky měřítkově, hmotově a barevně cizorodé venkovskému prostředí;
- stavby posuzovat individuálně ve vztahu k vizuálnímu projevu v krajině a ke kontextu s okolní zástavbou.

Zásady ochrany – segment urbanizované krajiny (kategorie V)

- ochrana se řeší především v rámci projednání územních plánů, eventuálně jejich změn; důraz se klade na zapojení zástavby do krajinného rámce a na uplatnění siluety zástavby v krajinných panoramatech.

Další zásady

- ve vesnických památkových zónách a rezervacích a při ochraně nemovitých kulturních památek spolupracovat s orgány památkové péče;
- zajišťovat ochranu vyhlášených i nevyhlášených technických památek (např. hamry, pozůstatky po těžbě, vodní díla, náhony, elektrárny, pily, kovárny apod.);
- zajišťovat ochranu drobné architektury v krajině (např. kapličky, kříže, boží muka, zvoničky apod.);
- nenavrhnout, aby objekty lesního hospodářství (bez stavebních parcel na PUPFL) nevyužívané k původnímu účelu byly legalizovány pro účely rekreace nebo bydlení, naopak je postupně odstraňovat;
- v případě záměrů na zemědělské a lesnické účelové stavby ve volné krajině je realizovat jen v případě jejich nezbytnosti k zemědělskému nebo lesnickému hospodaření, dbát na nenarušení přírodních a krajinných hodnot a neumožňovat v nich trvalé bydlení nebo rekreaci;
- v případě osamocených staveb ve volné krajině (např. zemědělské a lesnické stavby, vodárny, vodojemy ČOV apod.) zvyšovat jejich soulad s přírodními prvky (z hlediska vzhledu), použitím např. zelených střech, tradičních materiálů (např. kámen, dřevo), staveb zapuštěných do terénu apod.;
- stavbu v osamělé poloze bez vazby na tradiční jesenickou zástavbu nebo na přírodní hodnoty realizovat, jen pokud se nebude uplatňovat v krajinných panoramatech nebo průhledech, nebude narušovat důležité hodnoty krajinného rázu a jedná-li se o kvalitní projekt současné architektury, lze akceptovat individuální architektonický výraz této stavby a její individuální formu;
- umístění fotovoltaických elektráren provádět v zastavitelném území, zejména v průmyslových zónách, případně na střechách objektů, bez konzol a s panely tvořícími kompaktní plochu;
- v rámci pravidelné komunikace zástupců obcí, stavebních úřadů, projektantů a AOPK ČR přebírat od AOPK ČR aktuální informace o problematice ochrany krajinného rázu v souvislosti s výstavbou;

2.2.3 Doprava

V CHKO Jeseníky je silniční doprava nosným systémem pro dopravu osobní, nákladní i rekreační. Území CHKO protínají dvě frekventované silnice I. třídy. Silnice č. I/44, vedoucí od Olomouce a Šumperka přes Červenohorské sedlo do Jeseníku a Mikulovic (přejezd do Polska). Silnice č. I/11 od Hradce Králové přes Šumperk a sedlo Skřítek na Bruntál a Opavu protíná Jeseníky v jižní části a prochází v těsné blízkosti NPR Rašeliniště Skřítek.

Území CHKO je protkáno sítí silnic II. a III. třídy, místních a účelových (zejména lesních) komunikací. Lesní cestní síť lze považovat za nadstandardní a potřebu její údržby (příp. ještě rozšíření) je nutno pečlivě zvažovat.

Železniční doprava pouze doplňuje systém silniční dopravy a nepředstavuje z hlediska ochrany přírody a krajiny zásadní problém.

Individuální rekreační doprava je na území CHKO Jeseníky v současné době provozována bez zásadního usměrnění. Rekreační dopravě slouží také dvě lanové dráhy, a to Ramzovské sedlo – Šerák a Kouty nad Desnou – pod Medvědí horou, které jsou v provozu celoročně. Ostatní lanové dráhy v CHKO slouží téměř výhradně pro potřeby sjezdového lyžování. Cyklistická doprava představuje spíše individuální rekreační formu dopravy.

Navrhované zásady:

- řešit dopravu komplexně, s dlouhodobým výhledem, se zohledněním potřeb ochrany přírody a krajiny a se všemi partnery v regionu, přitom upřednostňovat hromadnou dopravu;
- stavby nových komunikací směřovat pouze do území bez významné přírodní hodnoty a se zohledněním dopadů na krajinný ráz území dotčených stavbou a přírodní a estetické hodnoty a funkce oblasti včetně harmonického měřítka a vztahů v krajině;
- nové a rekonstruované silnice budovat tak, aby umožnily migraci volně žijících živočichů, eliminovaly vliv těles komunikací jako bariér a snižovaly nebezpečí mortality zvířat, zejména vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců a lokalitám s výskytem ZCHD plazů a obojživelníků;
- stavby nových komunikací doplnit kompenzačními opatřeními, např. výsadbou dřevin, zakládáním remízků, budováním tůň či revitalizací toků;
- údržbu a opravy komunikací provádět v rozsahu, který negativně neovlivní vzhled krajiny a umožní zachování jejích typických znaků, ke kterým patří i stromořadí vzrostlých dřevin;
- zimní údržbu komunikace č. III/44518 od parkoviště Hvězda nad Karlovou Studánkou na parkoviště Ovčárna zajišťovat tak, aby bylo minimalizováno splavování posypu do údolí Bílé Opavy a režim zimní údržby zahrnoval následný úklid posypu, pro zajištění minimalizace prašnosti a kontaminace okolí komunikace;
- doprovodnou zeleň komunikací kácet pouze v nezbytných případech, z důvodu zajištění běžné provozní bezpečnosti, na základě dendrologického posouzení a při realizaci náhradní výsadby;
- při rekonstrukcích mostů dbát na to, aby nebyla vytvořena migrační bariéra pro živočichy;
- odvodnění komunikací (včetně lesních cest) řešit prioritně s cílem udržení vody v krajině, např. zasakováním do terénu nebo budováním retenčních nádrží;
- zabránit erozi nepoužívaných cest pro těžbu dřeva ohrožených erozí a zajistit zadržování vody např. hloubením jam;
- propustky a šachty řešit s ohledem na obojživelníky, bezobratlé a drobné savce;
- minimalizovat použití chemického posypu cest;
- budování místních a účelových komunikací, cyklostezek i stezek pro pěší plánovat při zohlednění urbanistické struktury obcí, hustoty zástavby, morfologie a svažitosti terénu a možných dopadů na hodnoty krajinného rázu a přírodní hodnoty a funkce území; při volbě povrchu těchto komunikací je potřeba zohlednit účel a předpokládanou frekvenci cest; preferovat nezpevňování historických hospodářských cest (dnes buď neexistujících, nebo travnatých apod.) a účelových komunikací mimo zastavěné a zastavitelné území, podporovat jejich využití

v zachování prostupnosti krajiny; pro udržení přírodních hodnot a funkcí a hodnot krajinného rázu doplňovat jejich stavby výsadbou dřevin; kriticky zvažovat nutnost a podobu doprovodné infrastruktury pro cyklistickou dopravu;

- nová parkoviště budovat pouze ve výjimečných případech a směřovat je přednostně do IV. zóny a do zastavěného a zastavitelného území, efektivně využívat kombinace záchytných parkovišť a veřejné dopravy, technické řešení a provozní režim podřizovat potřebám ochrany přírody; rekonstrukce a případné zkapacitnění stávajících záchytných parkovišť realizovat s ohledem na dochované hodnoty krajinného rázu a přírodní hodnoty dané lokality; budování nových parkovišť či jejich přestavby provádět tak, aby byly minimalizovány zpevněné plochy a byly využity propustné materiály či zatravnovací dlažby apod.;
- sezónní parkování na trvalých travních porostech směřovat na plochy v přímé návaznosti na zastavěné území a na silně antropicky ovlivněné travní porosty či degradovaná stanoviště, přednostně ve IV. zóně a v zastavěném a zastavitelném území, a pouze na zmrzlé sněhové vrstvě;
- při údržbě stávajících železničních tratí a zařízení volit řešení, která nebudou mít negativní dopad na přírodu a krajinu (to se týká především herbicidních postřiků), v případě úprav pro zvýšení přepravní kapacity (rozšíření trati, směrové úpravy) dbát, aby byla dostatečně zajištěna migrační prostupnost;
- stavby nových lanových drah a vleků směřovat především do stávajících lyžařských areálů při důsledném posouzení jejich vlivu na krajinný ráz území a přírodní hodnoty a funkce oblasti, a to nejen vlastní výstavbou, ale také provozem areálu a následnou zvýšenou návštěvností okolí.

2.2.4 Energetika a sítě

Významné a rozsáhlé negativní ovlivnění přírodních a estetických hodnot krajiny Jeseníků představuje rozvodná soustava VVN a VN. Lokální vliv má i nadzemní vedení NN. Geomorfologie a hustá vodní síť pak teoreticky umožňuje rozvoj v oblasti OZE, zejména větrné a vodní elektrárny. Umisťování nových větrných elektráren je z hlediska jejich vlivu na krajinný ráz a další předměty a cíle ochrany CHKO Jeseníky nevhodné. Taktéž tlak na dobudování vodohospodářské energetické infrastruktury přináší významné zásahy do vodních toků (odběry vod, zábor ZPF, PUPFL, likvidace mimolesní zeleně apod.). Působení této infrastruktury je v krajině značně negativní, ať už přímé či nepřímé (stožáry jako technické dominanty, přímá likvidace ekosystémů, riziko drenáže vodou ovlivněných ekosystémů).

Navrhované zásady:

- nové prvky liniové infrastruktury (vedení elektrické energie, telekomunikací či přenosu, produktovodů, vodohospodářské infrastruktury i jiných) umisťovat prioritně mimo MZCHÚ, území Natura 2000, prvky ÚSES, významné přírodní biotopy, kvalitní vzrostlou zeleň a krajinářsky cenná území (maximálně využívat již zastavěných částí území - vedení podél komunikací apod.);
- při nutnosti vedení infrastruktury v cenných územích při stavbě volit šetrné technologie a důsledně provádět ochranu stromů před poškozením; při překračování vodotečí přednostně volit technologie protlaku pode dnem vodního toku, v případě překopu je pak nutno uvést poškozená koryta a břehy do původního nebo přírodně

blízkého stavu;

- vedení elektrické energie umisťovat prioritně do podzemních kabelů, rekonstrukce a nová nadzemní vedení elektrické energie a telekomunikací plánovat pouze tak, aby neměla značný negativní dopad na hodnoty krajinného rázu;
- v případě nových nadzemních vedení volit vhodný typ a umístění sloupů a vodičů s ohledem na krajinný ráz i ochranu ptáků;
- u stávajících elektrických vedení omezit riziko nárazu ptáků do vedení a usmrcování a úrazů ptáků elektrickým proudem; vycházet z aktuálních metodických doporučení AOPK ČR;
- v lesních porostech volit technická řešení vedení inženýrských sítí, která umožňují minimalizovat šíři jejich ochranného pásma a využívat účelové lesní komunikace;
- transformační stanice v lokalitách cenných z hlediska krajinného rázu umisťovat přednostně do zděných objektů; na území III. a IV. zóny lze realizovat i transformační stanice příhradové vzhledem k jejich současnému plošnému využívání v zájmové oblasti; kontejnerové transformační stanice umisťovat spíše jako součást stávajících objektů s ohledem na krajinný ráz lokality;
- vodohospodářskou infrastrukturu spojenou s odběrem podzemních a povrchových vod realizovat jen v nutných případech a šetrným způsobem na základě vyhodnocení limitů území, s důrazem na přírodní hodnoty a funkce krajiny a jednotlivých ekosystémů;
- v případě vytápění propanem umisťovat propanové nádrže přednostně pod zem (především v lokalitách cenných z hlediska krajinného rázu);
- při umisťování telekomunikačních věží (základnových stanic a věží sítí mobilní komunikace) upřednostňovat sdílení technické infrastruktury více operátory a princip minimalizace těchto zařízení na území CHKO (při zachování funkčnosti komunikačních sítí); v maximální míře využívat pro umisťování anténních systémů stávající objekty (tovární komíny, výškové budovy); pokud je to možné, umisťovat nově budované věže tak, aby byla část jejich konstrukce zakrývána lesními porosty; každé umístění musí splňovat podmínky ochrany krajinného rázu dané lokality;
- podporovat odstranění nefunkčních či dočasných technických zařízení z krajiny (např. větrná farma Mravenečník);
- pro umístění fotovoltaických panelů využívat přednostně stávající zastavěné území a objekty v něm (objekty občanské vybavenosti, výrobní areály, „brownfields“, volit přednostně nereflexní fotovoltaické systémy a vždy zohlednit dochované hodnoty krajinného rázu;
- umístění individuálních nereflexních fotovoltaických systémů realizovat přednostně jako součást stávajících objektů za podmínky ochrany krajinného rázu lokality;
- plošné kolektory tepelných čerpadel umisťovat přednostně v zastavěném a zastavitelném území, vyhýbat se jejich umisťování ve významných přírodních biotopech;
- preferovat tepelná čerpadla, získávající energii čerpáním vody z vrtů a pracující na principu uzavřených okruhů, tzn. nepodporovat systémy vypouštějící využitou vodu do vodotečí;
- směřovat vznik nových vodních elektráren - přečerpávacích i MVE do obnov dosud nevyužitých profilů s původním hydroenergetickým využitím situovaných výhradně ve III. a IV. zóně CHKO, a to vždy po předchozím provedeném biologickém posouzení

vlivu záměru na rostliny a živočichy, příp. na krajinný ráz; při migračním potenciálu vodního toku zajistit jeho migrační prostupnost (realizace tzv. rybích přechodů), a vyhodnocení míry dopadu vysychání daného toku či povodí ovlivněného novým záměrem.

2.2.5 Těžba nerostných surovin a rašeliny

V současné době je na území CHKO povolena těžba na výhradním ložisku v lomu Krásné (ev. č. 3049001), kde je těžena amfibolická rula, a na dalším výhradním ložisku v Bukovicích u Jeseníka (ev. č. 3099400), kde je těžen amfibolit. Těžba a zpracování kameniva v obou případech neprobíhají plynule, ale reagují dle potřeby poptávky. Dlouhodobým cílem je území CHKO bez prováděné těžby nerostných surovin a rašeliny.

Navrhované zásady:

- nenavrhovat otvírku nových těžebních objektů nerostných surovin a rašeliny;
- nové průzkumy ložisek nerostných surovin provádět šetrným způsobem s minimálním vlivem na okolní přírodu a krajinu;
- po ukončení provozu těžeben Krásné a Bukovice provést „přírodě blízkou rekultivaci“ vedoucí ke zvýšení diverzity krajiny a k vytváření biotopů vhodných pro přežívání významných druhů rostlin a živočichů, s využitím přirozené sukcese.

2.2.6 Rekreační, cestovní ruch, sport

CHKO je oblastí z pohledu rekreace a sportu extrémně exponovanou. Hlavním důvodem je atraktivita pro velké množství outdoorových aktivit, letních i zimních, snadná dostupnost pro vícedenní i pro krátkodobý pobyt návštěvníků jak z České republiky, tak i z Polska. V zimních i letních špičkách pravidelně návštěvnost naráží na únosné limity sociologické (pohoda návštěvníků), dopravní a logistické (propustnost tratí, cest, silnic, parkovací kapacity, služby). Únosnost území z hlediska ochrany přírody a krajiny je chronicky atakována ve špičkách i mimo ně.

Oblast je dostatečně vybavena jak hromadnými ubytovacími kapacitami, tak individuálními, a to jak ve střediscích cestovního ruchu (zejména v okolí velkých lyžařských areálů), tak i v jednotlivých obcích v podhůří hlavního jesenického hřebene, kde řada dříve obytných venkovských domů je upravována pro rekreační účely. Ve střediscích se rozvíjí výstavba objektů s apartmány (rekreačními byty). Neblahým trendem pro volnou krajinu je velký tlak na investiční výstavbu rekreačních objektů „na zelené louce“.

Současná hustota návštěvníků je velmi vysoká, vzrůstá především podíl cykloturistů a elektrocyklistů.

S rozvojem zejména sjezdového lyžování dochází k přeměně dříve menších lyžařských středisek, jejichž návštěvníky byli především rekreanti z nejbližšího okolí na rozsáhlé sjezdové areály s širokým komplexem služeb. Tento rozvoj postupně mění charakter některých horských vsí, svojí infrastrukturou podstatně ovlivňuje krajinný ráz rozsáhlých lokalit a vesměs negativně zasahuje do přírodního prostředí. Kromě postupně se zvyšující návštěvnosti rapidně rostou také nároky na standard rekreačních aktivit. Sjezdové louky jsou terénně upravovány, vznikají sjezdovky v lesních porostech, vleky jsou nahrazovány kapacitními lanovkami, rozvíjí

se letní využití areálů (koloběžky, horská kola). Se vzrůstajícím počtem návštěvníků roste požadavek na bezpečnější a kapacitnější sjezdovky a propojování areálů. Standardem je technické zasněžování, přibývá osvětlení a zázemí služeb, rozšiřují se parkovací plochy. Se zvyšujícím se standardem rekreace dynamicky narůstá i průměrné zatížení přírodního prostředí a krajiny.

Obliba outdoorových aktivit roste velmi dynamicky, stejně tak jejich vliv na chráněné území. Jde např. o sněžnice, zimní cyklistiku, skialpinismus, snowkiting, psí spřežení, dogtreking, terénní cyklistiku, koloběžky, zajištěné lezení (via ferraty), geocaching aj., ale i např. o fotografování přírody či o značný rozvoj hromadných sportovních akcí i u tradičních sportů (běh či orientační běh). Dochází také k rozvoji motorových sportů (motocykly, čtyřkolky, sněžné skútry), a to i přes nelegálnost jejich provozu v CHKO (mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody). Rekreace i sport v širším pojetí cestovního ruchu jsou veřejně vnímány jako velmi žádoucí a perspektivní ekonomické odvětví, které v mnoha případech má nahradit tradiční hospodářské činnosti ve venkovském prostoru (zemědělská a lesní výroba, drobný zpracovatelský průmysl apod.), suplovat jejich ekonomickou výkonnost a podpořit zaměstnanost obyvatel venkovských komunit i širšího regionu. Dlouhodobě se nedaří tyto záměry koncepčně zarámovat do rozvojových strategií krajů a obcí, respektive vzájemně sladěné tvorby územně plánovacích dokumentů.

Obecné zásady:

- pohyb návštěvníků v terénu směřovat na stávající cestní síť, aby bylo sníženo riziko konfliktu s předměty ochrany, upřednostňovat individuální návštěvníky CHKO před komerčními a hromadnými akcemi;
- minimalizovat pořádání hromadných akcí v MZCHÚ, zejména v lokalitách s vysokou návštěvností (např. NPR Praděd);
- hromadné organizované akce pořádat ve vhodnou roční i denní dobu (mimo hlavní hnízdní sezónu), v lokalitách s minimálním dopadem na předměty ochrany a ZCHD, s dostatečným zázemím, bez negativních hlukových a světelných projevů;
- služby pro návštěvníky mimo zastavěné území provozovat pouze s využitím stávajících objektů a zařízení (přístřešky, parkoviště) a v zastavitelných plochách dle platných územních plánů;
- technické zázemí tras a stezek realizovat jen výjimečně, a to v lokalitách, kde jeho přítomnost nebude znamenat negativní ovlivnění předmětů ochrany (jak formou přítomnosti prvku, tak i související koncentrací návštěvníků); neumísťovat odpadkové koše mimo urbanizované plochy;
- území využívat k rekreaci pouze do té míry, aby neznamenal ohrožení existence předmětů ochrany a nezhoršovala jejich stav;
- využívat územní studie Program rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje na období 2021–2027 a Územní studii rekreačního potenciálu oblasti Nízkého a Hrubého Jeseníku na území Moravskoslezského kraje (2012) jako podklad pro územně plánovací činnost a dále ke koordinaci cestovního ruchu a ke komunikaci mezi aktéry cestovního ruchu v Jeseníkách;
- pokračovat v monitoringu návštěvnosti a sběru dat o návštěvnosti prostřednictvím dalších zdrojů dat (mobilní operátoři, outdoorové aplikace) a hodnocení vlivu turismu na přírodní a krajinné prostředí.

Navrhované zásady diferencované dle oborů:

Pobytová rekreace:

- kapacitní rekreační ubytování (penziony, hotely, apartmánové domy, ap.) soustřeďovat ve IV. zóně CHKO v souladu s charakterem území (výška, hmota, objem apod.), nad rámec platných územních plánů nestavět nové bytové (apartmánové) domy;
- nerozvíjet individuální bydlení v atraktivních rekreačních lokalitách/obcích (II. a III. zóna CHKO), kde nedochází ke stabilizaci, resp. nárůstu počtu trvalých obyvatel (veřejný zájem na rozvoji obcí) a individuální bydlení slouží převážně rekreaci;
- pro místa k táboření, včetně letních dětských táborů, volit lokality, kde nehrozí konflikt s předměty ochrany, přednostně pak ve vazbě na zastavěné území;
- budování stellplatzů pro karavaning soustřeďovat primárně do IV. zón CHKO do zastavěných území s vybudovaným zázemím.

Cyklistika a terénní cyklistika:

- zachovat stávající síť značených cyklotras bez dalšího rozšiřování a zahušťování v centrální části Jeseníků, PO Jeseníky a I. zóny CHKO;
- nové cyklostezky a trasy situovat do okrajových částí CHKO, přednostně v rámci stávající cestní sítě a výjimečně ve sdíleném režimu s lokální dopravou;
- odklonit podstatnou část cykloturistů z centra CHKO do okrajových lokalit CHKO či mimo CHKO;
- cyklistické závody pořádat mimo I. zónu na zpevněných cestách, dle možností se vyhýbat i II. zóně; stabilizovat trati opakovaných závodů a pořádat je v termínu, kdy nedochází ke konfliktu s předměty ochrany (pozdní léto, podzim); nepřekračovat současný stav v počtu dvou velkých hromadných akcí ročně;
- stabilizovat stávající síť tras pro terénní cyklistiku (singltreky) s potřebným zázemím v přímém kontaktu na zastavěná území obcí;
- výkonnostní, závodní a adrenalinovou terénní cyklistiku směřovat do sportovních ploch;
- provoz koloběžek regulovat do té míry, aby nedocházelo k vytlačování pěších turistů mimo stávající zpevněné trasy.

Kolečkové lyže a in line skating:

- trati pro in-line nebo kolečkové lyže řešit úpravou místních komunikací v zastavěných územích a přímé vazbě na ně nebo v rámci jasně definovaných sportovně-rekreačních areálů (např. lokalita bývalých kasáren v Jeseníku).

Sjezdové lyžování:

- plochy pro sjezdové lyžování stabilizovat v současné podobě, důsledně respektovat územní plány a dbát, aby aktivita byla směřována do území, kde nebude v konfliktu s předměty ochrany; budování nových skiareálů v CHKO není žádoucí;
- technické zasněžování včetně související infrastruktury využívat ve stávajících areálech, včetně již vymezených ploch v ÚP příslušných obcí, zohlednit jeho vliv na vodní režim a předměty ochrany a provoz nádrží pro technické zasněžování zajišťovat s ohledem na ochranu obojživelníků i dalších cílových skupin organismů;

- při osvětlení sjezdovek a areálů snižovat negativní vliv světelného znečištění (např. používat takový způsob osvětlení, které zajistí, aby světlo nebylo rozptylováno po okolní krajině, ale směřovalo přímo na sjezdovou trať, případně volbou vhodného barevného spektra a intenzity apod.), nejlépe k osvětlování sjezdovek vůbec nepřistupovat;
- sledovat mocnost sněhu ve všech částech areálů a eliminovat poškození vegetace i půdního povrchu při nízké vrstvě vynecháním provozu i údržby;
- údržbu travních porostů na sjezdových tratích provádět extenzivními způsoby zemědělského hospodaření (využívat AEKO titulů) bez mulčování, pro osev využívat výhradně místní směsi vhodného druhového složení;
- maximálně omezovat hlukové znečištění vynecháním hudební produkce v areálech a volbou nízkohlukových technologií;
- v místech s hrozícím únikem látek ohrožujících životní prostředí instalovat absorpční textilie a v případě znečištění je včas vyměňovat;
- udržovat prostory sjezdovek i jejich okolí bez znečištění odpadky a exkrementy příjemným a dostupným zázemím a pravidelným úklidem;
- nelyžařské aktivity (snowparks, bobové a sáňkařské dráhy, snowtubing atd.) umísťovat jen v rámci stávajících skiareálů nebo ve vazbě na ně;
- podporovat dostupnost a využívání hromadné dopravy uživateli.

Běžecské lyžování:

- strojní úpravu běžecských tratí v rámci schválené sítě tras v Mapě udržovaných lyžařských běžecských tratí v Jeseníkách podřídí aktuálnímu výskytu a potřebám předmětů ochrany, především Ptačí oblasti Jeseníky (zejm. jeřábek lesní), v současných lokalitách s klidovým režimem (trasa Vřesová studánka – Keprník – Šerák a trasa Pod Ztracenými kameny – Skiareál Praděd) zachovat režim bez strojní úpravy tras a nezahušťovat síť tras paralelními trasami, údržbu provádět přednostně v období denního světla a účinně omezovat hlukové i plynné emise ze strojů a předcházet únikům provozních kapalin;
- stabilizovat závodní tratě v tradičních lokalitách (Pradědský běžecský okruh u ch. Kurzovní, areál SKP Olomouc v Nové Vsi, závodní tratě v bývalých kasárnách v Jeseníku, areál Flemda Rýmařov);
- zázemí a ostatní nabídku včetně služeb koncentrovat ve vymezených prostorech lyžařských areálů;
- nepodporovat noční lyžování s čelovkami, lyžování na přetížených úsecích a v obdobích s příliš vysokými počty běžkařů;
- důsledně sledovat mocnost sněhové vrstvy a neprovádět údržbu za nízké mocnosti, která by mohla poškodit vegetaci zejména v MZCHÚ;
- podporovat uvědomělé chování běžkařů bez zanechávání odpadků a exkrementů v přírodě.

Pěší turistika:

- stabilizovat síť značených turistických tras;
- nové pěší trasy vyznačovat jen v odůvodněných případech a přednostně mimo MZCHÚ a oblast hlavního jesenického hřebene, nebudovat v nezastavěném území speciální trasy pro vysokohorskou turistiku a zajištěné cesty (klettersteig, via ferrata);

- údržbu cest, pěšin, poválků, skalních vyhlídek a vyhlídkových plošin provádět s důrazem na citlivé přírodní lokality a MZCHÚ;
- budování nových turistických zařízení, vyhlídek a rozhleden směřovat mimo MZCHÚ, oblast náhorní plošiny a I. a II. zónu CHKO, výjimkou jsou zařízení, která objektivně regulují zatížení chráněné lokality.

Horolezectví:

- neprovádět horolezectví v MZCHÚ, zejména z důvodů hnízdění ptáků, a důsledně respektovat místní časové uzávěry a nepořádat hromadné akce ani neprovádět komerční aktivity cestovních a sportovních agentur.

Automobilismus (individuální doprava v rámci rekreace):

- zodpovědně realizovat záchytná parkoviště a jejich zkapacitnění, preferovat jejich umístění na brownfieldech a zastavěných územích obcí, podporovat systém záchytných parkovišť a upřednostňovat prostředky hromadné dopravy před individuální (např. i skibusy, cyklobusy).

Motoristické sporty:

- pořádání motoristických závodů a budování motoristických areálů směřovat mimo území CHKO.

Ostatní:

- zodpovědně volit hipotrazy a účinně bránit vytlačování pěších návštěvníků z využívaných cest například pravidelnou údržbou povrchu;
- orientační běhy směřovat mimo citlivá území (např. vyloučení I. zóny, případně v Ptačí oblasti mimo období hnízdění předmětů ochrany) a zodpovědně volit i umístění kontrol a frekventovaných koridorů;
- zázemí akcí situovat mimo konfliktní lokality s předměty ochrany a přednostně využívat plochy v zastavěném území obcí, podobu akcí plánovat s ohledem na možné vlivy na přírodu (zejména rušení hlukem i světlem), podporovat udržitelné chování účastníků včetně využití hromadné dopravy do místa konání akce a zodpovědného parkování;
- umísťovat v rámci geocachingu keše v CHKO šetrně, nejlépe mimo citlivé lokality a MZCHÚ;
- nebudovat nová golfová hřiště mimo stávající sportoviště a průmyslové i zemědělské brownfield;
- hromadné sportovní akce (např. Jesenický maraton) pořádat především na již v současnosti hojně využívaných na značených tur. trasách mimo období hlavní hnízdní sezóny;
- hromadné akce (typu open-air koncertů, technoparty, komerčních a předváděcích akcí) pořádat výhradně ve sportovních areálech v zastavěném území;
- specifická sportoviště pro outdoorové aktivity typu lanová centra, bobové dráhy, stezky v oblacích, skluzavky atp. zřizovat ve stávajících sportovních areálech a jen výjimečně v dalších lokalitách bez negativního vlivu na předměty ochrany (zejména mimo hlavní jesenický hřeben);
- udržovat funkční systém informací pro návštěvníky o limitech území a pravidlech jeho využívání pro rekreaci a sport - terénní, tištěné i elektronické materiály, přistoupit

k dohodě dotčených subjektů o umístění a provozu turistických zařízení v centrální části CHKO;

- podílet se na osvětě zásadami odpovědného návštěvníka přírody, kromě výše uvedeného vysvětlovat zejména kritický vliv rušení na hnízdící a zimující ptáky, dále například rušení a poškození vznikající při freeride aktivitách na sněhu;
- výcvik a přípravu vojska a složek integrovaného záchranného systému provádět mimo jádrová území MZCHÚ a v termínu, kdy aktivita nebude v přímém konfliktu s předměty ochrany.

3 Návrhy rámcových opatření prováděných orgánem ochrany přírody

3.1 Péče o předměty ochrany

3.1.1 Krajinný ráz

Dlouhodobý cíl:

Zachovaný typický ráz horské a podhorské krajiny Jeseníků charakterizovaný vrcholovými partiemi alpského bezlesí s navazujícími zalesněnými svahy plynule přecházejícími do podhorské krajiny s typickou mozaikovitou strukturou, při zachování harmonického měřítko a harmonických vztahů mezi přírodními prvky a venkovskou zástavbou s typickou urbanistickou strukturou a architektonickým charakterem sídel, zvláště jejich hodnotných částí. Hospodářské využívání krajiny s ohledem na zachování, případně posílení přírodních, kulturně – historických a estetických hodnot krajiny s pestrá krajinná mozaika. Obnova hodnot krajiny v místech s největšími narušeními z minulosti.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachovaná volná krajina bez zástavby;
- zachování stávajících hřebenů, vrcholů, horizontů, svahů a skalních útvarů bez technických dominant a prvků;
- zachovaný architektonicko-urbanistický charakter sídel a jejich hodnotných částí, včetně vhodného zapojení jejich okrajů do krajinného rámce, přednostně v nejzachovalejších sídlech;
- zachování dominance významných staveb v rámci interiéru i vně sídel (např. kostely, radnice) a nenarušovat působení kulturních dominant;
- zachování charakteru drobných osamocených osad nebo izolovaných enkláv;
- zachování dosud nezastavěných údolních niv;
- zachovat volnou krajinu bez billboardů a velkoplošných reklamních zařízení;
- zachovat přírodě blízké a druhově bohaté horské a podhorské louky a pastviny;
- zachovat, případně obnovovat přirozená bezlesí (např. alpské hole výřezem nepůvodní borovice kleče, obnovením sečení a pastvy vybraných partií apod.);
- chránit kamenné hromadnice s dřevinnou vegetací jako výrazný pohledový prvek a historický doklad zdejšího zemědělského hospodaření;

- snížit zarůstání krajiny a podporovat kosení luk;
- zachovat, případně obnovovat kvalitní nelesní zeleň (v různorodé struktuře a pestrosti - meze, remízy, liniová a mimolesní zeleň, liniový doprovod cest a vodních toků apod.);
- zachování, případně obnova typické cestní sítě v krajině a silniční sítě v současném rozsahu a tradičním charakteru (terénní úpravy, povrch);
- zachovat typické měřítko krajiny, kulturní dominanty a vztahy ve venkovské krajině.

Rámcová opatření:

- nové stavební záměry upřednostňovat v místech zástavby nebo ve vhodných navazujících plochách;
- chránit volnou krajinu před nadměrným rozšiřováním sportovních areálů nebo nevhodným umístěním areálů nových, před zvyšováním jejich projevu v krajinném rázu osvětlením spojeným s dalšími negativními dopady na přírodní prostředí (např. ozvučení, zasněžování);
- při rekonstrukcích negativních krajinných dominant prosazovat snižování jejich vlivu na krajinný ráz;
- prosazovat umístění liniových staveb (energetické, telekomunikační) pod zem;
- prosazovat minimalizaci terénních úprav a obnovu přirozené modelace terénu po terénních úpravách;
- usilovat o prostupnost krajiny, chránit krajinu před vznikem bariér pro migrující živočichy;
- usilovat o zachování přirozeného charakteru pramenišť, mokřadů, vodních toků a jejich niv, podporovat revitalizaci upravených částí toků a narušeného vodního režimu ve volné krajině;
- podporovat zachování druhově pestrých a členitých lesních okrajů;
- podporovat zachování a identitu historických jesenických horských chat, které se podílejí na vytváření krajinného rázu a jsou součástí kulturně-historického dědictví území CHKO Jeseníky;
- prosazovat zásady ochrany krajinného rázu do dokumentů územního rozvoje, zejména územních plánů obcí, ale i do jednotlivých stavebních projektů v rámci územního, stavebního a kolaudačního řízení; úzce přitom spolupracovat se stavebními úřady a orgány územního plánování;
- poskytovat a uplatňovat studii preventivního hodnocení krajinného rázu v rámci ÚAP a pořizování ÚPD (požadovat zapracování podmínek ochrany krajinného rázu) a zajistit zpracování aktualizace preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Jeseníky;
- prosazovat v rámci správní činnosti zásady využívání území týkající se stavební a územně plánovací činnosti s vazbou na možné ovlivnění krajinného rázu;
- prosazovat ochranu zachované typické struktury zástavby diferencovaně podle pásem ochrany dle Preventivního hodnocení krajinného rázu;
- zajistit ochranu dochovaného charakteru zástavby diferencovaně podle segmentů hodnoty sídel;
- podporovat zvyšování informovanosti veřejnosti (web, tiskoviny apod.) o ochraně krajinného rázu včetně kvalitní (tradiční) architektury.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	cílová hodnota	Cíl
nové plochy se zástavbou mimo zastavěné území a zastavitelné plochy (dle územních plánů)	0	zachování stavu
počet negativních dominant se sníženým dopadem na krajinný ráz	1	zlepšení stavu
počet nově vymezených zastavitelných území v obcích, kde dosavadní zastavitelné území je zastavěno z méně než 50 %	0	zachování stavu
počet zaniklých a neobnovených prvků nelesní zeleně (zejm. skupin stromů, alejí, mezí, plužiny)	0	zachování stavu

3.1.2 Přírodní funkce krajiny

3.1.2.1 Ekologická stabilita

Základní kostru ekologické stability lze na území CHKO Jeseníky považovat za zachovalou, až na výjimky, kterými jsou intenzivněji využívaná zemědělská krajina a hospodářské lesy s monokulturami smrku.

Dlouhodobý cíl:

Udržet či obnovit krajinný komplex, který je tvořen převážně vzájemně provázanými ekosystémy s vysokou ekologickou stabilitou jako předpoklad pro zachování ekosystémové i druhové rozmanitosti.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zvýšení rozsahu a kvality ekologicky významných segmentů krajiny, a to zejména:
 - zlepšení druhové a prostorové struktury zejména hospodářských monokulturních smrkových porostů;
 - udržení rozlohy luk, mokřadních společenstev, břehových porostů lemujících vodní toky;
 - zvýšení podílu ekologicky funkční liniové i plošné (dřevinné) zeleně v zemědělské krajině;
 - zvýšení podílu přirozeného alpského bezlesí na úkor porostů geograficky nepůvodní borovice kleče.

Rámcová opatření:

- chránit všechny ekologicky cenné části krajiny před snižováním jejich ekologické

stability (celé CHKO);

- podporovat konektivitu ekologicky stabilních částí krajiny a obnovu koridorů a interakčních prvků včetně „stepping stones“ umožňující propojení biotopů, populací (především III. a IV. zóna) a propojení na navazující území mimo CHKO;
- podporovat zvyšování zastoupení listnatých dřevin a jedle bělokoré v lesních porostech, obnovu lesních porostů se zastoupením původních druhů dřevin v dosavadním nebo zvýšeném zastoupení;
- podporovat ponechávání dostatečného množství tlejícího dříví, výstavků a doupných stromů v lesních porostech;
- iniciovat snižování početnosti především spárkaté zvěře na úroveň, která umožní přirozenou obnovu a odrůstání lesních porostů v celé šíři stanoviště vhodných dřevin bez nutnosti jejich ochrany oplocenkami;
- ve skladebných prvcích ÚSES podporovat uplatnění jemnější formy obnovy lesních porostů s vytvářením druhově i prostorově diverzifikovaných porostů blízkých přirozenému stavu;
- na významných lučních ekosystémech podporovat extenzivní péči dle konkrétního charakteru stanoviště, v ekosystémech s výskytem chráněných druhů příp. zajišťovat speciální management;
- podporovat odstraňování náletových dřevin a následnou extenzivní údržbu zarůstajících lučních ekosystémů;
- podporovat péči o břehové porosty vodních toků s cílem zvýšení jejich druhové a prostorové heterogenity;
- chránit rozptýlenou zeleň rostoucí mimo les a podporovat, příp. i zajistit její výsadbu (především III. a IV. zóna);
- podporovat obnovu přirozených funkcí vodních toků (revitalizace, renaturace).

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
rozloha luk, mokřadních společenstev, břehových porostů lemující vodní toky (T+M+L2.2)	4 817 ha	zachování
plocha alpského bezlesí obnoveného na úkor porostů geograficky nepůvodní borovice kleče	15 ha	zlepšení
plocha čistých smrčín do 7. LVS včetně, které byly přeměněny na porosty s přírodě blízkou skladbou v biocentrech ÚSES (cca 3000 ha)	150 ha	zlepšení
plocha čistých smrčín do 7. LVS včetně, které byly přeměněny na porosty	1 220 ha	zlepšení

s přírodě blízkou skladbou (cca 24 400 ha)		
--	--	--

3.1.2.2 Přirozená retenční schopnost

Dlouhodobé cíle:

- krajina s vysokou retenční schopností, odolná vůči klimatickým výkyvům a následkům sucha i povodní;
- přirozený charakter vodních toků se stabilizovanými pramennými oblastmi a hustou sítí drobných vodních ploch a mokřadů v jejich povodích;
- prameniště v horních partiích povodí Jeseníků neovlivněná antropogenními zásahy;
- lesy s pestrá věkovou a druhovou i prostorovou skladbou;
- zemědělská krajina s mozaikou půdních bloků, rozčleněnou protierozními a krajinnými prvky;
- urbanizovaná krajina s včleněnými prvky pro zpomalení odtoku a zadržení vody;
- vysoké povědomí o přínosech resilientní krajinné struktury mezi odbornou i laickou veřejností.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zajištění funkční ochrany stávajících přirozených pramenišť před antropogenními zásahy;
- zvýšení počtu drobných vodních ploch na lokalitách, kde nesníží druhovou pestrost a hodnotu krajinného rázu; prioritou je zadržení vody v krajině;
- prodloužení délky vodních toků s přirozenou morfologií koryta a funkční údolní nivou;
- zlepšení druhové, věkové a prostorové struktury lesů;
- rychlá obnova lesních ekosystémů po rozpadu stromového patra;
- vytváření protierozních opatření na zemědělských a lesních půdách (meze, remízky, zasakovací průlehy a pásy, stabilizace erozních rýh);
- rozšíření plochy mokřadů;
- podpora záměrů na retenci a zpomalení odtoku vody v urbanizované zástavbě měst a obcí, včetně intravilánových revitalizací.

Rámcová opatření:

- eliminovat drenážní funkce stávajících melioračních příkopů v prameništích vodních toků;
- tvořit a obnovovat tůně a mokřady; podporovat záměry s cílem budování vhodně situovaných rybníků a malých vodních nádrží;
- podporovat liniové revitalizace vodních toků; uplatňovat požadavky na revitalizace toků v rámci tvorby územních plánů, plánů oblastí povodí a komplexních pozemkových úprav;
- podporovat renaturace vodních toků, omezení zásahů do vodních toků při jejich správě, v případech, kdy nehrozí škody značného rozsahu;
- požadovat vyšší podíl MZD nad rámec vyhláškou daného minima, zejména v I. a II. zóně CHKO, biocentrech ÚSES a v nivách vodních toků (v rámci schvalování LHP a LHO apod.);

- jednat s vlastníky lesů a prosazovat u nich zlepšení druhové, věkové a prostorové struktury lesů;
- prosazovat rozčlenění velkých půdních bloků nad 20 ha a vytvoření dílů půdního bloku ne větších než 5 -10 ha, které budou oseté jednou plodinou;
- realizovat (na pozemcích s právem hospodaření AOPK ČR) a podporovat protierozní opatření (meze, remízky, zasakovací průlehy a pásy, zatravnění);
- usilovat o omezení oprav nefunkčních částí odvodňovacích systémů na zemědělských půdách;
- usilovat o revitalizaci a zlepšení zasakování vody u nepoužívaných lesních cest a přibližovacích linek z důvodů zvýšení retence vody a podporovat omezování soustředěného odtoku na lesní cestní síti;
- omezit budování nových svážnic a lesních cest a prosazovat, aby výstavba lesních cest nevedla ke zrychlenému odtoku vody z krajiny;
- prosazovat obnovu funkce ekosystémů údolních niv a ekologicky vhodné způsoby hospodaření na zemědělské půdě v nivách;
- podporovat v intravilánech měst a obcí realizaci opatření s cílem zvýšení morfologické členitosti dna upravených koryt vodních toků;
- odborně podporovat fyzické i právnické osoby při realizaci projektů z OPŽP.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
rozsah zachované vodní plochy	40 ha	zachování
plocha zachovaných mokřadů	124 ha	zachování
plocha obnovených či nově vytvořených mokřadů	1 ha	zlepšení
zachovaná délka vodních toků	1039 km	zachování
narušení přirozeného vodního režimu antropogenně neovlivněných pramenišť	0	zachování

3.1.2.3 Migrační prostupnost

Dlouhodobý cíl:

Krajina umožňující migrační prostupnost pro všechny skupiny živočichů (od bezobratlých až po velké savce), a to v takové míře, která umožní trvalou existenci populací.

Zachování či zlepšení stávající průchodnosti krajiny se zřetelem především na velké savce (sídelní zástavba – zástavba proluk), obojživelníky (rizikové úseky silnic) a vybrané druhy ryb (bariéry na vodních tocích).

Cíle na dobu platnosti plánu péče:

- zachování průchodnosti pro velké a střední savce v silně liniové sídelní zástavbě (na sebe navazující katastry obcí Bělá pod Pradědem, Loučná nad Desnou, Dolní Moravice a Malá Morávka, případně dalších obcí tvořících hranici CHKO);
- zlepšení migrační průchodnosti krajiny pro obojživelníky a minimalizace kolizí na silnicích a účelových komunikacích (např. Jeseník, Mnichov, Bělá pod Pradědem);
- zprůchodnění významných migračních bariér na vodních tocích;
- vznik sítě drobných vodních biotopů neovlivněných rybí obsádkou, sloužících jako dočasná refugia při prostorové disperzi obojživelníků.

Rámcová opatření:

Monitoring a výzkum

- zajistit monitoring mortality fauny (hlavně obojživelníků) na silnicích včetně identifikace kritických míst;
- zajistit monitoring mortality ptáků na elektrických vedeních a prosklených plochách, identifikace kritických míst, návrh opatření k řešení.

Opatření na zajištění migrační propustnosti krajiny pro střední a velké savce

- v rámci správní činnosti chránit krajinu CHKO před další fragmentací (v rámci územního plánování a rozhodování chránit identifikovaný biotop vybraných druhů velkých savců před zástavbou a dalšími objekty snižujícími migrační průchodnost);
- při výstavbě a rekonstrukcích liniové dopravní infrastruktury důsledně uplatňovat požadavky na průchodnost pro živočichy a omezování jejich mortality.

Opatření na zajištění migrační propustnosti krajiny pro ptáky

- iniciovat a v rámci správní činnosti vyžadovat, aby budované a rekonstruované elektrovedy byly zabezpečeny proti kolizím;
- chránit území CHKO před nevhodnou výstavbou, a to z důvodu významných migračních tras ptáků i netopýrů.

Opatření na zajištění migrační propustnosti krajiny pro vodní organismy

- při veškerých zásazích prováděných v korytech vodních toků dbát na zachování migrační průchodnosti pro vodní organismy.

Opatření na zajištění propojenosti izolovaných lučních enkláv z důvodu metapopulačních nároků různých skupin hmyzu

- při správní nebo managementové činnosti dbát na vzájemné propojení biologicky cenných travních biotopů.

Indikátory plnění cílů:

<u>Indikátor</u>	<u>cílová hodnota</u>	<u>Cíl</u>
počet nově zprůchodněných	min. 1	zlepšení

migračních překážek na vodních tocích pro ryby a další vodní organismy		
počet nově vytvořených tůní či vodních ploch přírodního charakteru	min. 5 ks	zlepšení

3.1.3 Přírodní hodnoty oblasti

3.1.3.1 Ekosystémy

E₁ – ekosystémy subalpínského bezlesí

Dlouhodobý cíl:

- zlepšený stav a vyšší rozloha subalpínských biotopů, v biologicky nejcennějších částech území zcela bez přítomnosti nepůvodních druhů dřevin, zejména borovice kleče a olše zelené;
- stavy zvěře na přiměřené úrovni, kdy nebude docházet k nadměrnému spásání subalpínských trávníků a okusu vzácných druhů rostlin.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- snížení plochy borovice kleče, populace jiných invazních a expanzivních druhů rostlin na minimálních úrovních, které negativně neovlivňují stav ekosystémů;
- zlepšení kvality vybraných částí subalpínského bezlesí (rozšíření ploch s pravidelnou péčí);
- udržení populací zvláště chráněných a vzácných druhů rostlin, podpora nejvzácnějších druhů formou cílených opatření;
- snížení stavů zvěře.

Rámcová opatření pro ekosystém:

- redukovat porosty borovice kleče na vybraných lokalitách, potlačování výskytu dalších invazních druhů (např. olše zelené);
- zajišťovat ruční kosení a pastvu vybraných ploch subalpínských trávníků a borůvčí s cílem zachovat a podpořit druhově bohatší typy vegetace v minulosti ovlivňované hospodařením;
- podporovat populace zvláště chráněných a vzácných druhů subalpínského bezlesí formou pravidelných zásahů (kosení a pastva) i jednorázových nebo opakovaných speciálních opatření (narušování drnu, výsevy in situ, mechanická ochrana některých druhů);
- spolupracovat se státní správou myslivosti na snížení stavů zvěře.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
plocha odstraněné borovice kleče	15 ha	zlepšení
plocha pravidelně sečených subalpínských trávníků	25 ha	zlepšení
plocha pravidelně pasených subalpínských trávníků	25 ha	zlepšení
počet nových semenáčků zvonku jesenického na lokalitě	100 semenáčků	zlepšení
počet kvetoucích rostlin škardy sibiřské	10 kvetoucích rostlin	zlepšení

E₂ – přirozené horské smrčiny

Dlouhodobý cíl:

- zachování či zvýšení rozlohy horských smrčín na odpovídajících stanovištích s přítomností autochtonní populace smrku ztepilého a všech stanovištně původních druhů dřevin;
- zachování či zvýšení kvality horských smrčín z hlediska přítomnosti hlavních atributů přirozených lesů (vícevrstevná vertikální struktura v kombinaci s prostorově variabilní horizontální strukturou včetně porostních mezer, rozmanitá tloušťková a výšková struktura, tlející dřevo v různých formách a stupních rozkladu, celkově zachovalé dochované biologické dědictví) zároveň s přítomností životaschopných populací druhů rostlin a živočichů na tento ekosystém vázaných;
- na území MZCHÚ, I. a II. zóny odstupňované ochrany CHKO Jeseníky mozaika porostů přirozených horských smrčín schopných trvalé existence i bez lesnických zásahů s druhovou skladbou odpovídající stanovištním podmínkám a jejich ekologická samostatnost;
- v horských smrčinách III. zóny odstupňované ochrany CHKO Jeseníky zachování či zvýšený rozsah ekosystému na stanovištích odpovídajících i do budoucna ekologickým nárokům smrku ztepilého (přírodě blízké hospodářské lesy zároveň s vysokou ekologickou hodnotou a se zachovalými hlavními pralesními prvky);
- stavy zvěře na takové úrovni, aby docházelo ke zdárnému odrůstání všech druhů dřevin přirozené druhové skladby.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování či zvýšení současné rozlohy a zachování či zlepšení současné ekologické stability, reprezentativnosti a kvality biotopů horských smrčín;
- prioritně v MZCHÚ, I. a II. zóně odstupňované ochrany CHKO Jeseníky zachování či zlepšení biologické hodnoty jednotlivých biotopů horských smrčín s důrazem na zachování podmínek pro organizmy na ně vázané, celkově biodiverzitu;
- zlepšování ekologické stability smrkových porostů (nyní hodnocené jako biotopy X

na stanovištích přirozených smrčín) – zvýšení prostorové (vertikální i horizontální) heterogenity a pestrosti druhové skladby.

Rámcová opatření pro ekosystém:

- podporovat zvyšování podílu dalších stanovištně původních druhů dřevin (kromě smrku ztepilého), podporovat jejich přirozené zmlazení (např. jeřáb ptačí, břízy, javor klen, buk lesní) a na vhodných stanovištích vnos dřevin méně zastoupených nebo chybějících (např. jedle bělokoré) včetně zajištění jejich ochrany proti zvěři, dále zajištění funkčnosti již realizovaných opatření, viz také kap. 2.1.1;
- podporovat zachování dochovaných i nově vzniklých biologických dědictví po disturbanci (nekáčet biotopové či potenciálně biotopové stromy, sterilní souše, stojící části stromů po zlomech, nevracet vyklopené vývraty do původní polohy atd.);
- primárně v mýtních porostech mapovaných jako horské smrčiny prosazovat ponechání nejméně 30 m³ tlejícího dřeva na hektar, přičemž přednostně budou ponechávány sterilní souše, dále veškeré listnáče a jedle bělokorá, modřín opadavý (podrobněji viz obecné principy pro ponechávání tlejícího dřeva a pro území I. a II. zóny CHKO a Rámcové směrnice péče o les v příloze č. 1);
- podporovat provádění výchovných zásahů diferencovaně s ohledem na aktuální stav a původ/způsob vzniku daného porostu: od ponechání bez zásahů pro plné uplatnění přirozené autoregulace (např. přirozeně rozvolněné, mezernaté porosty zpravidla vzniklé z přirozené obnovy) až po silné zásahy s proměnlivou intenzitou (např. přehoustlé, prostorově homogenní zapojené porosty), při výchově obecně šetřit a uvolňovat veškeré ostatní vtroušené stanovištně původní dřeviny (např. jedle bělokorá, jeřáb ptačí, břízy, buk lesní, olše šedá, olše lepkavá, javory);
- v rámci obnovních těžebních zásahů prosazovat nepasečné způsoby hospodaření s cílem věkové, prostorové (vertikální i horizontální) heterogenity porostů, tvorba maloplošné mozaiky (hloučkovitá obnova) s různým stupněm zápoje včetně ponechávání porostních mezer, podpora a ponechání všech ostatních stanovištně původních druhů dřevin bez ohledu na sociální postavení a hospodářskou kvalitu (viz výše);
- v biologicky nejceněnějších (zpravidla nejstarších) porostech horských smrčín (např. MZCHÚ, vybrané porosty v I. a II. zóně, biocentra ÚSES, EVL) prosazovat vyloučení úmyslných těžeb z důvodu minimálního narušení dochovaných struktur a ekosystémových procesů, celkově dochovaného biologického dědictví, v homogennějších částech (I. a II. zóna CHKO Jeseníky) eventuálně provádění jednotlivého či účelového výběru pro zvýšení prostorové heterogenity, pokud možno s ohledem na zachování dochovaného biologického dědictví; provádění asanačních těžeb se nevylučuje (v případě ponechaných stromů k zetlení alespoň s částečným využitím šetrných způsobů asanace);
- na území I. a II. zóny odstupňované ochrany přírody CHKO Jeseníky na stanovištích horských smrčín aktuálně hodnocených jako biotopy X podporovat zahájení či pokračování ve změně prostorové struktury a druhové skladby a ve vnosu či podpoře přítomných vtroušených druhů dřevin směrem k přírodě bližšímu stavu.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
zachovaná rozloha ekosystému	6331 ha	zachování
zvýšená kvalita a reprezentativnost	20 ha	zlepšení
plocha ekosystému (mimo MZCHÚ) se zdárně odrůstajícími dalšími dřevinami přirozené druhové skladby (buk lesní, jedle bělokorá atd.)	10 ha	zlepšení

E₃ – rašeliniště a vrchoviště, rašelinné a podmáčené smrčiny, blatkový bor

Dlouhodobý cíl:

- zachovaný stávající rozsah vrchovištních a rašelinných ekosystémů alespoň v současné kvalitě;
- stabilizovaný přirozený vodní režim jednotlivých lokalit;
- životaschopné populace druhů rostlin a živočichů vázaných na tyto biotopy.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování stávající rozlohy vrchovištních a rašelinných ekosystémů;
- obnova narušeného vodního režimu v NPR Rejvíc a v NPR Rašeliniště Skřítek;
- snížení rozsahu (lesnických) zásahů do vývoje lesních ekosystémů;
- udržení populací význačných a ohrožených druhů rostlin a živočichů.

Rámcová opatření pro ekosystém:

- na základě studie odtokových poměrů v území zajistit zlepšení vodního režimu, podstatné zpomalení a snížení odtoku znefunkčněním odvodňovacích systémů a melioračních rýh v NPR Rejvíc a v NPR Rašeliniště Skřítek;
- zajistit obnovu narušeného vodního režimu na dalších lokalitách v minulosti negativně ovlivněných odvodněním, tj. rušení (zahrnování, vyplňování) odvodňovacích příkopů a celých odvodňovacích soustav, vytváření elevací (hrázek, valů) za účelem zabránění soustředěného rychlého odtoku a zvýšení hladiny podzemní vody;
- chránit rašelinné lesy před úmyslnými těžebními zásahy;
- podporovat ponechání fragmentů starých porostů na podmáčených stanovištích na dožití k fyzickému rozpadu;
- zajistit občasné šetrné (ruční) prohloubení zazemňujících šlenků pro udržení ploch s otevřenou vodní hladinou (podpora populací např. ostřice mokřadní /*Carex limosa*/ a vážek).

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
zachovaná rozloha ekosystému	495 ha	zachování
zvýšená kvalita a reprezentativnost	20 ha	zlepšení

E₄ – listnaté a smíšené lesy středních a vyšších horských poloh

Dlouhodobý cíl:

- zachování či zvýšení rozlohy listnatých a smíšených lesů středních a vyšších horských poloh s přítomností všech stanovištně původních druhů dřevin, včetně vzácně se vyskytujících dřevin např. třešeň ptačí, lípy nebo tis červený;
- zachování či zvýšení kvality stávajících listnatých a smíšených lesů středních a vyšších horských poloh z hlediska přítomnosti hlavních atributů přirozených lesů (vícevrstevná vertikální struktura v kombinaci s prostorově variabilní horizontální strukturou včetně porostních mezer, rozmanitá tloušťková a výšková struktura, tlející dřevo v různých formách a stupních rozkladu, celkově zachovalé dochované biologické dědictví) zároveň s přítomností životaschopných populací druhů rostlin a živočichů na tento ekosystém vázaných;
- na území MZCHÚ, I. a II. zóny odstupňované ochrany CHKO Jeseníky mozaika listnatých a smíšených lesů schopných trvalé existence bez lesnických zásahů s druhovou skladbou odpovídající stanovištním podmínkám;
- na území III. zóny odstupňované ochrany CHKO Jeseníky zachování či zvýšení rozlohy listnatých a smíšených lesů středních a vyšších horských poloh;
- postupné vytvoření sítě porostů s vysokou ekologickou hodnotou a se zachovanými strukturními prvky s ohledem na podporu biologické rozmanitosti, vybrané zbytky lesnický „přestárých“ lesů ponechané k samovolné obnově, ve vybraných porostech jednotlivé stromy či jejich skupinky ponechané na dožití (prioritně MZCHÚ, I. a II. zóna CHKO, ÚSES a EVL), jakožto „nášlapných kamenů“ pro příslušné organizmy;
- na území I. a II. zóny odstupňované ochrany CHKO Jeseníky postupná přeměna smrkových monokultur či porostů s neúměrně vysokým podílem smrku (hodnocených jako biotopy X) rostoucích na stanovištích listnatých či smíšených lesů na porosty odpovídající danému stanovišti;
- stavy zvěře na takové úrovni, aby docházelo ke zdárnému odrůstání všech druhů dřevin přirozené druhové skladby.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování či zvýšení současné rozlohy a zachování či zlepšení současné ekologické stability (struktury a druhové pestrosti), reprezentativnosti a kvality biotopů listnatých a smíšených lesů středních a vyšších poloh;
- prioritně v MZCHÚ, I. a II. zóně odstupňované ochrany CHKO Jeseníky, v EVL a prvcích ÚSES zachování či zlepšení biologické hodnoty jednotlivých biotopů listnatých a smíšených lesů s důrazem na zachování podmínek pro organizmy na ně vázané;

- ponechávání biologicky nejcennějších (zpravidla nejstarších) porostů či jejich částí na dožití k fyzickému rozpadu (zejména MZCHÚ, I. a II. zóna CHKO, ÚSES, EVL);
- na území I. a II. zóny odstupňované ochrany CHKO Jeseníky zahájení, resp. pokračování v přeměnách smrkových monokultur či porostů s neúměrně vysokým podílem smrku (hodnocených jako biotopy X) rostoucích na stanovištích listnatých či smíšených lesů na porosty odpovídající danému stanovišti;
- snížení stavů zvěře na takovou úroveň, aby docházelo ke zdárnému odrůstání všech druhů dřevin přirozené druhové skladby.

Rámcová opatření pro ekosystém:

- podporovat zvyšování podílu stanovištně původních druhů dřevin, podporovat jejich přirozené zmlazení (např. jedle bělokorá, javory) a vnos dřevin méně zastoupených (např. jilmy) či vyložení vzácných (lípy, tis červený) včetně zajištění jejich ochrany proti zvěři, dále zajištění funkčnosti již realizovaných opatření, viz také kap. 2.1.1;
- podporovat zachovávání dochovaných i nově vzniklých biologických dědictví po disturbanci (nekáčet biotopové stromy, sterilní souše, stojící části stromů po zlomech, nevracet vyklopené vývraty do původní polohy atd.);
- primárně v mýtních porostech mapovaných jako biotopy L4 a L5 posazovat ponechání nejméně 30 m³ tlejícího dřeva na hektar, přičemž přednostně budou ponechávány stromy biotopové (např. s dutinami nebo napadené houbami nebo různě mechanicky poškozené), dále pak dřeviny málo zastoupené či vtroušené (např. jilmy, javor klen), odumřelé či prokazatelně odumírající (podrobněji viz obecné principy pro ponechávání tlejícího dřeva a pro území I. a II. zóny CHKO a Rámcové směrnice péče o les v příloze č. 1);
- podporovat diferencované provádění výchovných zásahů s ohledem na aktuální stav a původ vzniku daného porostu: od ponechání bez zásahů pro plné uplatnění přirozené autoregulace až po zásahy s proměnlivou intenzitou, prioritně však se zachováním či zvýšením druhové pestrosti;
- v rámci obnovních těžebních zásahů prosazovat nepasečné způsoby hospodaření s cílem věkové, prostorové (vertikální i horizontální) heterogenity porostů, tvorba maloplošné mozaiky s různým stupněm zápoje včetně ponechávání porostních mezer, podpora či ponechání všech vtroušených stanovištně původních druhů dřevin bez ohledu na sociální postavení a hospodářskou kvalitu;
- prioritně v MZCHÚ, I. a II. zóna CHKO, ÚSES a EVL podporovat ponechávání vybraných tzv. „přestárlých“ porostů nebo jejich částí na dožití k samovolné obnově, zvláštní pozornost v tomto věnovat především plošně méně zastoupeným biotopům – L5.2 Horské klenové bučiny a L4 Suťové lesy (např. oblast Solná, Šumný potok, oblast mezi masivem Temné a Velkou kotlinou);
- na území I. a II. zóny odstupňované ochrany přírody CHKO Jeseníky podporovat zahájení či pokračování ve změně prostorové struktury a druhové skladby smrkových monokultur na stanovištích listnatých a smíšených lesů aktuálně hodnocených jako biotopy X směrem k přírodě bližšímu stavu;
- spolupracovat se státní správou myslivosti na snížení stavů zvěře.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
zachovaná rozloha ekosystému	7 078 ha	zachování
zvýšená kvalita a reprezentativnost	20 ha	zlepšení
plocha ekosystému (mimo MZCHÚ) se zvýšeným podílem listnatých dřevin přirozené druhové skladby a jedle	10 ha	zlepšení

E₅ – druhově bohaté horské a podhorské louky a pastviny, podmáčené a rašelinné louky v nižších částech území

Dlouhodobý cíl:

- zachovaná či zvýšená rozloha lučních ekosystémů;
- zachovaný či zlepšený stav ekosystému (struktura a druhové složení);
- životaschopné populace významných druhů rostlin a živočichů vázaných na tyto biotopy.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování rozlohy a kvality lučních ekosystémů v MZCHÚ a v I. a II. zóně a zachování stanovišť lučních významných druhů i na ostatním území CHKO;
- udržení populací zvláště chráněných a vzácných druhů rostlin, zejména orchidejí (*Dactylorhiza majalis*, *Gymnadenia conopsea*, *Platanthera bifolia*, *Dactylorhiza fuchsii*, *Dactylorhiza sambucina*, *Orchis mascula* subsp. *signifera*), mečku střešovitého (*Gladiolus imbricatus*), lilie cibulkonosné (*Lilium bulbiferum*), kociánku dvoudomého (*Antennaria dioica*), všivce lesního (*Pedicularis sylvatica*), vachty trojlísté (*Menyanthes trifoliata*), tolije bahenní (*Parnassia palustris*), upolínu nejvyššího (*Trollius altissimus*) a zdrojovky pramenišní (*Montia fontana*);
- výskyt invazních (např. vlčí bob mnoholistý (*Lupinus polyphyllus*) a expanzivních druhů rostlin (zejména třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*) a rákos obecný (*Phragmites australis*)) max. na úrovni nezpůsobující degradaci stanovišť.

Rámcová opatření pro ekosystém:

- zajistit ochranu lučních ekosystémů před vlivy vedoucími k jejich degradaci či přímé likvidaci (zástavba, meliorace, zalesňování, poškozování zvěří apod.);
- zajistit redukci a bránit rozšiřování nežádoucích náletových dřevin do biologicky cennějších ploch;
- zajistit pravidelné kosení lučních porostů ve všech stávajících MZCHÚ a dalších ochranných cenných lučních porostů a lokalit s významným výskytem zvláště chráněných druhů rostlin za použití vhodné technologie (ručně, mechanizací – dle charakteru jednotlivých lokalit); kosení jednotlivých ploch ve vhodně nastavených termínech s ohledem na populace významných druhů rostlin a živočichů a jejich nároky, vždy s následným úklidem posečené hmoty;

- zajistit šetrnou pastvu nepoškozující nadměrně půdní povrch, příp. přepásání jako doplněk k pravidelnému sečení porostů;
- systematicky redukovat expanzivní a invazní druhy rostlin na všech zjištěných lokalitách.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	cílová hodnota	cíl
zachovaná rozloha ekosystému	4000 ha	zachování
počet lokalit s výskytem prstnatce bezového (<i>Dactylorhiza sambucina</i>)	2	zachování

E₆ – zachovalé úseky vodních toků, vodní toky s přirozenou morfologií koryta a funkční údolní nivou a na ně vázané biotopy, prameniště, mokřadní olšiny a potoční luhy

Dlouhodobý cíl:

- přírodě blízké vodní toky bez migračních překážek, s přirozenou morfologií koryta a s přirozenou diverzitou rostlin a živočichů ve vodě i na březích;
- ochránářsky cenné lokality bez výskytu invazních druhů.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování rozlohy biotopu L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy s přítomností všech stanovištně původních druhů dřevin a všech vývojových fází ekosystému;
- zachování či zvýšení kvality biotopu L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy zároveň s přítomností životaschopných populací druhů rostlin a živočichů na tento ekosystém vázaných;
- zachování všech stávajících úseků vodních toků s přirozenou morfologií koryta, včetně navazujících částí údolních niv;
- zachovalý přirozený režim vodních toků;
- snížení počtu ohnisek invazních druhů rostlin, zejména křídlatek (*Reynoutria* sp. div.) a kolotočníku (*Telekia speciosa*); I. a II. zóna bez přítomnosti těchto druhů.

Rámcová opatření pro ekosystém:

- v rámci správní činnosti zajistit ochranu vodotečí mimo intravilány obcí před zásahy do břehů a koryta;
- podporovat revitalizace a renaturace technicky upravených úseků vodních toků;
- v rámci správní činnosti zajistit zachování strukturních morfologických prvků vodních toků vzniklých v důsledku samovolné renaturace mimo zastavěná území a mimo přímý kontakt s páteří infrastrukturou;
- pokračovat v identifikaci a eliminaci migračních překážek na tocích (viz též kap. 3.1.2. 3);
- podporovat odstranění nepůvodních, invazních a expanzivních druhů;

- prosazovat vyloučení pohybu těžké techniky na daném stanovišti.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	cílová hodnota	cíl
zachovaná rozloha ekosystému	780 ha	zachování
počet lokalit s výskytem křídlatky na území I. a II. zóny	0	zlepšení

3.1.3.2 Druhy

Sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*)

Dlouhodobý cíl:

Stabilní místní populace druhu s minimálně 10 obsazenými teritoriemi.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- stabilní, reprodukce schopná populace na území CHKO a zajištěné vhodné hnízdní podmínky, zejména ochranou před rušením hospodářskými a rekreačními aktivitami.

Navrhovaná opatření pro druh

- zajistit pravidelný monitoring hnízdních i potenciálně vhodných lokalit. Dle možností k tomu využít záznamové zařízení k doložení úspěšnosti hnízdění i záznamu rušivých faktorů včetně predace. Zjištěné poznatky každoročně vyhodnocovat;
- zamezit rušení hnízdicích párů na všech lokalitách, v blízkosti hnízdišť nepodporovat vytváření žádných nových turistických nebo jinak značených tras, nevymezovat zde nová místa pro horolezectví a létání s drony;
- pravidelnou komunikací s vlastníky a hospodáři vyloučit / eliminovat případy nevhodně načasovaného lesnického hospodaření;
- v případě potřeby zajistit přímou ostrahu hnízdních lokalit (omezení vstupu, strážní služba);
- dle možností zajistit pravidelné značení mláďat s následným monitoringem a vyhodnocením jejich pohybu a preferencí;
- v případě potřeby zajistit v mimohnízdni době nezbytnou údržbu hnízdních lokalit (například vyřezání náletových dřevin, úprava či stabilizace hnízda, apod.);
- provádět pravidelnou osvětu mezi odbornou i laickou veřejností;
- provádět průběžnou osvětu mezi lesnicko hospodařícími subjekty a to především těmi, kteří hospodaří v okolí hnízdišť, včetně zajištění spolupráce na ochraně hnízdních lokalit;
- iniciovat zajištění ochrany linek elektrického vedení na celém území CHKO (zejména instalací bezpečných dosedacích prvků na podpěrných bodech a zvýrazňováním vodičů v místech, kde hrozí střet letících ptáků s vodiči);
- pro omezení kolize druhu se stavbami v rámci řízení dle stavebního zákona uplatňovat požadavky na eliminaci možnosti kolizí případnými změnami v projektu nebo doplněním

reflexních prvků.

Indikátor plnění cílů

Indikátor	cílová hodnota	cíl
počet vhodných hnízdních lokalit	minimálně 10	zachování

3.1.3.3 Geologické a geomorfologické jevy

Dlouhodobý cíl:

Zachování geologických a geomorfologických jevů a udržení bioty na ně vázané.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zachování rozsáhlých i drobných geologických a geomorfologických útvarů a na ně navazujících jevů;
- zachování přirozené bioty vázané na zájmové jevy;
- zachování skalních věží, stěn a výchozů jako vhodných biotopů pro hnízdění ptačích druhů (výr velký, krkavec velký, sokol stěhovavý).

Rámcová opatření:

- zajišťovat ochranu geologických lokalit nelegálně exploatovaných sběrateli minerálů (Sobotín, Maršíkov) – využití Stráže přírody, spolupráce s Policií ČR;
- chránit geomorfologické pozůstatky dob ledových před poškozením (tříděné pruhy, suťová pole a proudy, kamenná moře apod.), zabránit jejich rozebírání návštěvníky;
- vhodně regulovat využívání skalních útvarů člověkem (usměrňování návštěvnosti na vyhlídkových místech a využívání skal pro sportovní akce nebo horolezectví, ochrana útvarů při stavbách), včetně těžební činnosti při lesním hospodaření;
- v lokalitách, kde je to účelné, podporovat redukci náletových dřevin z důvodu ochrany geologického a geomorfologického fenoménu (např. PP Smrčina, PP Zadní Hutisko), včetně důvodu reprezentativního a vzdělávacího;
- podporovat průzkumy a výzkumy geologických a geomorfologických fenoménů v míře, která nebude znamenat jejich ohrožení.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	cílová hodnota	cíl
počet poškození geologického či geomorfologického fenoménu	0	zachování

3.1.3.4 Ostatní přírodní hodnoty

Předmětem ochrany CHKO jsou také dřeviny rostoucí mimo les, památné a významné stromy a solitérní dřeviny a jejich skupiny v krajině.

Dlouhodobý cíl

Zachování vyváženého a dostatečného zastoupení dřevin rostoucích mimo les, optimálně zajišťujících všechny ekologické a kulturní funkce v krajině a esteticky dotvářející její harmonický charakter s důrazem na porosty kamenic, mezí, úvozů, remízky, břehové porosty, aleje a významné solitéry, a to v souladu s požadavky dalších předmětů ochrany CHKO, především s ohledem na krajinný ráz, významné nelesní ekosystémy a posílení ekologické stability krajiny.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- zastavit a zpomalit trend úbytku starých stromů rostoucích mimo les v krajině i v zastavěném území obcí a trend samovolného zarůstání cenných lučních lokalit s vysokou diverzitou nelesních organismů;
- zachovat alespoň 86 ks položek (samostatných stromů, skupin stromů a alejí) v kategorii „památný strom“. Jejich případný přirozený úbytek nahradit vyhlášením vytipovaných významných stromů za stromy památné.

Rámcová opatření:

- vytvářet podmínky pro zvyšování podílu stanovištně vhodných, kvalitních a funkčně vyvážených prvků dřevin rostoucích mimo les (zejména liniových – podél komunikací, vodních toků apod.) z autochtonních druhů dřevin v místech, kde v současnosti chybí, popřípadě jsou nekvalitní nebo nevhodné;
- při obnově podporovat různorodost prvků dřevin rostoucích mimo les v krajině (solitéry, stará stromořadí a sady, liniová zeleň, remízky), u stávajících remízků, mezí, kamenic apod. podporovat přirozenou obnovu před umělou výsadbou;
- ve spolupráci s obcemi se podílet na nových výsadbách a obnovách liniové zeleně v krajině, u nových výsadeb podporovat důraz na jejich ekologickou funkčnost a historickou opodstatněnost;
- provádět odborně metodickou pomoc obcím v procesu ochrany dřevin rostoucích mimo les a při posuzování zásahů (např. při žádostech o povolení kácení);
- zajistit odborně metodickou pomoc a praktickou spolupráci při zajišťování péče o dřeviny rostoucí mimo les a jejich obnovu;
- podporovat redukci porostů dřevin na lokalitách, kde má negativní vliv na jiné předměty ochrany (např. lokality s vysokou diverzitou /např. druhově bohaté louky/ a lokality, kde by vznik porostů dřevin vedl k dalšímu zjednodušování a schematizaci krajinné struktury nebo ke ztrátě krajinné mozaiky);
- zajišťovat ochranu cenných dřevin nacházejících se na okrajích nebo uvnitř půdních bloků;
- umožnit v odůvodněných případech provádění zásahů do dřevin, které by obecně mohly být hodnoceny jako nedovolené (ve smyslu § 7 ZOPK a § 2 vyhlášky č. 189/2013 Sb.), např. rozsáhlé redukce, sesazování korun, vytváření torz, záměrné vytváření defektů, apod., pokud povedou k tvorbě vhodných biotopů a podpoře

biodiverzity, či pokud umožní zachování dřevin na stanovištích (např. ořezy stromů v ochranných pásmech zařízení technické infrastruktury, silně narušených stromů v břehových porostech, podél komunikací a železničních tratí, suchých stromů apod.);

- ve spolupráci se správci vodních toků podporovat a posilovat ekologické funkce břehových porostů s důrazem na přirozenou druhovou skladbu, udržovat zde dostatečný podíl dožívajících stromů s dutinami i podíl keřového patra; vytvářet pestroutrukturu jak vertikální (keřové a stromové patro), tak horizontální (nespojité rozčlenění na plochy, skupiny, solitéry);
- podporovat a zajišťovat péči o vytipované hodnotné významné dřeviny (staré, krajinotvorné, biotopové);
- zajistit u vytipovaných významných a perspektivních stromů jejich prohlášení za stromy památné;
- průběžně kontrolovat stav vyhlášených památných stromů a na základě těchto kontrol navrhnout a zajišťovat vhodný způsob jejich ošetření;
- průběžně doplňovat a aktualizovat údaje o památných stromech v Ústředním seznamu ochrany přírody a Odborné databázi památných stromů včetně fotodokumentace;
- průběžně obnovovat informační tabule u památných stromů;
- provádět pravidelné kontroly a revize bezpečnostních vazeb v předepsaných intervalech.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	cílová hodnota	cíl
počet položek v kategorii památný strom zachovaných v dobrém zdravotním stavu a provozní bezpečnosti	86 ks	zachování
počet nově vyhlášených památných stromů	2 ks	zlepšení
počet nově vytvořených prvků mimolesní zeleně v zemědělské krajině	1 km liniová zeleň, 100 ks individuálních výsadeb	zlepšení

3.2 Invazní a nepůvodní druhy

3.2.1 Invazní a nepůvodní druhy rostlin

Dlouhodobý cíl:

Ochránářsky cenné lokality (zejména MZCHÚ, I. a II. zóna CHKO, EVL) bez přítomnosti invazních druhů, ostatní části CHKO bez nebezpečných ohnisek šíření takovýchto druhů.

Omezený výskyt expanzivních druhů na lokalitách, kde ohrožují významná rostlinná společenstva nebo druhy.

Z pohledu obnovy funkcí ekosystému alpského bezlesí efektivní redukce nepůvodních druhů dřevin – borovice kleče (*Pinus mugo*) a olše zelené (*Alnus alnobetula*) v nejceněnějších částech CHKO.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- území CHKO bez výskytu bolševníku velkolepého;
- území I. a II. zóny CHKO bez výskytu křídlatek a netýkavky žláznaté;
- významná redukce populací lupiny mnoholisté na ochrannářsky cenných lokalitách a v jejich blízkosti;
- rozloha porostů kleče v CHKO menší než v roce 2010;
- intenzivní monitoring invazních a nepůvodních druhů;
- rozvíjení spolupráce s obcemi a krajskými úřady jak na informování a osvětě (vyloučení výsadeb invazních druhů), tak v praktických zásazích proti invazním druhům.

Rámcová opatření:

Monitoring

- vytvoření plánu monitoringu nejzávažnějších invazních druhů v krajinném měřítku na základě dostupných informací v NDOP i dalších zdrojů, prioritizace monitoringu dle lokalit a druhů a vypracování plánu dalších zásahů dle výsledků mapování;
- průběžné mapování výskytů invazních a expanzivních druhů na území CHKO, zejména v I. a II. zóně CHKO a dalších ochrannářsky cenných lokalitách, včetně jejich okolí, odkud by se mohly šířit, viz kap. 3.4;
- opakovaný podrobný monitoring lokalit po eradikačních zásazích (jejichž cílem je úplné vyhubení) jako prevence obnovy populací invazních druhů.

Managementové zásahy

- zajistit operativní likvidaci bolševníku velkolepého, přednostně mechanicky, větší ohniska likvidovat chemicky nebo kosením či pastvou; vždy předejít vysemenění rostlin, místa zásahů monitorovat každoročně po dobu 7–10 let po zásahu;
- zajistit postupnou likvidaci porostů křídlatek a netýkavky žláznaté v I. a II. zóně CHKO, v ochrannářsky cenných lokalitách a podél liniových tras šíření (vodní toky, pozemní komunikace), u netýkavky přednostně kombinací mechanických způsobů (kosení, vytrhávání); postupovat po logických celcích, od pramenných částí dílčích povodí, v návaznosti na podrobnější monitoring jednotlivých povodí nejméně v 3letém intervalu, místa zásahů monitorovat každoročně po dobu 3–5 let po zásahu;
- provést zásadní redukci populací lupiny mnoholisté v NPP Javorových vrchů a na okrajích II. zóny CHKO (Červenohorské sedlo, Údolí Divoké Desné, okolí Karlovy Studánky); monitorovat a okamžitě likvidovat jednotlivé výskyty na okraji I. zóny na Malínských mezích, místa zásahů monitorovat každoročně po 3–5 let po zásahu;
- na ochrannářsky cenných lokalitách potlačovat další invazní a expanzivní druhy – např. prvosenka růžová (*Primula rosea*) nebo brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*) v NPR Praděd;
- blokovat další šíření, případně částečně redukovat porosty rákosu (*Phragmites*

australis) na botanicky cenných podmáčených a rašelinných loukách (např. Bobrovník, PR Růžová, Pstruží potok a další);

- pokračovat v tlumení expanze chrastice rákosovité (*Phalaris arundinacea*) jejím pravidelným kosením ve Velké a Malé kotlině v NPR Praděd;
- zajistit omezení výskytu a šíření třtiny křovištní (*Calamagrostis epigejos*) v nelesních ekosystémech v cenných lokalitách; v porostech silně zasažených třtinou přistoupit k jejich časté seči (2–3 x za rok) či biologické kontrole kokrhely (*Rhinanthus* sp. div.), v méně zasažených lokalitách podporovat pravidelnou seč bez ponechávání nepokosených pásů a bez aplikování posunu seče;
- realizovat management porostů kleče na lokalitách prioritních z důvodu ochrany přírody; na území MZCHÚ plánovat a provádět zásahy v souladu s plány péče podle stanovených kategorií naléhavosti jejího odstranění; redukci provádět po dohodě s vlastníkem pozemků na ucelených plochách, i omezováním rozšiřování kleče na okrajích ploch;
- pokračovat v pravidelném odstraňování olše zelené (*Alnus alnobetula*) v nejcénnějších lokalitách (Velká a Malá kotlina, Sněžná kotlina), sledovat stav po jejím odstranění v okolí silnice Ovčárna – Praděd, jedince z výmladků a semenné banky pravidelně likvidovat.

Spolupráce a osvěta

- spolupráce s krajskými úřady a odbory životního prostředí ORP na monitoringu a prevenci zavlékání vybraných invazních druhů (zejména bolševníku velkolepého) do CHKO a uplatňování opatření obecné povahy a zásad regulace invazních nepůvodních druhů s významným dopadem na Evropskou unii;
- spolupracovat na likvidaci invazních druhů s vlastníky, samosprávami a dalšími partnery v území, v případě potřeby využít institutu opatření obecné povahy i u dalších invazních a nepůvodních druhů;
- informováním hospodařících subjektů a veřejnosti předcházet cíleným výsadbám a zavlékání nepůvodních druhů mimo zastavěná území obcí;
- vytvářet příležitosti pro zapojení veřejnosti do redukce a monitoringu invazních rostlin – participativní a osvětové akce a podpora projektů občanské vědy.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	cílová hodnota	cíl
počet výskytů bolševníku velkolepého v CHKO	0	zlepšení stavu
počet výskytů křídlatky a netýkavky žláznaté v I. a II. zóně CHKO	0	zlepšení stavu
počet mikrolokalit lupiny mnoholisté v NPP Javorových vrch a I. zóně CHKO	0	zlepšení stavu
maximální výměra kleče v CHKO	142 ha	zlepšení stavu

3.2.2 Invazní a nepůvodní druhy živočichů

Dlouhodobý cíl:

Území CHKO bez přítomnosti invazních druhů živočichů. Výskyt nepůvodních druhů nejvýše v takových početnostech, které nebudou mít negativní vliv na předměty ochrany CHKO.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- lokalizace a redukce výskytu invazních druhů živočichů na území CHKO;
- prioritní redukce nepůvodních druhů živočichů s prokazatelným vlivem na předměty ochrany CHKO;
- prevence zavlečení invazních druhů živočichů do CHKO;
- eliminace výskytu psíka mývalovitého (*Nyctereutes procyonoides*);
- snížení stavů nepůvodní spárkaté zvěře a to zejména kamzíka horského (*Rupicapra rupicapra*) a jelena siky (*Cervus nippon*).

Rámcová opatření:

Provádět systematické kontroly výskytu geograficky nepůvodních a invazních druhů na území CHKO. V případě zjištění přítomnosti nežádoucích taxonů provádět opatření k jejich eliminaci na lokalitě:

1. nepůvodní druhy šelem

- monitorovat výskyt nepůvodních druhů šelem (psíka mývalovitého, mývala severního a norka amerického);

2. invazní druhy ryb - stěvlička východní (*Pseudorasbora parva*) a karas stříbřitý (*Carassius auratus*)

- monitorovat výskyt invazních druhů ryb a v případě zjištění výskytu provést nebo iniciovat odlov či jinou likvidaci jedinců (pomocí el. agregátu, výlov rybníka, vyčerpání vody z tůní, vytrávení, vymrznutí, vysušení), vždy však s ohledem na výskyt ostatních druhů.

3. nepůvodní druhy ryb - pstruh duhový (*Oncorhynchus mykiss*) a siven americký (*Salvelinus fontinalis*)

- nepodporovat vysazování pstruhů duhových a sivenů v chráněných rybích oblastech;
- prosazovat důkladné kontroly násad s cílem nerozšiřovat také invazní druhy zejm. stěvličku východní a karase stříbřitého.

4. nepůvodní druhy raků - rak pruhovaný (*Orconectes limosus*) a rak signální (*Pacifastacus leniusculus*)

- monitorovat populaci raka říčního na území CHKO s pečlivou determinací jedinců;
- v případě zjištění výskytu nepůvodních druhů raků na lokalitě zabránit dalšímu šíření (přenašeč račího moru) a zajistit vhodný způsob likvidace (odlov jedinců, vymrznutí v případě vodních ploch);
- osvětou a prací s veřejností (přednášky, exkurze, atd.) zamezit šíření nepůvodních druhů raka vlivem člověka.

5. nepůvodní druhy kopytníků – především kamzík horský (*Rupicapra rupicapra*), v menší míře i jelen sika (*Cervus nippon*)

- ve spolupráci s provozovateli myslivosti usilovat o udržitelný stav populace kamzíků v CHKO;
- u jelena sika usilovat o likvidaci druhu odstřelem, a to i mimo stanovenou dobu lovu.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	cílová hodnota	cíl
velikost populace psíka mývalovitého	0	zlepšení stavu
počet lokalit s výskytem invazních druhů ryb (střevlička východní, karas stříbřitý)	0	zachování stavu
výskyt nepůvodních druhů raků	0	zachování stavu
velikost populace kamzíka horského	200	zlepšení stavu
velikost populace jelenů sika	0	zlepšení stavu

3.3 Práce s veřejností

Dlouhodobý cíl

Veřejnost vnímá státní ochranu přírody v CHKO pozitivně a podporuje ji na sociálních sítích, v terénu i jinde. Pro rezidenty chráněného území je přírodní dědictví a krajinný ráz součástí lokálního patriotismu. Stavební agendu správního orgánu chápou jako nástroj pro jejich zachování. Rozumí potřebě managementových opatření na podporu biodiverzity, stejně jako návštěvníci, kteří respektují pravidla chování v chráněném území. Většina návštěvníků absolvuje před výletem do jesenické přírody návštěvu Domu přírody Jeseníků („DP“), což jim pomůže si přírodu více vážit a inspiruje k její ochraně. Stráž přírody vykonává pravidelné služby v návštěvnických nejzatíženějších lokalitách a aktivně komunikuje s veřejností.

Cíle na období platnosti plánu péče

- zvýšení povědomí rezidentů chráněného území o jeho přírodních hodnotách a o prospěšnosti (smyslu) managementových opatření;
- snížení záporného vlivu návštěvnické i místní veřejnosti na předměty ochrany;
- vybudování Domu přírody Jeseníků a ukotvení jeho návštěvy jako běžné součásti výletů do jesenické přírody;
- zajištění dostatečného počtu strážců přírody a jejich pravidelného komunikačního a dalšího odborného školení;
- posílení korporátní identity AOPK ČR v prostoru CHKO Jeseníky;
- zlepšení komunikace s veřejností na Facebookovém profilu CHKO Jeseníky.

Rámcová opatření

- schválení Koncepce práce s návštěvnickou veřejností v CHKO Jeseníky („KPNV“) a její využívání jako základního směřování aktivit v práci s návštěvníky;
- zvýšení frekvence akcí pro veřejnost pořádaných ve spolupráci s DP / Informačním střediskem CHKO Jeseníky („IS“) a jejich rozšíření do regionu;
- prohloubení spolupráce s regionálními turistickými informačními centry - pravidelná distribuce materiálů, jednou ročně online workshop ve spolupráci s IS v Karlově Studánce, jarní exkurze do MZCHÚ pro pracovníky TIC, další akce před zimní sezónou;
- navázání spolupráce se SVČ DUHA Jeseník pro potřeby environmentální výchovy a osvěty o CHKO;
- zkvalitnění terénního informačního systému formou instalace nových cedulí s piktogramy a vysvětlením na kolizních místech;
- tvorba nových interpretačních materiálů k návštěvnický nejvytíženějším lokalitám a jejich účinná distribuce s cílem usměrnit návštěvnost a omezit její záporné dopady;
- pokračování v podpoře časopisu Jeseníky Rychlebské hory;
- stanovení lokálních komunikačních témat (sešlap intenzivním turismem v bezlesí vs. kosení a pastva, skitourismus v lesních porostech vs. kůrovcové těžby, vyřezávání kleče a ochrana zmlazení dřevin);
- užití ústředních komunikačních témat (návrat šelem, voda v krajině);
- zvýšení četnosti schůzek s nevládními organizacemi a posílení konstruktivní komunikace;
- posílení komunikace s KČT a destinačními organizacemi (Jeseníky – Sdružení cestovního ruchu);
- zapojení více pracovníků Správy do tvorby a naplňování regionálního akčního plánu práce s veřejností a KPNV;
- zajištění komunikačního a dalších odborných školení pro dobrovolné strážce přírody.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	cílová hodnota	cíl
počet realizovaných akcí pro veřejnost (samostatně i ve spolupráci s IS a dalšími partnery)	10 x ročně	zvýšení počtu
počet kolizních míst neošetřených interpretačními cedulemi	alespoň o 10 méně	zlepšení

pořádání pravidelných informačních a koordinačních schůzek s NNO	2 x ročně	zvýšení frekvence, zintenzivnění spolupráce
uspořádání komunikačního a dalších odborných školení pro strážce	1 x ročně	zlepšení

3.4 **Monitoring**

Dlouhodobé cíle:

- primárně dobrá znalost stavu a trendu vývoje předmětů ochrany CHKO (mj. pomocí vybraných indikátorů);
- ucelený přehled znalostí o aktuálním stavu populací významných rostlinných a živočišných druhů i jejich společenstev, o jejich vývoji a dlouhodobějších změnách, včetně znalostí jejich životních nároků;
- ucelený přehled o aktuálních hodnotách a trendech významných ohrožujících faktorů i dalších ukazatelů mimo stanovené indikátory, umožňující postihnout jednotlivé změny a definovat jejich příčiny.

Cíle na období platnosti plánu péče:

- znalost aktuálních hodnot jmenovitých indikátorů stavu předmětů ochrany tak, aby mohlo být na konci platnosti plánu péče řádně vyhodnoceno plnění cílů stanovených plánem péče;
- aktuální údaje o účinnosti opatření prováděných ve prospěch předmětů ochrany;
- znalost stavu evropsky chráněných fenoménů, nutná pro pravidelné reportování;
- povědomost o migračních bariérách a dalších ohrožujících faktorech.

Rámcová opatření:

- pokračovat ve stávajícím monitoringu a mapování druhů, rozšířit je o cílený monitoring/mapování populací vybraných druhů – indikátorů stavu ekosystémů jako předmětů ochrany, v intervalu nejméně 2x za dobu platnosti plánu péče;
- zajistit postupné provedení druhé aktualizace vrstvy mapování biotopů v CHKO s důrazem na zpřesnění a aktualizaci údajů o biotopech v rámci ekosystémů jako předmětů ochrany CHKO;
- zajistit doplnění chybějících, příp. zpracování opakovaných oborových inventarizací MZCHÚ, pokud jsou poslední průzkumy již zastaralé;
- zajistit celoplošné mapování vybraných invazních druhů rostlin a živočichů, resp. systematické neodkladné zadávání zjištěných jedinců a populací do NDOP, a to včetně výsledků následných kontrol;
- zpracovat komplexní hydrologickou studii mapující historické odvodnění lesních pozemků včetně rašelinišť (meliorační příkopy apod.);
- dokončit mapování migračních bariér na tocích;

- zajistit provádění monitoringu především biologicky hodnotných lesů po stránce věkové a prostorové struktury včetně leteckých snímků, výskytu indikačních skupin organismů, půdy, vodního režimu, tlejícího dřeva, odezvy na managementová opatření apod. včetně opakování pro vyhodnocení trendu vývoje vybraných složek lesního ekosystému; monitoring lesních ekosystémů po disturbanci;
- pokračovat v monitoringu biotopů (trvalé monitorovací plochy);
- provádět monitoring vybraných druhů živočichů vázaných na antropogenně ovlivněné biotopy a druhů vyžadujících speciální péči a ochranu (vydra, velké šelmy, bobr, netopýři, dravci, rorýsi, čápi aj.);
- provádět pravidelný monitoring evropsky chráněných druhů rostlin a živočichů podle monitorovacího plánu (koordinovaného celorepublikově pro potřeby pravidelného reportování);
- provádět pravidelný monitoring předmětů ochrany PO Jeseníky a dalších ZCHD ptáků;
- pokračovat v monitoringu PPK a dalších managementových opatření;
- aktualizovat evidenci lokalit s výskytem a rozmnožováním obojživelníků a evidenci rizikových úseků komunikací (silnic a cyklostezek) s úhynem žab v době jejich hromadného tahu;
- iniciovat vznik studií návrhů na realizace krajinotvorných opatření v dosud nepokrytých lokalitách zaměřených na zlepšení stavů předmětů ochrany CHKO;
- rozvíjet spolupráci na výzkumu CHKO s jednotlivými univerzitami a jinými výzkumnými pracovišti, navrhovat témata diplomových prací použitelná pro činnost AOPK ČR;
- důsledně zadávat všechny výsledky terénních průzkumů, inventarizací, monitoringu a mapování do NDOP.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	cílová hodnota	cíl
monitoring vybraných druhů	10	zajištění
monitoring vybraných biotopů	5	zajištění
počet prací, studií a výzkumů zpracovaných na objednávku	5	zajištění

3.5 Další speciální činnosti

3.5.1 Speciální činnosti pro druhy vázané na umělé antropogenně ovlivněné či vytvořené ekosystémy a biotopy a druhy vyžadující speciální ochranu a podporu

V rámci ochrany území CHKO jsou cílem péče i populace a stanoviště dalších významných druhů živočichů vázaných na umělé antropogenně ovlivněné či vytvořené ekosystémy a biotopy, druhů ovlivněných přímou činností člověka a druhů vyžadujících speciální podporu.

Jde zejména o synantropní druhy či druhy, které se změnou krajiny vlivem lidské činnosti zcela či částečně ztratily přirozené prostředí a využívají lidmi vytvořené biotopy, především stavby. Jedná se o následující druhy a skupiny: čáp bílý, rorýs obecný, vlaštovka obecná, jiříčka obecná, poštolka obecná, netopýři.

Dále jde o druhy a skupiny, které se kromě svého přirozeného výskytu v ekosystémech, definovaných jako předměty ochrany CHKO, vyskytují i na antropogenně výrazně ovlivněných či vytvořených (resp. umělých) biotopech: plazi a obojživelníci, drobní savci (např. veverka obecná, plšík lískový), ptáci zemědělské krajiny (např. chřástal polní), případně i hmyz zemědělské krajiny (opylovači). V neposlední řadě sem patří i druhy ovlivněné přímou činností člověka (rušení, přímé pronásledování) a druhy vyžadující speciální opatření (instalace budek apod.).

Dlouhodobý cíl

Stabilní populace ohrožených synantropních druhů živočichů (např. netopýři, rorýs obecný) a druhů vyžadující speciální ochranu a podporu (např. vlk, rys, vydra, bobr, čápi).

Cíl na období platnosti plánu péče

- ochrana hnízdišť a úkrytů významných synantropních druhů živočichů;
- zmapování aktuálního stavu cílových druhů na území CHKO a stanovení prioritních směrů podpory, ochrany a aktivního managementu;
- veřejnost znalá problematiky druhů vyžadujících zvláštní ochranu, včetně možností, jak předcházet případným škodám způsobeným těmito živočichy a spolupracující v tomto ohledu s OOP.

Rámcová opatření

- zajistit ochranu letních a zimních kolonií netopýřů (ochrana doupných stromů, zabezpečení před rušením, zachování vletových otvorů apod.);
- osvětou veřejnosti a spoluprací se stavebními úřady chránit populace synantropních druhů živočichů (např. rorýs obecný, vlaštovka obecná, jiříčka obecná, netopýři) před nevhodnými zásahy např. při zateplování budov;
- instalací hnízdních podložek, budek, úpravou stávajících hnízd zajistit podporu populací významných druhů živočichů (sovy, dravci, čápi, netopýři aj.);
- iniciovat úpravu stávajících míst, která fungují v krajině jako pasti pro drobné živočichy (šachty jímky), v rámci vyjadřování se ke stavební činnosti předcházet vzniku takových míst, podporovat technická opatření zajišťující migrační prostupnost;
- osvětou veřejnosti snižovat negativní vztah k vybraným druhům – vydra říční, velké šelmy aj.;
- spolupracovat s úřady i žadateli na posuzování škod způsobených vybranými ZCHD živočichů (velké šelmy, bobr, vydra) dle zákona č. 115/2000 Sb. a informovat o způsobech, jak škodám přecházet (poradenství a osvěta);
- ve spolupráci s vlastníky a hospodařícími subjekty chránit hnízda významných druhů ptáků (např. chřástal polní) hnízdicích na zemědělské půdě před zničením během zemědělských prací;
- provádět monitoring vybraných druhů živočichů vázaných na antropogenně ovlivněné biotopy a druhů vyžadujících speciální péči a ochranu.

Indikátory plnění cílů:

Indikátor	Cílová hodnota	Cíl
počet nových technických prvků (budky, podložky, oplocení hnízd, mříže apod.) pro zajištění existence a rozmnožování cílových druhů	min. 20 technických prvků	zlepšení stavu

4 Závěrečný přehled prioritních úkolů

4.1 Ochrana krajinného rázu

- zachovat volnou krajinu bez nových ploch se zástavbou;
- udržet krajinu bez výstavby nových negativních dominant, zejména větrných elektráren a stožárů vysílačů;
- udržet architektonicko-urbanistický charakter sídel a jejich hodnotných částí, např. Rejvíz, Karlova Studánka, Žďárský Potok, Vernířovice atd.;
- udržet rámcově současné rozložení druhů pozemků (lesy, louky a pastviny, vodní plochy, zástavba) bez velkých plošných změn.

4.2 Zlepšování přírodních funkcí krajiny

- zlepšovat ekologickou stabilitu krajiny zvyšováním zastoupení přírodě blízkých ekosystémů (úprava druhového složení v lesních porostech, péče o mokřadní a luční společenstva) a podporovat konektivitu ekologicky stabilních částí krajiny;
- zlepšovat přirozenou retenční schopnost krajiny, zejména obnovou vodního režimu rašelinišť (přerušení odvodňovacích kanálů v oblasti Rejvízu a Skřítku), revitalizací a renaturací upravených toků (zejména úseků mimo zastavěné území obcí) a usměrněním hospodaření v zemědělsky využívaných částech území (zejména zaváděním protierozních opatření na zemědělských půdách) a lesního hospodaření (minimalizace soustředěného odtoku z lesní cestní sítě);
- udržet dřeviny rostoucí mimo les v rozsahu, který bude naplňovat všechny ekologické funkce na ně vázané.

4.3 Ochrana biologické rozmanitosti a zlepšování stavu klíčových ekosystémů

- zachovat či zvýšit rozsah a kvalitu biologicky cenných lesních ekosystémů přirozených horských smrčín a listnatých či smíšených lesů vyšších poloh s podstatným zastoupením buku (zejména v MZCHÚ, v plochách navazujících na MZCHÚ a v biocentrech ÚSES);
- prosazovat dlouhodobě udržitelné stavy zvěře ve vztahu k obnově lesních porostů;
- zachovat rozsah a zvýšit kvalitu rašelinišť, zejména obnovou jejich vodního režimu na lokalitách negativně ovlivněných odvodněním např. v oblasti Rejvízu a Skřítku;
- zvýšit kvalitu druhově bohatých horských a podhorských luk pravidelnou péčí o ně (kosení a extenzivní pastva v NPR Praděd, kosení Bělské stráně, kosení luk v okolí Rejvízu nebo Staré Vody);
- pokračovat v redukci nepůvodní borovice kleče ve vrcholových částech horských hřebenů;
- zajistit zachování společenstev s populacemi významných druhů rostlin a živočichů, vytvářet vhodné podmínky pro jejich rozvoj;
- vytvářet podmínky pro trvalou existenci populací velkých šelem (vlk, rys) vytvořením „klidových oblastí“ pro jejich přirozený vývoj a omezením rušivých činností.

4.4 Další prioritní úkoly

- omezit výskyt invazních rostlinných a živočišných druhů v celém území a výskyt expanzivních druhů na ochránářsky cenných lokalitách, zejména v MZCHÚ a I. zóně CHKO;
- revidovat (aktualizovat) hranice a nově vyhlásit stávající vybraná MZCHÚ, např. s ohledem na stav přilehlých ekosystémů či stav vyhlášovacích dokumentace;
- zajistit naplňování Koncepce práce s návštěvnickou veřejností, zejména vybudováním Domu přírody Jeseníků a podporou jeho provozu;
- udržet rekreační využívání oblasti v dosavadní míře, bez vzniku nových rekreačních areálů a bez významného rozšiřování lokalit intenzivně rekreačně využívaných (směřovat rekreační areály mimo území CHKO nebo max. do jejích okrajových částí);
- provádět opatření k usměrňování návštěvnosti a odstraňování negativních jevů v MZCHÚ (zejména v hřebenových partiích – NPR Praděd, NPR Šerák-Keprník) a dalších ochránářsky významných lokalitách.

5 Seznam zkratek

AEKO – agroenvironmentálně-klimatické opatření
AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
ČOV – čistírna odpadních vod
ČR – Česká republika
DP – Dům přírody Jeseníků
EVL – evropsky významná lokalita
HS – hospodářský soubor
CHKO – chráněná krajinná oblast
CHS – cílový hospodářský soubor
IS – informační středisko
k. ú. – katastrální území
KČT – Klub českých turistů
KPNV – Koncepce práce s návštěvnickou veřejností v CHKO Jeseníky
LHC – lesní hospodářský celek
LHO – lesní hospodářská osnova
LHP – lesní hospodářský plán
LPIS – Land parcel identification system (systém pro identifikaci zemědělských pozemků)
LVS – lesní vegetační stupeň
MVE – malá vodní elektrárna
MZD – meliorační a zpevňující dřeviny
MZCHÚ – maloplošné zvláště chráněné území
MZP – minimální zůstatkový průtok
MŽP – Ministerstvo životního prostředí
NDOP – nálezová databáze ochrany přírody
NN – nízké napětí
NNO – nestátní nezisková organizace
NPP – národní přírodní památka
NPR – národní přírodní rezervace
OOP – orgán ochrany přírody
OPK – ochrana přírody a krajiny
OPRL – oblastní plán rozvoje lesů
OPŽP – Operační program Životní prostředí
ORP – obce s rozšířenou působností
OZE – obnovitelný zdroj energie
PLO – přírodní lesní oblast
PO – ptačí oblast
PP – přírodní památka
PPK – Program péče o krajinu
PR – přírodní rezervace
PUPFL – pozemky určené k plnění funkce lesa
PVE – přečerpávací vodní elektrárna
SKP – Sportovní klub policie
SLT – soubor lesních typů
SVČ – středisko volného času

TIC – turistické informační centrum
TP – travní porost
TTP – trvalý travní porost
ÚAP – územně analytické podklady
ÚP – územní plán
ÚPD – územně plánovací dokumentace
ÚSES – územní systém ekologické stability
VN – vysoké napětí
VVN – velmi vysoké napětí
ZCHD – zvláště chráněný druh
ZCHÚ – zvláště chráněné území
ZOPK – zákon o ochraně přírody a krajiny (114/1992 Sb.)
ZPF – zemědělský půdní fond

Zkratky dřevin jsou uvedeny podle přílohy č. 4 k vyhlášce č. 84/1996 Sb., o lesním hospodářském plánování.

6 Použitá literatura

Anděl P., Mináriková T. & Andreas M. [eds.] (2010): Ochrana průchodnosti krajiny pro velké savce. Evernia, Liberec, 137 s.

AOPK ČR (2017): Standardy péče o přírodu a krajinu – Obnova travních porostů s využitím regionálních směsí osiv.

AOPK ČR (2017): Standardy péče o přírodu a krajinu – Sečení.

AOPK ČR (2019): Metodické listy 7.25 k dotačním nástrojům v ochraně přírody a krajiny.

AOPK ČR (2022): Nálezová databáze ochrany přírody. – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, <http://portal.nature.cz> (on-line databáze; navštíveno 12. 12. 2022).

AOPK ČR, LČR, SVOL, VLS & VÚKOZ (2006): Pravidla hospodaření pro typy lesních přírodních stanovišť v evropsky významných lokalitách. – Planeta XIV/9: 1–40.

Beneš J., Konvička M. [eds.] (2002): Motýli ČR. Rozšíření ochrana I., II. Motýli České republiky: Rozšíření a ochrana I, II. 857 pp., SOM, Praha.

Beneš J., Kuras T., Konvička M. (2000): Assemblages of mountainous day-active Lepidoptera in the Hrubý Jeseník Mts. Czech Republic. *Biologia*, Bratislava 55: 159–167.

Birklen P., Vrána K. et al. (2014): Standardy péče o přírodu a krajinu – Rybí přechody. AOPK ČR, ČVUT v Praze, Fakulta hydromeliorací a krajinného inženýrství. pp. 1–35.

Březina S. (2023): Louky. Dobrodružství poznávání. Academia, Praha.

Bureš, L. & Kočí, M. (2010) Problematika dlouhodobých změn flóry a vegetace subalpínského stupně Hrubého Jeseníku. Depon in: Jeseník: Správa CHKO Jeseníky.

Bureš L. (2013): Chráněné a ohrožené rostliny Chráněné krajinné oblasti Jeseníky. – Rubico, Olomouc, 314 p.

Bureš L. (2022): Fenomén Velká kotlina. 1. Flóra, vegetace, fauna. Academia, Praha. 704 s.

ČSO (2019): Jednotný program sčítání ptáků. – Česká společnost ornitologická, Praha, online: jpsp.birds.cz.

Demek J. [ed.] (2006): Zeměpisný lexikon ČR - Hory a nížiny. Academia, Praha.

Farkač J., Král D. & Škorpík M. [eds.] (2006): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.

Gulich V. & Chobot K. [eds.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, 35: 1–178.

Háková A., Klaudisová A., Sádlo J. et al. (2004): Zásady péče o nelesní biotopy v rámci soustavy Natura 2000. – Planeta XII/8: 1–144.

Hédli R. et al. (2023): Příčiny úpadku a systém účinné obnovy prioritních typů stanovišť subalpínských trávníků. Projekt TAČR SS03010065. Odborná zpráva o řešení projektu za rok 2022.

Hejda R., Farkač J. & Chobot K. [eds.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Příroda, Praha 36: 1–612.

Hejda M., Sádlo J., Kutlvašr J., Petřík P., Vítková M., Vojík M., Pyšek P. & Pergl J. (2021) Impact of invasive and native dominants on species richness and diversity of plant communities. – Preslia 93: 181–201.

Holec J. & Beran M. [eds.] (2006): Červený seznam hub (makromycetů) České republiky [Red list of fungi (macromycetes) of the Czech Republic]. – Příroda, 24: 1–282.

Hošek J.: VaV SM/6/70/05 Vliv výsadeb borovice kleče (*Pinus mugo*) na biotopovou a druhovou diverzitu arkticko-alpínské tundry ve Východních Sudetech (CHKO Jeseníky, NPR Králický Sněžník). Návrh managementu těchto porostů - Zpráva o řešení projektu za rok 2006. Depon. In: Správa CHKO Jeseníky, Jeseník, 203 s.

Hůrka K. (2005): Brouci České a Slovenské republiky. Kabourek. Zlín. 390 pp.

Chobot K. & Němec M. [eds.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. – Příroda, 34: 1–182.

Chytrý M. [ed.] (2007): Vegetace České republiky 1. Travinná a keříčková vegetace. Vegetation of the Czech Republic 1. Grassland and heathland vegetation. – Academia, Praha.

Chytrý M. [ed.] (2009): Vegetace České republiky 2. Ruderální, plevelová, skalní a suťová vegetace. Vegetation of the Czech Republic 2. Ruderal, weed, rock and scree vegetation. – Academia, Praha.

Chytrý M. [ed.] (2011): Vegetace České republiky 3. Vodní a mokřadní vegetace. Vegetation of the Czech Republic 3. Aquatic and wetland vegetation. – Academia, Praha.

Chytrý M. [ed.] (2013): Vegetace České republiky 4. Lesní a křovinná vegetace. Vegetation of the Czech Republic 4. Forest and scrub vegetation. – Academia, Praha.

Chytrý M. & al. (2020): Červený seznam biotopů České republiky. – Příroda 41: 1–172.

Chytrý M., Kučera T., Kočí M., Grulich V. & Lustyk P. [eds.] (2010): Katalog biotopů České republiky. Ed. 2. – AOPK ČR Praha.

Chytrý M., Danihelka J., Kaplan Z., Wild J., Holubová D., Novotný P., Řezníčková M., Rohn M., Dřevojan P., Grulich V., Klimešová J., Lepš J., Lososová Z., Pergl J., Sádlo J., Šmarda P., Štěpánková P., Tichý L., Axmanová I., Bartušková A., Blažek P., Chrtěk J. Jr., Fischer F. M., Guo W.-Y., Herben T., Janovský Z., Konečná M., Kühn I., Moravcová L., Petřík P., Pierce S.,

Prach K., Prokešová H., Štech M., Těšitel J., Těšitelová T., Večeřa M., Zelený D. & Pyšek P. (2021): Pladias Database of the Czech Flora and Vegetation. – *Preslia* 93: 1–87. <https://doi.org/10.23855/preslia.2021.001>.

Jaroš M., Przybula R., Hrnčíř L., Vrabel J., Pavka P., Bičanková B., Mühr T., Černohous V., Kacálek D., Špulák O. (2018): Vyhodnocení stávajícího stavu povodí ve správě LS Hanušovice, LS Loučná nad Desnou, LS Ruda nad Moravou a návrh opatření ke zvýšení retenční schopnosti území. Textová zpráva výzkumného projektu Grantové služby LČR, Lesy České republiky s. p., Hradec Králové, 161 str.

Jeník J. (1961): Alpínská vegetace Krkonoš, Králického Sněžníku a Hrubého Jeseníku. – NČSAV, Praha.

Jeník, J. & Hampel R. (1992): Die waldfreien Kammlagen des Altvatergebirges. Geschichte und Ökologie. Kirchheim: Mährisch-Schlesischer Sudetengebirgsverein.

Just T. et al. (2003): Revitalizace vodního prostředí. AOPK ČR, Praha. pp. 1-144.

Just T. (2016): Ekologicky orientovaná správa vodních toků v oblasti péče o jejich morfologický stav. AOPK ČR, Praha. pp. 1-83.

Kaplan Z., Danihelka J., Chrtek J. jun., Kirschner J., Štech M. & Štěpánek J. [eds.] (2019): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha.

Klimeš J. & Klimešová J. (1991): Alpine tundra in the Hrubý Jeseník Mts., the Sudeten, and its tentative development in the 20th century. – *Preslia*, 63: 245-268.

Klinkovská K. et al. (2023): Subalpine vegetation changes in the Eastern Sudetes (1973–2021): Effects of abandonment, conservation management and avalanches. *Applied Vegetation Science* 26 (1)

Kocián J. & Chrtek J. (2017): Distribution of mountain hawkweeds (*Hieracium* s. str.) in the Hrubý Jeseník Mountains. – *Acta Mus. Siles. Sci. Natur.*, 66: 193-229.

Konvička M., Beneš J., Čížek L. (2005): Ohrožený hmyz nelesních stanovišť: ochrana a management. *Sagittaria*, Olomouc, 127 pp.

Kučera J. & Váňa J. (2005): Seznam a červený seznam mechorostů České republiky (2005). *Příroda* 23: 1-104.

Liška J. & Palice Z. (2010): Červený seznam lišejníků České republiky (verze 1.1). *Příroda* 29: 3-66.

Lustyk P. [ed.] (2018): Příručka hodnocení biotopů. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha

Maděra P.: Geobiocenózy horní hranice lesa a vliv porostů borovice kleče na horskou krajinu v Hrubém Jeseníku a rizika spojená s jejich odstraněním. *Depon. In.: Lesy České republiky*, Hradec Králové, 215 s.

Marhoul P. & Turoňová D. [eds.] (2008): Zásady managementu stanovišť druhů v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000. Metodika AOPK ČR. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.

Míchal I. (1994): Ekologická stabilita. Veronica Brno, 275 s.

Mlíkovský J. & Stýblo P. (2006): Nepůvodní druhy fauny a flóry České republiky. Praha: ČSOP. 496 s

MŽP (2009): Aktualizace státního programu ochrany přírody a krajiny ČR. 65 s.

MŽP (2014): Metodika managementu tlejícího dřeva v lesích zvláště chráněných území. Věstník MŽP XIV: 1-45 str.

MŽP (2016): Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR 2016-2025. 134 s.

Nařízení vlády č. 75/2015 Sb. o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření, v platném znění

Neuhäuslová Z. et al. (1998): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky. Academia, Praha.

Novák, J., Petr, L., & Treml, V. (2010). Late-Holocene human-induced changes to the extent of alpine areas in the East Sudetes, Central Europe. Holocene 20: 895-905.

Quitt E. (1971): Klimatické oblasti Československa. – Studia Geographica 16: 1–74.

Pergl J., Sádlo J., Petrussek A., Laštůvka Z., Musil J., Perglová I., Šanda R., Šefrová H., Šíma J., Vohralík V. & Pyšek P. (2016): Black, Grey and Watch Lists of alien species in the Czech Republic based on environmental impacts and management strategy. – NeoBiota 28: 1–37.

Průša E. (2001): Pěstování lesa na typologických základech. Lesnická práce s.r.o., Kostelec nad Černými lesy, 593 s. ISBN: 80-86386-10-4

Řehánek T. (2016): Hydrologická charakteristika Jesenické oblasti, Sborník Českého hydrometeorologického ústavu, č. 62, nakladatelství ČHMÚ, Praha, 52 str.

Skalický V. (1988): Regionálně fyto geografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds.] (1997): Květena České republiky 1: 103–121, Academia, Praha.

Slezák (2022): Borovice kleč v Jeseníkách. – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, <https://storymaps.arcgis.com/stories/5bc546049519441ebfc998840c7544cc> (online; zpracováno 25. 4. 2022; navštíveno 12. 12. 2022).

Šindlar M. (2012): Geomorfologické procesy vývoje vodních toků: Typologie korytotvorných procesů. Část I., Šindlar group, Brno 148 str.

Šťastný K., Bejček V. & Němec M., 2017: Červený seznam ptáků České republiky. – Příroda, Praha, 34: 107–154.

Tolasz R., Míková T., Valeriánová A. & Voženílek V. (2007): Atlas podnebí Česka. – Český hydrometeorologický ústav a Univerzita Palackého v Olomouci, Praha a Olomouc.

Treml, V., Jankovská, V., & Petr, L. (2006). Holocene timberline fluctuations in the mid-mountains of Central Europe. *Fennia-International Journal of Geography* 184: 107-119.

Vandecasteele I., Marí i Rivero I., Baranzelli C., Becker W., Dreoni I., Lavallo C., Batelaan O. (2018): The Water Retention Index: Using land use planning to manage water resources in Europe. *Sustainable Development* 26/2: 122-131.

Vítek, O. [ed.] (2009): Analýza antropických vlivů v nejceněnějších částech CHKO Jeseníky. Sborník AOPK ČR, Praha.

Vorel A. & Korbelová J., [eds.] (2016): Průvodce soužití s bobrem. ČZU v Praze, Praha. pp. 1-129

Vrána K., Maštera J. et al. (2014): Standardy péče o přírodu a krajinu – Vytváření a obnova tůň. AOPK ČR, ČVÚT v Praze, Fakulta stavební. pp. 1-15.

Zavadil V., Sádlo J., Vojar J. [eds.] (2011): Biotopy našich obojživelníků a jejich management. AOPK ČR, Praha. pp. 1-178.

Zeidler M., Duchoslav M., Banaš M., Lešková M. (2012): Impact of introduced dwarf pine (*Pinus mugo*) on the diversity and composition of alpine vegetation. *Community Ecology* 13(2): 213-220.

7 Přílohy

Příloha č. 1

Rámcové směrnice péče o les (RS) v CHKO Jeseníky

V rámcových směrnících péče o les pro I. a II. zónu CHKO Jeseníky jsou oproti Oblastním plánům rozvoje lesů (OPRL) pro Přírodní lesní oblast (PLO) 27 (Hrubý Jeseník), PLO 28 (Předhoří Hrubého Jeseníku) a PLO 29 (Nízký Jeseník) zohledněna specifika hospodaření dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „zákon“).

Číselné označení cílových HS vychází z přílohy č. 5 k vyhlášce č. 298/2018 Sb.

I. zóna CHKO:

Území, která jsou zařazena do I. zóny CHKO, jsou často v překryvu s MZCHÚ (kategorie NPR, PR, PP). Přitom pro tyto MZCHÚ jsou samostatně zpracovány rámcové směrnice v konkrétních plánech péče o tato území. Proto rámcové směrnice pro I. zónu jsou určeny pouze pro lokality mimo MZCHÚ.

II. zóna CHKO:

Rámcové směrnice jsou pro území II. zóny CHKO zpracovány pro plošně nejvíce zastoupené CHS. Specifické požadavky na hospodaření vyplývající ze zvláštního zaměření v lesích zvláštního určení (kromě zachování biologické rozmanitosti) nejsou v rámcových směrnících řešeny.

Rámcové směrnice primárně reflektují výskyt stejných přírodních biotopů (předmětů ochrany) a cílového předmětu ochrany, podle toho jsou také jednotlivé CHS agregovány do společné rámcové směrnice. Rámcové směrnice pro II. zónu jsou určeny pouze pro lokality mimo MZCHÚ.

III. a IV. zóna CHKO:

Pro území III. a IV. zóny CHKO nejsou rámcové směrnice v plánu péče o CHKO Jeseníky zpracovány a přebírají se rámcové směrnice hospodaření pro HS uvedené ve schválených OPRL pro PLO 27 (Hrubý Jeseník), PLO 28 (Předhoří Hrubého Jeseníku), PLO 29 (Nízký Jeseník) a PLO 32 (Slezská nížina). Při jejich použití je však nutné respektovat omezení vyplývající ze zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění, např. zákaz rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů.

Vysvětlivky:

Cílová dřevinná skladba (CDS):

V rámci CHS optimalizované zastoupení dřevin v mytném věku porostu, které odpovídá přírodním podmínkám souboru. Cílové druhové skladby jsou u jednotlivých dřevin udány v rozpětí procent.

Porostní typ:

Zařazení do porostního typu se provádí podle převládající dřeviny a v rámcové směrnici je výrazně zjednodušeno na porosty s převahou dřevin přirozené druhové skladby a porosty

s převahou (stanovištně nepůvodních) jehličnanů. Nevylišené porostní typy se zařadí do některého z výše uvedených porostních typů podle podílu dřevin přirozené dřevinné skladby.

Hospodářský způsob:

podroostní – je podmíněn obnovou pod ochranou (clonou) mateřského těžného porostu;

násečný – je založen na obnově porostů holosečnými obnovními prvky (náseky) o rozloze do 1 ha různého tvaru (pruhy, kotlíky, klíny), jejichž šířka nepřesahuje výšku obnovovaného porostu;

holosečný – je charakterizován obnovou lesních porostů, která probíhá na jednorázově vytěžených holosečích, jejichž šířka přesahuje výšku obnovovaného porostu;

výběrný – je hospodářský způsob, při kterém se obnova provádí současně s výchovou na téže ploše jednotlivým nebo skupinovým výběrem. Obnova porostů probíhá plynule a nepřetržitě.

Obmýtl:

Je stanoveno jako plánovaná rámcová produkční doba lesních porostů, zařazených do hospodářských souborů, udaná počtem let, zaokrouhleným na desítky. Obmýtl je možno od průměrné hodnoty uvedené v rámcových směrnících snížit při zhoršeném zdravotním stavu porostů (např. významné poškození zvěří) nebo naopak zvýšit v případě lesů zvláštního určení.

Obnovní doba:

Je plánovaná průměrná doba, která uplyne od zahájení do ukončení úmyslné obnovy lesního porostu udaná počtem let, zaokrouhleným na desítky. Obnovní dobu je možno oproti průměrné hodnotě uvedené v rámcových směrnících zkrátit v případě obnovy porostů se zhoršeným zdravotním stavem a naopak prodloužit při obnově zaměřené na zvýšení zastoupení jedle.

Minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostů:

Jako meliorační a zpevňující dřeviny (MZD) pro příslušné cílové hospodářské soubory jsou v Rámcových směrnících uvažovány všechny dřeviny uvedené v cílové druhové skladbě, které jsou zároveň jako meliorační a zpevňující uvedeny v příloze č. 2 vyhlášky č. 298/2018 Sb. Uvedená % MZD počítají s tím, že některé dřeviny mohou být současně MZD i dřevinou hlavní a vycházejí z přirozených druhových skladeb a doporučeného podílu MZD dle vyhl. č. 298/2018 Sb. Snížení podílu MZD, např. na kalamitních plochách většího rozsahu není v rámcových směrnících péče o les řešeno.

V rámci uvedeného min. % MZD není možné uplatnit druhy geograficky nepůvodní (např. DG, JDO). MD za geograficky nepůvodní dřevinu považován není.

Geograficky nepůvodní dřeviny:

Podle ust. § 26 odst. 1 písm. d) zákona je na celém území CHKO zakázáno povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů. Použití geograficky nepůvodních dřevin, které vede k jejich rozšiřování, podléhá povolení výjimky podle ust. § 43 zákona.

Rámcová směrnice péče o lesní porosty č. 1

CHS	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů (lesní typ)	Cílový předmět ochrany (biotop)
01	I. II.	Lesy ochranné (21a, 21b)	5Y, 6Y, 7Y, 7Z (3Y, 4Y, 5J, 6J, 6Z)	Acidofilní bučiny (L5.4) Květnaté bučiny (L5.1) Suťové lesy (L4) Horské klenové bučiny (L5.2)
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin				
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)			
5Y	Definovaná druhová skladba je totožná se skladbou přirozenou			
6Y	BK 45-65, SM 5-35, BO +-15, JD +-10, BR +-5, KL +-2, JR +, JV +, MD +			
7Y, 7Z	BK 15-45, SM 40-70, BO +-5, JD +-10, BR +-5, KL +, JR +-5, MD +			
	BK 10-25, SM 70-80, BO +, JD +-5, BR +-5, KL +, JR +-5, MD +, BR +			
Porostní typ A			Porostní typ B	
BUKOVÝ (SMÍŠENÝ)			SMRKOVÝ (KULTURNÍ SMRČINY)	
Základní rozhodnutí				
Hospodářský způsob (forma)			Hospodářský způsob (forma)	
účelový výběr (jednotlivý, skupinový)			podrovní (forma maloplošná), výběrný	
Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba	
fyzický věk	nepřetržitá	150 – fyzický věk	40 – ∞	
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty				
Přírodě blízké porosty s vysokou ekologickou hodnotou, na části výměry ponechané samovolnému vývoji.			Postupné přiblížení druhové skladby a prostorové struktury přírodě bližšímu stavu.	
Způsob obnovy a obnovní postup				
Extrémní polohy (skály, sutě, skalnaté srázy) a vybrané staré porosty nebo jejich části ponechat bez úmyslných těžebních zásahů na dožití k fyzickému rozpadu (provádění asanačních zásahů proti kůrovci se nevylučuje). Na méně exponovaných partiích jednotlivý až skupinovitý účelový výběr s cílem podpory přirozené druhové skladby (a druhové pestrosti) a struktury. Zásahy provádět s ohledem na zvýšené riziko eroze, udržovat vhodný zápoj a kryt půdy.			Preference maloplošných obnovních prvků, skupinové clonné seče či skupinovitý výběr k podpoře všech dřevin kromě SM za účelem zvýšení prostorové heterogenity a podpory druhové pestrosti. Zásahy provádět s ohledem na zvýšené riziko eroze, udržovat vhodný zápoj a kryt půdy.	
Stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu				
5Y – porostní typ A 90 %, porostní typ B 90 % MZD: BK, BR, KL, JV, JR, JD				
6Y – porostní typ A 60 %, porostní typ B 60 % MZD: BK, BR, KL, JR, JD				
7Z, 7Y – porostní typ A 30 %, porostní typ B 30 % MZD: BK, BR, KL, JR, JD				
Vnos vzácných dřevin (např. TS).				
Uměle nezalesňovat přirozeně bezlesé plochy (skály, sutě, strže atd.).				
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)				
SLT	druh dřeviny			
	Dle předpokládané cílové druhové skladby SLT.			

Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů,

Na vhodných místech mechanická individuální ochrana proti zvěři, v méně extrémních částech skupinová. Extrémní polohy (primárně přirozeně rozvolněné porosty nebo jejich části) ponechat přirozené autoregulaci bez výchovy. V rámci výchovy obecně je nutné zaměřit se na cílovou druhovou skladbu a rozmanitější prostorovou strukturu. V porostním typu B – ve SM porostech do 40 let výchovný zásah za účelem zvýšení ekologické stability – volnější zápoj, hluboké koruny, zásah převážně v úrovni, SM porosty nad 40 let – podpora vertikálního zápoje (výškové diferenciacce), podpora všech jiných dřevin než SM.

Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb

Běžné asanační zásahy proti kůrovcům na SM, příp. dalším škodlivým činitelům. Obecně, přibližování dřeva provádět pouze na méně extrémních stanovištích. Preference lanovkových systémů s cílem minimalizovat narušení půdního krytu a poškození zmlazení. Těžbu a soustřeďování dříví realizovat za vhodných klimatických podmínek (zámrz, sucho) a vhodnou technikou (kůň, technika s nízkým tlakem na půdu, na prudkých svazích lanovkové systémy) a technologií tak, aby nedocházelo k poškození půdního povrchu, obnovy a dalších složek ekosystému.

Poznámka

V závislosti na biologické hodnotě daného porostu zajistit přítomnost vyššího podílu (eventuálně veškeré) dřevní hmoty (hroubí) na místě k zetlení. Celkově v rámci obou porostních typů nejméně 30 m³/ha, prioritně stanovištně původní dřeviny. Nekácet méně zastoupené druhy dřevin (např. JL, LP, JV), biotopové či potenciálně biotopové stromy, sterilní souše, s ohledem na respektování principů ochrany lesa, bezpečnosti zdraví a ochrany majetku zachovávat dochovaná i nově vzniklá biologická dědictví (např. ponechávat pahýly po zlomech, vyklopené vývraty).

Rámcová směrnice péče o lesní porosty č. 2

CHS		Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů (lesní typ)	Cílový předmět ochrany (biotop)
02		I. II.	Lesy ochranné (21a, 21b)	8K, 8Z, 8Y, 8N, 8S, 8V, 8R (8Q)	Horské třtinové smrčiny (L9.1) Horské papratkové smrčiny (L9.3) okrajově Rašelinné a podmáčené smrčiny (L9.2A, L9.2B)
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin					
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)				
	Definovaná druhová skladba je totožná se skladbou přirozenou				
8K	SM 95–100, BK 0-+, KL 0-+, BR 0-+, JR+				
8Z	SM 95–100, BK 0-+, KL 0-+, BR-+,JR+				
8Y	SM 95–100, KL+, BR+, JR+-5				
8N	SM 95–100, BK 0-+, KL 0-+, BR 0-+, JR+				
8S	SM 95–100, BK 0-+, KL 0-+, BR-+, JR+, JD+				
8V	SM 90–95, JD +-5 BK +-2, KL +-3, BR+, JR+, OLS+				
8R	SM 90–100, BR+, JR+				
Porostní typ A				Porostní typ B	
SMRKOVÝ (PŘIROZENÉ SMRČINY)				SMRKOVÝ (KULTURNÍ SMRČINY)	
Základní rozhodnutí					
Hospodářský způsob (forma)				Hospodářský způsob (forma)	
účelový výběr (jednotlivý, skupinový)				uplatnění výběrných principů (jednotlivý, skupinový)	
Obmýті		Obnovní doba		Obmýті	
fyzický věk		nepřetržitá		130	
				40	
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Mozaika porostů přirozených horských smrčín schopných trvalé existence i bez lesnických zásahů s druhovou skladbou odpovídající stanovištním podmínkám a jejich ekologická samostatnost; zachování či zvýšení kvality biotopu horských smrčín z hlediska přítomnosti hlavních atributů přirozených lesů (zejména variabilní prostorová struktura, tlející dřevo v různých formách a stupních rozkladu, pokud možno veškerá biologická dědictví, zvláště po disturbanci).				Postupné přiblížení prostorové struktury a druhové skladby přírodě bližšímu stavu.	
Způsob obnovy a obnovní postup					

Účelový (jednotlivý až skupinový) výběr s cílem zvýšení maloplošné mozaiky obnovy (tvorba hlouček). Podpora horského fenotypu SM a všech dalších vtroušených druhů dřevin. Klást důraz na uvolňování všech vtroušených listnáčů pro podporu jejich fruktifikace (zde především KL, BK, JR). Vybrané porosty nejstarších věkových stupňů ponechat bez úmyslných těžebních zásahů, a to včetně porostů na SLT 8R (8Q), provádění asanačních těžeb (kůrovci na SM) se nevylučuje (viz níže).	Jednotlivým a skupinovitým výběrem podporovat členitější prostorovou strukturu, různověkost, tvorba světlin pro vznik či podporu maloplošné mozaikovitě obnovy (hloučky). Pokud se vyskytuje, při zásazích zároveň klást důraz na podporu horského fenotypu SM, dále na uvolňování všech vtroušených dřevin přirozené druhové skladby odpovídající stanovišti pro podporu jejich fruktifikace (zde především KL, BK, JR).
Stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu	
min. 10 % druhy dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby Nesnižovat zastoupení dřevin přirozené druhové skladby (považovaných za MZD) při obnově porostu pod součet jejich zastoupení v obnovovaném porostu tak, aby se obnovou nezhoršil současný stav. Případně adekvátně zvýšit výše uvedené minimální % MZD.	
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)	
SLT	druh dřeviny
	Dle předpokládané přirozené druhové skladby dle SLT.
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů,	
Maximální uplatnění přirozené obnovy (SM, JR, KL, BK, BR), eventuálně na vhodná místa (porostní mezery, k tlejícímu dřevu, k pařezům, na vyvýšená místa) vnos JR, BK prioritně do bioskupin v nepravidelném sponu, okrajově na vhodná stanoviště vnos absentující JD. V případě vzniku kalamitních ploch po disturbanci preferovat spontánní sukcese s maximálním využitím přirozené obnovy. Mechanické ochrany (skupinová, individuální) proti zvěři, výjimečně nátěry repelenty. Výchovu mladých porostů provádět diferencovaně v závislosti na aktuálním stavu a způsobu vzniku porostů: od ponechání přirozené autoregulaci (např. porosty silně rozvolněné, přirozeně mezernaté) až po silné zásahy s proměnlivou intenzitou (od silně rozvolněného zápoje po ponechání přirozeně vzniklých hlouček bez zásahu), individuální mechanická stabilita – dlouhé koruny, hluboké zavětvění, celkově dbát na nerovnoměrnost zápoje, brát ohled na habitus smrku (podpora horského ekotypu SM). Preferovat zasahování do úrovně. Strukturní probírky. Obecně při výchově dbát ve smrčinách na uvolnění všech ostatních druhů dřevin (např. BK, JR, BR, KL) bez ohledu na kvalitu či sociální postavení pro podporu jejich budoucí fruktifikace.	
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb	
V porostním typu A kombinace nedestruktivních způsobů asanace aktivních kůrovcových stromů, zlomů a vývrátů (např. odkornění ve větvích bez další manipulace anebo s manipulací nezbytně nutnou) s běžnými lesnickými metodami s důrazem na zachování vzniklých struktur a funkce tlejícího dřeva v lesním ekosystému; eventuálně lze využít drážkování kmenů s ponechání části kůry v pruzích po předchozím úplném nebo částečném odvětvení a manipulaci. V porostním typu B provádět asanaci kůrovcového dříví či zpracování živelné nahodilé těžby běžnými postupy.	
Na SLT 8R (8G, 8V) vyloučit pohyb těžké techniky. Obecně nenarušovat prameniště.	
Poznámka	
V závislosti na biologické hodnotě daného porostu (primárně v rámci vybraných porostů nejstarších věkových stupňů porostního typu A ponechaných bez úmyslných těžeb) zajistit přítomnost vyššího podílu (eventuálně zvláště v I. zóně CHKO veškeré) dřevní hmoty (hroubí) na místě k zetlení. Celkově v rámci CHS 02 však nejméně 30 m³/ha. Nekácet méně zastoupené druhy dřevin (např. KL, BK, JD), biotopové stromy, sterilní souše, s ohledem na respektování principů ochrany lesa, bezpečnosti, zdraví a ochrany majetku, zachovávat rovněž dochovaná i nově vzniklá biologická dědictví (např. ponechávat pahýly po zlomech, vyklopené vývraty).	

Rámcová směrnice péče o lesní porosty č. 3

CHS	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů (lesní typ)	Cílový předmět ochrany (biotop)
03	I. II.	Lesy ochranné (21b, 21c)	9K, 9Z	Horské třtinové smrčiny (L9.1) (okrajově Horské papratkové smrčiny (L9.3))
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin				
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)			
9K	Definovaná cílová druhová skladba je totožná se skladbou přirozenou			
9Z	SM 100, JR+, VR slezská SM 100, JR+			
Porostní typ A			Porostní typ B	
SMRKOVÝ				
Základní rozhodnutí				
Hospodářský způsob (forma)			Hospodářský způsob (forma)	

Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	
-----	-----			
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty				
Horské ekosystémy nejvyšších poloh Hrubého Jeseníku (řídcolesí přecházející do subalpínského bezlesí) v jeho biologicky nejceněnějších částech zcela bez přítomnosti geograficky nepůvodních druhů dřevin, zejména KOS a OLZ.				
Způsob obnovy a obnovní postup				
Rozvolněné porosty (řídcolesí), převažuje vegetativní obnova. Realizace pouze postupné redukce KOS a OLZ, jinak bez zásahu.				
Stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu				

Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)				
SLT	druh dřeviny			

Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů,				
SM, JR bez speciální péče. Redukce KOS a OLZ. Jinak ponechat samovolnému vývoji.				
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb				

Poznámka				

Rámcová směrnice péče o lesní porosty č. 4

CHS	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů (lesní typ)	Cílový předmět ochrany (biotop)
29 (28)	II. (I.)	Lesy hospodářské I. zóna Lesy zvláštního určení (32a, 32e, 32f)	5L (3L),	Údolní jasanovo-olšové luhy (L2.2)
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin				
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)			
5L (3L)	Definovaná cílová druhová skladba je totožná se skladbou přirozenou OL 40-70, JS 15-30, SM +-30, KL+, JV +-2, BR +, OS +, VR 0-+, OLS 0-+			
Porostní typ A			Porostní typ B	
OLŠOVÝ			SMRKOVÝ	
Základní rozhodnutí				
Hospodářský způsob (forma)			Hospodářský způsob (forma)	
-----			podrovní, násečný	
Obmýcí	Obnovní doba		Obmýcí	Obnovní doba
fyzický věk	nepřetržitá		80 – 100	20 – 30
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty				
Zachování či zvýšení kvality biotopu olšin s přítomností všech stanovištně původních druhů dřevin, porosty s přirozenou strukturou, všemi vývojovými fázemi lesního ekosystému a se zachovalým vodním režimem.			Postupná přeměna kulturních smrčín na porosty olšin, resp. porosty přirozeného složení odpovídající stanovištním podmínkám.	
Způsob obnovy a obnovní postup				
S obnovními těžebními zásahy se nepočítá. Probíhá přirozená autoregulace. Přednostně využívat přirozenou obnovu. V případě umělé obnovy preferovat vnos chybějících či málo zastoupených druhů dřevin. V případě disturbance přednostně uplatňovat spontánní sukcesí.			Pro vnos světlomilných dřevin provádět náseky max. do souvislé plochy 0,50 ha. Při vnášení stinných druhů uplatňovat skupinové clonné seče. Na stanovištích, kde je SM přirozenou součástí lesních společenstev, obnovovat SM přirozeně v závěrečné fázi obnovy (po zajištění podílu listnáčů či JD). Vtroušené stanovištně původní listnaté dřeviny a JD uvolňovat v předstihu pro iniciaci fruktifikace a zajištění jejich přirozené obnovy.	
Stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu				
5L – 100 % MZD: OLS, OL, JLH, KL, JV, BR (nezalesňovat SM) Uměle nezalesňovat okraje tůň, silně podmáčená místa apod.				
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)				
SLT	druh dřeviny			
	Dle předpokládané cílové druhové skladby SLT.			
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů,				

Výchova se zpravidla neprovádí, primárně probíhá samovolná autoregulace (autoredukce); eventuálně v závislosti na podílu SM provádět výchovné zásahy pouze ve SM za účelem uvolnění, resp. podpory ostatních druhů dřevin, odstranění invazních druhů. Ochrana přirozené obnovy dřevin přirozené druhové skladby a výsadeb proti zvěři – mechanická individuální a skupinová (oplůtky, oplocenky) s preferencí ochrany individuální.	Výchova především s cílem úpravy druhové skladby (redukce SM, preference vtroušených listnáčů a zároveň podpora výškové diferenciací. Pozitivní výběr. Budování mechanické ochrany (skupinová, individuální) proti zvěři, nátěry repelenty.
Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb	
Běžná opatření proti kůrovci na SM včetně vyklizení většiny SM dřevní hmoty bez narušení vodního režimu. Z toho důvodu využívat technologie nepoškozující půdní povrch (kůň, technika s nízkým tlakem na půdu) zároveň nasazené ve vhodném období (sucho, zámrz).	
Poznámka	
V závislosti na biologické hodnotě daného porostu (primárně v rámci vybraných porostů porostního typu A ponechaných bez úmyslných těžeb) zajistit přítomnost vyššího podílu (eventuálně veškeré) dřevní hmoty (hroubí) na místě k zetlení. Celkově však nejméně 30 m³/ha. Nekácet méně zastoupené druhy dřevin (např. KL, JV, JS), biotopové stromy, sterilní souše, s ohledem na respektování principů ochrany lesa, bezpečnosti zdraví a ochrany majetku zachovávat rovněž dochovaná i nově vzniklá biologická dědictví (např. ponechávat pahýly po zlomech, vyklopené vývraty). V místech s narušeným vodním režimem realizovat jeho obnovu, obnovovat mokřady, budovat tůň apod. Nenarušovat prameniště.	

Rámcová směrnice péče o lesní porosty č. 5

CHS	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů (lesní typ)	Cílový předmět ochrany (biotop)
41, 43, 45, 47 51 53 55 57 50 52 54 (56)	II. (I.)	Lesy hospodářské I. zóna Lesy zvláštního určení (32a, 32e, 32f)	CHS 41, 43, 45, 47: 3A, 4A, 4N, 4K (3K), 3S, 4B, 4D, 4S (3B), 4V (4O) CHS 51 (50): 5A, 5F, 5N, 5Se, 6F, 6N, 6Se CHS 53 (52): 5K, 6K CHS 55 (54): 5B, 5S, 6S (6D) CHS: 57 (56): 5O, 5U, 5V, 6O, 6P, 6V (5V)	Acidofilní bučiny (L5.4) Květnaté bučiny (L5.1) Suťové lesy (L4) (okrajově Horské klenové bučiny (L5.2))
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin				
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)			
3A	BK 50-70, JD 10-20, DBZ 3-25, LP 5-15, JV +20, JS +1, JL 0-3, HB 0-10, SM 0-+			
4A	BK 50-70, JD 10-20, LP 5-15, DBZ 3-25, JV +20, JS +1, JL 0-3, HB 0-10, SM 0-+			
4N	BK 60-70, DBZ 10-30, JD 10-20, LP +-10, BŘ +5, JV 0-3, SM 0-+, BO 0-+			
3S	BK 50-70, DBZ 5-30, JD 7-20, LP 5-15, HB 0-10, JV 0-5, JS 0-2, JL 0-1			
4B	BK 50-70, DBZ 5-30, JD 7-20, LP 5-15, HB 0-10, JV 0-5, JS 0-2, JL 0-1			
4D	BK 50-70, DBZ 5-30, JD 7-20, LP 5-15, HB 0-10, JV 0-5, JS 0-2, JL 0-1			
4S	BK 50-70, DBZ 5-30, JD 7-20, LP 5-15, HB 0-10, JV 0-5, JS 0-2, JL 0-1			
4V	JD 30-40, DB 15-35, BK 20-40, LP 2-15, JL +-1, JS +-2, JV +-5, HB 0-5, OS +, SM 0-+			
5A	BK 40-60, JD 25-40, SM 2-15, JV +-20, LP +-8, JL +-5, JS +-2			
5F	BK 40-60, JD 25-40, SM 2-15, JV +-20, LP +-8, JL +-5, JS +-2			
5N	BK 45-70, JD 15-35, SM 2-15, BO +-15, BŘ 1-8, JV +-2, LP 0-2			
5Se	BK 40-65, JD 30-40, SM 3-15, JV +-8, LP +-3, JL +-1, JS +			
6F	SM 15-30, JD 20-35, BK 40-60, KL +-20, JS +-1, JL +-5			
6N	SM 20-35, JD 10-30, BO +-15, BK 40-60, KL +-2, BR+-8, JR+			
6Se	BK 40-65, JD 20-35, SM 20-35, JV +-8, JL +-1, JŘ +, JS +, LP +, KL+, MD+			
5K	BK 45-65, JD 20-40, SM 3-15, BO +-10, BŘ +-1, LP +			
6K	BK 45-65, SM 20-40, JD 10-30, BO +-5, BŘ +-5, JŘ +			
5B	BK 40-65, JD 30-40, SM 3-15, JV +-8, LP +-3, JL +-1, JS +			
5S	BK 40-65, JD 30-40, SM 3-15, JV +-8, LP +-3, JL +-1, JS +			
6S	BK 40-65, JD 20-35, SM 20-35, JV +-8, JL +-1, JŘ +, JS +, LP +			
5O	JD 20-30, JV 15-30, BK 10-30, JS 10-25, SM 5-25, JL +-8, LP +-5, OLL +-2			
5U	SM 5-25, JD 20-30, BK 10-30, JV 15-35, JS 10-25, JL+, LP+, OLL+			
5V	JD 25-40, BK 30-65, SM 5-35, JV +-5, LP +-2, JL +-3, JS +-3, OLL +			
6O	JD 40-65, SM 10-45, BK 10-30, OS +-3, OLL +			
6P	JD 40-65, SM 10-55, BK 5-20, BO 0-15, OS 0-2, BŘ +			
6V	BK 30-65, JD 25-40, SM 5-35, JV +-6, JS +-3, JL +-3, LP +-2, OLL +			
Porostní typ A			Porostní typ B	
BUKOVÝ (SMÍŠENÝ)			SMRKOVÝ (KULTURNÍ SMRČINY)	
Základní rozhodnutí				
Hospodářský způsob (forma)			Hospodářský způsob (forma)	
podrostní (forma maloplošná)			podrostní, násečný,	

Obmýtl	Obnovní doba	Obmýtl	Obnovní doba
130 – 150	30 – 50	(90*) 100 – 120	20 – 40
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty			
Listnaté a smíšené lesní porosty bučin a suťových lesů s přírodě blízkou druhovou skladbou a prostorovou strukturou, se zachovanými hlavními atributy přirozených lesů a na části ponechané samovolnému vývoji.		Přeměna stávajících sekundárních smrčín na listnaté či smíšené porosty s přítomností všech druhů dřevin druhové skladby odpovídající stanovišti.	
Způsob obnovy a obnovní postup			
Clonná seč a jednotlivý až skupinovitý výběr pro přirozenou obnovu stinných dřevin cílové druhové skladby (BK, JD, SM). Skupinovitá clonná (holá) seč pro přirozenou obnovu světlomilných dřevin (JV, KL). Přednostně přirozená obnova, při neúspěchu umělá. Umělou obnovou přednostně vnášet chybějící či málo zastoupené druhy dřevin (stinné druhy do předstunutých obnovních prvků). V předstihu uvolňovat vtroušenou JD pro iniciaci a podporu její přirozené obnovy. Při obnově zachovat a vytvářet přirozené struktury, neprovádět plně domýtnou fázi clonných sečí a ponechat část stromů na dožití k fyzickému rozpadu v počtu alespoň 20 ks/ha – kombinace ponechání jednotlivých výstavek a souvislých částí porostů (preferovat ponechání souvislých skupinek stromů před jednotlivými výstavky).		V předstihu jednotlivým až skupinovitým výběrem uvolňovat vtroušené listnáče a JD pro iniciaci a podporu jejich přirozené obnovy, skupinovitou (holou, clonnou) sečí zakládat předstunuté obnovní prvky pro vnos stinných druhů dřevin cílové skladby (podsadby). Světlomilné druhy vnášet uměle na náseky nebo skupinovitě holé seče dle ekologických nároků jednotlivých druhů dřevin. Smrk obnovovat jen na stanovištích jeho přirozeného výskytu přirozeně clonnými sečemi a náseky v závěrečné fázi obnovy (po zajištění stanoveného podílu MZD). Umělou obnovu SM realizovat případně až v 5. LVS a vyšším. Při obnově zachovat a vytvářet přirozené struktury a ponechat část stromů cílové druhové skladby na dožití k fyzickému rozpadu v počtu alespoň 10–20 ks/ha, resp. v počtu, v kterém se v daném porostu vyskytují – kombinace ponechání jednotlivých výstavek a souvislých částí porostů (preferovat ponechání souvislých skupinek stromů před jednotlivými výstavky).	
Na exponovaných stanovištích maximální uplatnění autoregulace až samovolný vývoj (viz také rámcová směrnice pro CHS 01). Při plošných disturbancích uplatňovat alespoň na části ploch sukcese.		Na exponovaných stanovištích na části plochy uplatnění autoregulace až samovolný vývoj (viz také rámcová směrnice pro CHS 01).	
V rámci území I. zóny se zpravidla jedná o maloplošné zbytky bučin či smíšených lesů, ve vybraných porostech se počítá s účelovým výběrem pro podporu přirozené obnovy či výsadeb/podsadeb dřevin přirozené druhové skladby (BK, JD, SM, KL, JR). V nejstarších porostech se s obnovními zásahy nepočítá, zůstávají na dožití k fyzickému rozpadu. Provádění asanačních těžeb (např. kůrovci na SM) se nevylučuje.		Při plošných disturbancích (vichřice, kůrovcové těžby) uplatňovat alespoň na části ploch spontánní sukcese. Jinak kalamitní holiny zalesňovat (v případě BR možná také sje) stanovištně původními druhy dřevinami s ohledem na jejich ekologické nároky, optimálně v hloučkovém smíšení, jedinci jedné dřeviny max. na ploše do 0,1 ha. Alespoň na části ploch s odrostlými přípravnými dřevinami (např. JR, BR, OS) vnos klimaxových dřevin (např. JD, BK, eventuálně SM) pod jejich ochranu.	
Na vhodná stanoviště vnos vyloženě vzácných dřevin (např. TS, TR, JB, JL).		* v případě porostů silně poškozených (např. loupáním zvěří) se uplatní jejich předčasná obnova s kratší dobou obnovní	
Stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu			

CHS 41: 50 % druhů dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby
 CHS 43: 45 % druhů dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby
 CHS 45: 50 % druhů dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby
 CHS 47: 50 % druhů dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby
 CHS 51: 35-60 % druhů dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby
 CHS 53: 30 % druhů dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby
 CHS 55: 35 % druhů dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby
 CHS 57: 35-45 % (CHS 59: 35 %) druhů dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby

CHS 50: 50 % druhy dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby
 CHS 52: 50 % druhy dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby
 CHS 54 (56): 50 % druhy dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby

Nesnižovat zastoupení dřevin přirozené druhové skladby (považovaných za MZD) při obnově porostu pod součet jejich zastoupení v obnovovaném porostu tak, aby se obnovou nezhoršil současný stav. Případně adekvátně zvýšit výše uvedené minimální % MZD.

Použití místního ekotypu MD se nevylučuje.

Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)

SLT	druh dřeviny
	Dle předpokládané cílové druhové skladby SLT.

Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů,

Maximální podíl přirozené obnovy. Mechanická ochrana výsadby a přirozené obnovy, primárně a řídce zastoupených listnáčů a JD v nárostech před zvěří, nátěry repelenty.

Výchovou upravovat druhovou skladbu a podporovat jedli a listnáče s menším zastoupením. Pěstební péčí a zásahy upravovat věkovou, výškovou a prostorovou diferenciaci porostů, tj. podporovat vznik strukturně diferencovaných porostů, členitých s pestrou texturou, např. dvou a více etážových porostů v homogenních (zejm. jednoetážových) porostech.

V nárostech, mlazinách, tyčovinách ve strukturovaných porostech (s přítomnou horní rodičovskou etáží) probíhá primárně autoregulace.

Budování mechanické ochrany (skupinová, individuální) proti zvěři a udržování funkčnosti ochrany stávající, nátěry repelenty.

Výchova především s cílem úpravy druhové skladby (redukce SM, preference vtroušených listnáčů bez ohledu na sociální postavení v porostu) a zároveň podpora výškové diferenciaci, individuální mechanické stability atd.

Výchovu mlazin na kalamitních holinách realizovat s cílem co největší druhové pestrosti, věkové a prostorové diferenciaci budoucích porostů. Zachování alespoň části přípravných/pionýrských dřevin v horní etáži nad dřevinami klimaxovými (SM, BK, JD) po co nejdelší dobu a maximálně tak umožnit přirozenou autoregulaci zároveň při respektování jejich ekologických nároků.

Maximální využití potenciálu přirozené obnovy všech dalších druhů dřevin (např. BK, JD, KL, MD). Budování mechanické ochrany (skupinová, individuální) proti zvěři a udržování funkčnosti ochrany stávající, nátěry repelenty, eventuálně komolení SM, dvojsadby atd.

Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb

Běžné asanační zásahy proti kůrovcům na SM, příp. dalším. Obecně těžbu a soustřeďování dříví realizovat za vhodných klimatických podmínek (zámrz, sucho) a vhodnou technikou (kůň, technika s nízkým tlakem na půdu, na prudkých svazích lanovkové systémy) a technologií tak, aby nedocházelo k nadměrnému poškození půdního povrchu, zmlazení a dalších složek ekosystému. Na oglejených a podmáčených stanovištích nenarušovat přirozený vodní režim. Nenarušovat prameniště.

Poznámka

V závislosti na biologické hodnotě daného porostu zajistit přítomnost vyššího podílu (eventuálně veškeré) dřevní hmoty (hroubí) na místě k zetlení. Celkově v rámci obou porostních typů nejméně 30 m³/ha, a to prioritně stanovištně původní dřeviny. Někácet méně zastoupené druhy dřevin (např. JL, LP, JV (KL)), biotopové stromy, sterilní souše, s ohledem na respektování principů ochrany lesa, bezpečnosti zdraví a ochrany majetku zároveň zachovávat dochovaná i nově vzniklá biologická dědictví (např. ponechávat pahýly po zlomech, vyklopené vývraty).

Rámcová směrnice péče o lesní porosty č. 6

CHS	Zóna CHKO	Kategorie lesa	Soubory lesních typů (lesní typ)	Cílový předmět ochrany (biotop)
71 73 75 77 (79) 70 72 (74) 76 (78)	II. I.	Lesy hospodářské I. zóna Lesy zvláštního určení (31a, 32a, 32e, 32f)	CHS 71: 7F, 7Ke, 7Se, 7N CHS 73: 7K CHS 75: 7S CHS 77 (79): 7O, 7P, 7V (7G) CHS 70: 7Ke, 7N (7Se) CHS 72 (74): 7K (7S) CHS 76 (78): 7V, 7P (7R)	Horské třtinové smrčiny (L9.1) Horské papratkové smrčiny (L9.3) (okrajově Podmáčené smrčiny (L9.2B))
Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin				
SLT	Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)			
7F	SM 60-75, JD 5-15, BK 15-25, KL +5, BR +, JR +			
7Ke	SM 70-80, JD 3-10, BK 15-25, KL +3, BR +2, JR +5, BO+			
7Se	SM 60-75, JD 5-15, BK 15-25, KL +5, BR +, JR +			
7N	SM 70-80, JD 3-10, BK 10-25, KL +3, BR +2, JR +2, BO+, MD+			
7K	SM 70-80, JD 3-10, BK 15-25, KL +3, BR +2, JR +5			
7S	SM 60-75, JD 5-15, BK 15-25, KL +4, BR +2, JR +3			
7O	SM 65-80, JD 10-30, BK 5-15, KL+ , BR+2, JR+2			
7P	SM 60-80, JD 10-30, BK 5-15, KL+ , BR+2, JR+2			
7V	SM 60-75, JD 15-35, BK 10-25, KL 1-3, BR+, JR+			
Porostní typ A			Porostní typ B	
SMRKOVÝ (PŘIROZENÉ SMRČINY)			SMRKOVÝ (KULTURNÍ SMRČINY)	
Základní rozhodnutí				
Hospodářský způsob (forma)			Hospodářský způsob (forma)	
podrostití (forma maloplošná – jednotlivý, skupinový výběr) účelový výběr (jednotlivý, skupinový)			podrostití, násečný	
Obmýtití	Obnovní doba	Obmýtití	Obnovní doba	
130 – 150	40 – 50	(100*) 110-120	20 – 40	
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty				
Mozaika porostů přirozených horských smrčín s druhovou skladbou odpovídající stanovištním podmínkám a jejich ekologická samostatnost; zachování či zvýšení kvality biotopu horských smrčín z hlediska přítomnosti hlavních atributů přirozených lesů (zejména variabilní prostorová struktura, tlející dřevo v různých formách a stupních rozkladu, pokud možno veškerá biologická dědičtví zvláště po disturbanci).			Postupné přiblížení prostorové struktury a druhové skladby přírodě bližšímu stavu.	
Způsob obnovy a obnovní postup				

Preference podrobného hospodářského způsobu (forma maloplošná). Ve vybraných segmentech účelový (jednotlivý až skupinový) výběr s cílem zvýšení maloplošné mozaiky obnovy (tvorba hloučků). Podpora horského fenotypu SM a všech dalších vtroušených druhů dřevin. Klást důraz na uvolňování všech vtroušených listnáčů pro podporu jejich fruktifikace (zde především KL, BK, JR) a JD. Vybrané porosty nejstarších věkových stupňů ponechat bez úmyslných těžebních zásahů, provádění asanačních těžeb (kůrovci na SM) se nevylučuje (viz níže).	Obnova by měla začínat u poškozených smrkových porostů. V předstihu jednotlivým až skupinovým výběrem uvolňovat vtroušené listnáče a JD pro iniciaci a podporu jejich přirozené obnovy. Příp. řazení sečí proti převládajícím větrům, na svazích po spádnicí, obnova okrajovou sečí (násekem) nebo holou sečí (maloplošnou), BK a další vhodné dřeviny CDS do představených prvků, míšení skupinovitě, JD i jednotlivě, využití přirozené obnovy. S cílem postupné diverzifikace porostní struktury a textury. Doporučeno je ponechávání výstavků přimíšených dřevin, kvůli jejich využití pro přirozenou obnovu a zpestření druhé skladby porostů. Postupně rozpadající se smrkové porosty není zapotřebí obnovovat okamžitě. Na přirozené zmlazení je dobré alespoň na menších holinách rok či dva počkat, nebo v případě výskytu pozůstalých stromů CDS z rozpadlého porostu, z nichž je možno očekávat nálet semen, je možno požádat o odklad zalesnění OSS. * v případě porostů silně poškozených (např. loupáním zvěří) se jejich předčasná obnova (a tím snížení doby obmytí) nevylučuje, podle potřeby snížit.
Stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu	
CHS 71, 70: 25 % druhy dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby CHS 73, 72: 25 % druhy dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby CHS 75, 74: 25 % druhy dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby CHS 77, 76: 20 % (CHS 79, 78: 10 %) druhy dřevin dle předpokládané cílové druhové skladby	
Nesnižovat zastoupení dřevin přirozené druhové skladby (považovaných za MZD) při obnově porostu pod součet jejich zastoupení v obnovovaném porostu tak, aby se obnovou nezhoršil současný stav. Případně adekvátně zvýšit výše uvedené minimální % MZD.	
Použití místního ekotypu MD se nevylučuje.	
Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)	
SLT	druh dřeviny
	Dle předpokládané cílové druhové skladby SLT.
Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů,	

Maximální uplatnění přirozené obnovy (SM, JR, KL, BK, BR, JD), eventuálně na vhodná místa (porostní mezery, k tlejícímu dřevu, k pařezům, na vyvýšená místa) vnos JR, podsadby BK, JD. V případě vzniku kalamitních ploch po disturbanci preferovat spontánní sukcesi a maximálním využitím přirozené obnovy.

Výchovu mladých porostů provádět diferencovaně v závislosti na aktuálním stavu a původu jejich vzniku: od ponechání přirozené autoregulaci (např. porosty silně rozvolněné, přirozeně mezernaté) až po silné zásahy s proměnlivou intenzitou (od silně rozvolněného zápoje po ponechání přirozeně vzniklých hloučků bez zásahu), individuální mechanická stabilita – dlouhé koruny, hluboké zavětvení, celkově dbát na nerovnoměrnost zápoje, brát ohled na habitus smrku. Preferovat zasahování do úrovně. Strukturní probírky. Obecně při výchově dbát na uvolnění všech ostatních druhů dřevin (např. BK, JR, BR, KL) bez ohledu na kvalitu či sociální postavení pro podporu jejich budoucí fruktifikace.

Budování mechanické ochrany (skupinová, individuální) proti zvěři a udržování funkčnosti ochrany stávající, nátěry repelenty.

Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb

Ve vybraných porostech nejstarších věkových stupňů porostního typu A kombinace nedestruktivních způsobů asanace aktivních kůrovcových stromů (odkornění stojících stromů), zlomů a vývrátů (např. odkornění ve větvích bez další manipulace anebo s manipulací nezbytně nutnou) s běžnými lesnickými metodami s důrazem na zachování vzniklých struktur a funkci tlejícího dřeva v lesním ekosystému; eventuálně lze využít drážkování kmenů s ponechání části kůry v pruzích po předchozím úplném nebo částečném odvětvení a manipulaci. V porostním typu B provádět asanaci kůrovcového dříví či zpracování živelné nahodilé těžby běžnými postupy.

Obecně těžbu a soustřeďování dříví realizovat za vhodných klimatických podmínek (zámrz, sucho) a vhodnou technikou (kůň, technika s nízkým tlakem na půdu, na prudkých svazích lanovkové systémy) a technologií tak, aby nedocházelo k nadměrnému poškození půdního povrchu, zmlazení a dalších složek ekosystému. Na oglejených a podmáčených stanovištích nenarušovat přirozený vodní režim. Nenarušovat prameniště.

Poznámka

V závislosti na biologické hodnotě daného porostu (primárně v rámci vybraných porostů nejstarších věkových stupňů porostního typu A ponechaných bez úmyslných těžeb) zajistit přítomnost vyššího podílu (eventuálně veškeré) dřevní hmoty (hroubí) na místě k zetlení. Celkově však nejméně 30 m³/ha. Nekácet méně zastoupené druhy dřevin (např. KL, BK, JD), biotopové stromy, sterilní souše, s ohledem na respektování principů ochrany lesa, bezpečnosti zdraví a ochrany majetku zachovávat rovněž dochovaná i nově vzniklá biologická dědictví (např. ponechávat pahýly po zlomech, vyklopené vývraty).